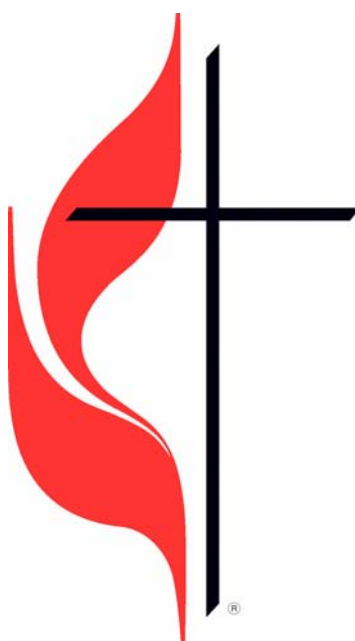

Borlänge – möjligheter för evangeliet

Master of Divinity - uppsats

Metodistkyrkans Teologiska Seminarium Överås, Göteborg
2004 - 2006

Teologiskt ämnesområde:	Systematisk Teologi, ST
Omfattning:	12 poäng
Student:	P-O Byrskog
Handledare:	Jørgen Thaarup
Opponent	Birgitta Thörn
Läroponent:	Ivan Chetwynd
Datum:	2006-05-11

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	4
1.1 BAKGRUND	5
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	5
1.3 METOD	6
1.4 KÄLLOR	7
2 DISPOSITION	8
3 BORLÄNGES HISTORISKA BAKGRUND	9
3.1 BORLÄNGE SOM SAMHÄLLE VÄXER FRAM	9
3.2 METODISTKYRKAN BILDAS	10
4 INTERVJUUNDERSÖKNING I BORLÄNGE	13
4.1 REDOVISNING AV INTERVJUSVAR	14
4.1.1 FRÄLSNINGSARMÉN I BORLÄNGE	14
4.1.2 FÖRSAMLINGEN IMMANUEL	16
4.1.3 KATOLSKA FÖRSAMLINGEN I DALARNA	18
4.1.4 KORSKYRKAN BORLÄNGE	21
4.1.5 KVARNFORSKYRKAN KVARNSVEDEN	23
4.1.6 MARKUSKYRKAN BORLÄNGE	26
4.1.7 BORLÄNGE PINGSTFÖRSAMLING	29
4.1.8 BORLÄNGE MISSIONSFÖRSAMLING	33
4.1.9 TORSÅNGS FÖRSAMLING	35
4.1.10 STORA TUNA FÖRSAMLING	38
4.2 BEDÖMNING AV DELRESULTAT	40
4.2.1 HUR SER DEN KYRKLIGA GEOGRAFIN UT?	40
5 TEOLOGISK REFLEKTION OCH PERSPEKTIV	41
5.1 SVERIGE AV IDAG	42
5.2 LIFE IN THE CHRISTIAN COLONY	44
5.3 TRE TEOLOGISKA STRÖMNINGAR GENOM HISTORIEN	45
5.3.1 TYP A - KARTHAGO	46
5.3.2 TYP B - ALEXANDRIA	46
5.3.3 TYP C - ANTIOKIA	47
5.3.4 GENOM HISTORIEN	49
5.3.5 IRENAEUS RENÄSSANS	49
5.4 STANLEY JONES - ATT VÄLJA SIDA	50
5.4.1 KRISTUSFÖRSTÅELSE – LIBERAL ELLER FUNDAMENTALIST?	50
5.4.2 KONSERVATIV ELLER RADIKAL?	51
5.5 DEN TREDJE VÄGENS VAL	52

6 HUR SKALL FRAMTIDENS KYRKA SE UT?	52
6.1 WILLOW CREEK-RÖRELSEN KONTRA ”PILGRIMSRÖRELSEN”	54
6.1.1 RELATIONS- OCH VERKSAMHETSORIENTERAD VERKSAMHET	54
6.1.2 TILLBAKA TILL KÄLLAN	59
6.2 SAMMANFATTNING	64
7 RESULTAT	64
7.1 UTVÄRDERING AV INTERVJUUNDERSÖKNING	64
7.2 DEN TREDJE VÄGENS EVANGELIUM	66
7.3 UTMANINGEN	67
7.4 VALIDITET	68
7.5 REABILITET	69
8 AVSLUTNING	69
9 LITTERATURLISTA	70

1 Inledning

Denna uppsats (12 p) har utförts inom Mastersprogrammet på Metodistkyrkans Nordiska Teologiska seminarium inom ämnesområdet pastoralteologi. Syftet har varit att försöka finna nya möjligheter för evangeliet i Borlänge. Metodistkyrkan har bedrivit verksamhet där från 1881 fram till 1997 då beslutet om församlingens upplösande togs. Kan det finnas möjligheter att börja om på nytt i någon form, ska man stödja annan verksamhet på orten eller skall man anse att arbetet är över där för Metodistkyrkans del?

För att undersöka detta har en intervjuundersökning företagits. Representanter från de olika kyrkor och församlingar som bedriver verksamhet i Borlänge har genomförts. Det har varit intervjuer på ungefär två timmar per gång där frågor rörande respektive församlings arbetsområde har berörts. Fokus har dock varit att söka finna de vita fläckar där de olika kyrkorna ser möjligheter men inte har resurser att prioritera för närvarande. Utifrån dessa intervjuer redovisas i uppsatsen ett antal möjliga arbetsområden som Metodistkyrkan eller någon annan kan ta sig an.

För att en start av ett nytt arbete skall ha substans och innehåll behöver man även reflektera över kyrkornas situation i Sverige idag och över vilket språk och ansats som man lämpligen antar när man skall pröva en ny verksamhet. Detta ligger i uppsatsens andra del. Där diskuteras olika teologiska modeller och förnyelsemetoder för att finna nya vägar för evangeliet i Borlänge.

Jag önskar dig trevlig läsning!

P-O Byrskog

Februari 2006

Tack!

Jag vill passa på att framföra ett tack till Stockholms Kristliga Ynglingaförening som genom sitt stipendie har gjort denna uppsats möjlig. Jag vill också tacka Elisabeth och Börje som upplät sin stuga för att jag skulle kunna sitta där och färdigställa en del material. Jag vill tacka er alla församlingsledare som ställde upp som intervjuoffer. Ni lade ner tid och ni delade öppenhet med er av era synpunkter och erfarenheter.

Jag vill tacka Ulrica som har uppmuntrat mig när arbetet har känts tungt och ogreppbart. Detta har onekligen varit ett långt projekt och en pärs för oss båda. Mest av allt vill jag tack Gud för att det är honom vi får tillhöra. Möjligheterna för Evangeliet i Borlänge har han i sin hand.

1.1 Bakgrund

Metodistkyrkan i Sverige, och för den delen stora delar av den frikyrkliga rörelsen, har sedan lång tid haft en negativ utveckling vad gäller medlemstal och antalet församlingar. 1940 var medlemsantalet i Metodistkyrkan i Sverige 12.764. 1984 hade antalet minskat till 4850 och enligt senaste årskonferensen i Västerås visade rapporten 3460 medlemmar i fullt medlemskap I motsvarande grad har antalet församlingar minskat från 149 år 1940 till 87 st år 1984 och till dagens ca 60.¹

Historien för Metodistförsamlingen i Borlänge är liknande. Metodistkyrkan har bedrivit verksamhet i Borlänge sedan 1880-talet. 1881 bildades församlingen och samma år invigdes Emmanuelkyrkan. Sin storhetstid hade församlingen kring sekelskiftet. 1911 hade man 223 medlemmar och söndagsskolan 279 barn inskrivna. Alltsedan dess har det funnits en vikande trend och 1997 tog Metodistkyrkans årskonferens emot Borlänge Metodistförsamlings begäran om upplösning.

I Borlänge finns idag ett antal kristna kyrkor och församlingar av annan samfundstillhörighet. När de alla människor i Borlänge? Jag tror inte det. Inte för att de på något sätt är misslyckade utan snarare för att de är för få. Mitt hjärta brinner för Borlänge och jag tror inte att Metodismens tid i Borlänge är över. Jag tror istället att Gud kallar Metodistkyrkan åter dit idag. Uppdraget kvarstår – människor behöver få uppleva ett förvandlat liv i mötet med den uppståndne Kristus. Kanske har Metodistkyrkan en uppgift på egen hand som kyrka eller i någon form av samarbete med andra församlingar för uppdraget med stort U.

För att pröva denna kallelse och undersöka på vilket sätt Metodistkyrkan skulle kunna erbjuda evangelium för dagens människor i Borlänge skrivs denna uppsats; Borlänge – möjligheter för evangeliet.

1.2 Problemformulering

Målet med denna uppsats är att finna möjliga vägar för evangeliet i Borlänge att nå nya människor. En grundvärdering som ligger som resonansbotten för denna uppsats är behovet av att se kyrkan som EN. Vi tillhör olika kyrkofamiljer men vi har EN uppdragsgivare. Vi bedriver olika arbete men egentligen är det ETT, för allt är Herrens. Ordet kyrka kommer av grekiskans *kyrikos* – det som tillhör Herren. I Metodistkyrkans kyrkoordning skrivs det; As a part of the church universal, The United Methodist Church believes that the Lord of the church is calling Christians everywhere to strive toward unity; and therefore it will seek, and work for, unity at all levels of church life.²

Inom flera av våra samfund i Sverige idag pågår en rörelse av olika pionjärarbeten.³ Detta innebär försök att starta ny verksamhet med mål att nå människor utan hemvist i någon kyrka med evangelium: för att så småningom bilda ny församling. Dessa diskussioner pågår också inom Metodistkyrkan. Vid Metodistkyrkans Centralkonferens i Pärnu antog man följande resolution:

¹ Metodistkyrkans Årsbok 1940, 1984 och 2004

² The Book of Discipline 2001 s. 45

³ Svenska Baptistsamfundet, Svenska Missionskyrkan, Svenska Alliansmissionen, Evangeliska Frikyrkan, Adventistsamfundet, Vineyard Sverige och Metodistkyrkan i Sverige är exempel på kyrkor och samfund som ingår i det församlingsgrundande nätverket i Sverige

Vi uppmanar varje församling att starta en ny verksamhet, med människor utanför församlingen, som kan innebära en möjlighet att grunda en ny församling.⁴

I förarbetet till resolutionen pekade man på de möjligheter som kyrkoordningen ger till flexibla strukturer. Där sades bl.a.;

Att bilda nya församlingar är inte detsamma som att skapa en ny organisation. Det centrala är att människor kommer samman i en gemenskap inför Gud.⁵

Att nå nya människor med evangelium är naturligtvis inte låst till en viss metod som att grunda en ny församling. Det finns med säkerhet olika vägar att nå de människor kristenheten idag inte når. För Metodistkyrkans del kan vi därför redan i uppsatsens början skönja ett antal olika scenarier på vad sätt man skulle kunna gå in i arbetet för evangeliet på nytt:

- Att Metodistkyrkan drar igång ett pionjärbete, själva eller i samarbete med en eller flera församlingar.
- Att Metodistkyrkan samarbetar med någon befintlig församling för att stärka denna.
- Att Metodistkyrkan erbjuder sina tjänster till kommun eller näringsliv på annat sätt.
- Att Metodistkyrkan blir den drivande parten i en ny ekumenisk satsning

För att kunna väga förslag ovan mot varandra behövs i uppsatsen ett avsnitt som ger en grund i församlingstillväxt och församlingsförnyelse. Detta för att undersöka vilka metoder och tillvägagångssätt som används samt att se vilka argument och tankar som ligger bakom dessa. Utifrån detta blir nästa steg att se om det går att finna något svar på hur framtidens kyrka skall se ut.

Som redskap för att kunna lägga denna framtida ”strategi” behövs även ett reflekterande avsnitt kring teologi. Vilket evangelium är önskvärt att kommunicera? Hur kommunicerar man det? Finns det olika ”språk” man kan använda?

Följande frågeställningar kan sammanfatta uppsatsens intention:

- 1.) Finns det några tydliga grupper av människor i Borlänge som inte i någon större utsträckning nås av evangeliet?
- 2.) Vilka planer och strategier finns idag bland kyrkorna för att nå den ej kyrkligt aktiva i Borlänge?
- 3.) Hur kan en strategi för att nå nya människor se ut?
- 4.) Hur kan man kommunicera evangeliet till dagens människor?

1.3 Metod

För att finna svaret på uppsatsens frågeställningar kommer två olika metoder att användas. Via intervjuundersökningar med utvalda kyrkoledare i Borlänge

- 1.) undersöks vilka behov befintliga församlingar ser men inte anser sig ha resurser att möta.
- 2.) ges en översikt över den kyrkliga geografin och det arbete som pågår idag.

⁴ Metodistkyrkan i Nordeuropa Centralkonferens 1997 – Protokoll og rapporter, Pärnu, Estland 26.2-3.3 s 268

⁵ Ibid s 264

Via litteraturstudium

- 3.) ges en historisk bakgrund till Borlänge som samhälle och stad samt Metodismens framväxande tills det når Borlänge.
- 4.) undersöks vad litteratur om församlingsutveckling och församlingsförnyelse kan ge för hjälp till att dra upp riktlinjer för ett nytt arbete i Borlänges.
- 5.) undersöks olika ”språk” att beskriva evangeliet på och försöka finna en väg att kommunicera evangeliet till dagens människor.

Det egna arbetet i uppsatsen kommer att bestå i att värdera den information som kommer in via de olika metoderna och försöka sammanföra dessa till ett möte för att därigenom finna svaren på de frågeställningar som ställts.

1.4 Källor

Vad gäller litteratur och källor som eftersträvas i detta arbete får vi söka dessa på olika håll.

- 1.) För den historiska bakgrunden kommer vi att söka oss till litteratur som berör Metodistkyrkan i Sveriges historia. Erikssons Metodismen i Sverige och Hurtigs Metodistkyrkan i Sverige 100 år är här två viktiga böcker. För Borlänge Metodistförsamlings historia hämtas material ur församlingens jubileumsskrifter av Bäckman och Falkman. För att finna material om Borlänges framväxt som samhälle hämtas stoff ifrån Båtefalks, Borlänge som handelcentrum samt Hedins, Spår av det förflutna.
- 2.) För den teologiska bearbetningen används Torsten Bergstens - Frikyrkor i samverkan, Sven Thidevalls – När kartan inte längre stämmer, Hauerwas/Willimons – Resident Aliens, Justo L. Gonzáles – Christian Thought Revisited, Gustaf Wingrens - Människa och Kristen, Irenaeus - Bevis för den Apostoliska förkunnelsen samt Stanley Jones böcker Den ofrånkommlige Kristus, Med Kristus i förtroliga samtal, Är Guds Rike ett faktum och Kyrka förnyad efter urkristet mönster. Analysen av det svenska religiösa landskapet görs utifrån ett svenskkyrkligt perspektiv med vissa frikyrkliga inslag. Den teologiskt reflekterande delen görs huvudsakligen med hjälp av amerikansk litteratur som dock går i samklang med Gustav Wingrens Ireneusbiografi. Man kan vid en ytlig granskning mena att uppsatsen borde ha en något bredare infallsvinkel i detta avsnitt. Den litteratur som är vald är dock så intressant och allmängiltig att den erforderliga bredden nås speciellt med tanke på den begränsning som uppsatsens omfång anger.
- 3.) Det finns många böcker om församlingsutveckling. Huvudavsnittet kommer innehålla en redovisning och jämförelse mellan två olika perspektiv. Det första är Willow Creeks modell där litteraturen som ligger bakom är Bill & Lyanne Hybels – Kyrkan som rev murarna mot världen, Donahue/Robinsons – Building a church of small groups samt Mark Mittelsbergs – Den smittande församlingen. Magnus Malm står för ett annat synsätt och där studeras tre av hans böcker; Vägvisare, I Lammets Tecken och Fotspår i glastrappan.
- 4.) Dessutom har information hämtats in från Internet, tidningar samt några av Metodistkyrkans årsböcker. I uppsatsen refereras även till ett radioprogram. Tomas Anderssons – Boken om Recovery samt Christian A Schwarz – Naturlig Församlingsutveckling berörs översiktligt som sekundärlitteratur.

2 Disposition

Uppsatsen kommer att ha fyra huvuddelar. Den första kommer att innehålla en kort tillbakablick över Borlänges och Metodistförsamlingens historia. I denna del ges en kort bakgrund till det Borlänge vi möter idag samtidigt som vi möter dagens situation.

Den andra delen berör intervjuundersökningen. I denna del sammanställs först frågeställningarna och en argumentation ges för de frågeställningar som används. Därefter redovisas de inkomna svaren varefter de diskuteras och sammanfattas.

Den tredje delen avser att göra en teologisk reflektion och analys över vilket teologiskt språk som används för att beskriva evangeliet. Dock detta är ju inte enbart ”språk” utan handlar även om perspektiv och innehåll. Här kommer en historisk genomgång och analys genomföras samt ge förslag för framtidens kyrka hur den bör se på sig själv och sitt budskap.

Den fjärde huvuddelen rör församlingsutveckling och församlingsförnyelse. Här kommer att visas på några olika ansatser som görs på området. Är det formen på budskapet som behöver förnyelse, eller är det budskapet i sig eller möjligtvis budbärarna själva? Skall framtidens kyrka ha en aktivistisk, relationistisk eller centralistisk prägel?

3 Borlänges historiska bakgrund

3.1 Borlänge som samhälle växer fram

I skattelängder från 1500-talet nämns invånare i byn Borlaengio. En by strategiskt belägen vid den södra änden av den långa västra *boren*, dvs den västra bärsträckan för båtar förbi forsarna i Dalälven mellan Båtsta och Mjälga.⁶ Då på 1500-talet fanns ännu inga tankar om att Borlänge skulle bli det regionala handels- och industricentrum det kom att bli. Istället var det Stora Tuna kyrka som stod i centrum. Det var där kyrkan låg och det var där tinget fanns.

Redan på 1200-talet anlades en kyrka på den plats där dagens kyrka står. Denna kyrka ersattes dock av dagens som stod färdig år 1500 och som fick sitt nuvarande utseende först 1915. Den storslagna utformningen kyrkan hade har troligen sin grund i tanken att den skulle bli domkyrka i ett nyinrättat stift. Drygt hundra år senare lät i alla fall Karl den IX författa ett privilegiebrev för en ny stad. Det var byarna kring kyrkan - Buskåker, Hesse och Hede - som skulle bli stommen till den nya staden Gustafstad. Namnet efter prins Gustav som kom att bli kung Gustaf II Adolf. Då 1609 fanns tydliga planer på ett dalastift med Stora Tuna och Gustafstad som Biskopssäte. Av detta blev dock inget.⁷ Stora Tuna förblev en landsortsocken med ett antal mindre byar.

Det var först flera hundra år senare som en stad kom att växa fram men då inte med Stora Tuna som centrum. Den ståtliga katedralen blev inte det geografiska centret, istället var det järnvägen och järnverket som kom att bli det nav kring vilket ett samhälle kom att växa fram.

Nya tekniska och ekonomiska förutsättningar gjorde att stordrift vid järnframställning var möjlig. Ett nytt järnverk skulle anläggas av Bergslaget och undersökningar företogs om den lämpligaste platsen. Flera ställen runt om i Mellansverige var på förslag men det var på Domnarvet valet föll. Här fanns de forsar man behövde för att kunna utvinna energi. Här kom också den nya stambanan mellan Gävle och Göteborg att passera vilket naturligtvis skulle förenkla transporter till och från verket. 1878 stod en imponerande anläggning klar för invigning och produktionen kunde dra igång. Målet var att nå 45000 ton järn om året och det nådde man vid förra sekelskiftet. Då stod Domnarvets järnverk för en fjärdedel av hela Sveriges valsverksproduktion.⁸

Detta järnverk var i skriande behov av arbetskraft varför många människor från andra delar av Sverige tog arbete där och flyttade dit. Många var det som fick sin nya hemvist kring Domnarvet. Att järnverkets expanderande är en viktig förklaring till framväxten av en betydande industriort men Bergslagets beslut 1897, att anlägga en slipmassfabrik vid Kvarnsvedsforsen, stärkte områdets industriella status ytterligare. 1900 stod bruket klart att tas i drift. En blomstrande industriell period stod för dörren med undantag för krisåren under depressionens dagar.

⁶ Båtefalk, Lars s. 36

⁷ Hedin, Lars Håkan s. 31-32, Båtefalk, Lars s.34

⁸ Hedin, Lars Håkan s 111-113

Bergslaget bedrev sin verksamhet inom tre områden; kraft, papper och stål. Vid 1940-talets utgång var drygt 4000 personer anställda av företaget. Till dessa kommer de som indirekt hade sin försörjning genom att ha Bergslaget som sina kunder; serviceanläggningar, verkstäder samt frakt och trafikföretag. I takt med att industrierna växte, växte även de kringliggande samhällena. Borlänge köping hade länge i folkmun kallats för ”staden” och 1944 kom den formella stadstillblivelsen⁹

På andra sidan älven vid Borlänge järnvägstation hade en köping vuxit fram. Om Domnarvet och Kvarnsveden dominerades av industri var det här handeln som var i centrum. Bebyggelsen växte samman och snart låg stadsbebyggelsen i tre olika kommuner. Det borgerliga Borlänge, det starka arbetarfästet Domnarvet och den jordbruksinfluerade Stora Tuna kommun. Tankegången om ett samgående och en stadsbildning pågick länge och det var först 1944 efter segdragna förhandlingar som man kunde annonsera ett samgående mellan Borlänge och Domnarvets kommuner och därmed kunde en stadsbildning bli aktuell. Vad skulle den då heta? Var det Borganäs efter ett gammalt fogdefäste, eller var det Borlänge eller Domnarvet? Borlänge Tidning utropade: ”Staden skall heta Borlänge” och så blev det.¹⁰

1971 införlivades Stora Tuna kommun i Borlänge och den nya kommunen hade drygt 44.000 invånare. Man förutspådde en kraftig framtida växt och trodde att man på knappt tio år skulle nå ca 51.000 invånare. Industrin blomstrade. Järnverket hade 7500 anställda och hade planer på att anställa ytterligare 1000 personer. Nya bostadsområden projekterades och småhusbyggnation startade - Skräddarbacken och Jakobsgårdarna kom till. Bara några år senare kom beskedet om anställningsstopp på Järnverket och sedan kom varslan.

Borlänge fick genomgå sitt stålbad. Idag arbetar ca 2600 personer på det statliga SSAB Tunnpålit. Staten gick in och köpte järnverket. 1978-80 flyttade Statens Trafiksäkerhetsverk och Statens Vägverk till Borlänge, vilket tillförde Borlänge ca 800 anställda. Bergslagspaketet i slutet av 80-talet innebar att Banverket utlokaliseras till Borlänge och 1991 stod deras nybyggda skrapa klar. Samtidigt gjordes en stor satsning på Högskolan.¹¹

Borlänge av idag har kvar sitt rykte som och sin karaktär av industristad. Men ändå är det så att mycket är förändrat. Majoriteten av de sysselsatta inom kommunen jobbar idag inte inom industrin. Istället arbetar man inom handels- och tjänstesektorn, inom vård, omsorg, offentlig förvaltning, utbildning och forskning. Fortfarande är dock SSAB och Kvarnsvedens Pappersbruk Borlänges två största arbetsgivare efter Borlänge Kommun.¹²

3.2 Metodistkyrkan bildas

Metodismen som rörelse växte fram i sjuttonhundratalets England ur den anglikanska kyrkan. Dess främsta förgrundsfigurer var bröderna John och Charles Wesley vilka båda var präster i densamma. Metodismen var en väckelserörelse tänkt att finnas och verka inom den Anglikanska kyrkan. Det blev ändå så att Metodismen så småningom blev sin egen kyrka med början i USA tätt följt av England. Rörelsen spreds vidare till Europa och ut över hela världen.

⁹ Hedin, Lars Håkan s. 150-151

¹⁰ Hedin s. 172-174

¹¹ Ibid s. 187-189

¹² Borlänge statistik 2004, Näringslivsenheten juni 2004

Redan under John Wesleys tid hade några präster ifrån Sverige varit i kontakt med honom. Några tiotal år efter Wesleys död får Metodismen sin första metodistpredikant på plats i Sverige.

En engelsk ångbåtsbyggare vid namn Samuel Owen kom 1809 till Sverige för att starta en egen verkstad med gjuteri. 1817 började han bygga fartyg i Sverige och med sig till Sverige hade han yrkeskunniga landsmän. Efterhand blev Owen medveten om att dessa behövde en egen själasörjare och Metodistkyrkans ledning i England kontaktades. De sände först Joseph Rayner Stevens för uppdraget men han blev dock kvar endast i tre år. 1830 efterträddes han av metodistpredikanten George Scott, som kom att stanna i 12 år.¹³

Denne Scott hade mycket stort inflytande på den i Sverige framväxande lågkyrkliga förnyelserörelsen. Han var 26 år när han kom till Sverige och det var hans första tjänst efter ordinationen. Han hade en kraftig förkunnelse som blev vida känd och redan efter ett år kunde han predika på Svenska språket. Via England och USA fick Scott medel att anställa kolportörer. EFS och Baptistsamfundets förgrundsfigurer C O Rosenius och F O Nilsson var några av dem som på så vis hade tjänst hos Scott. Scott skaffade sig vänner och medarbetare inom många kyrkliga sammanhang. Han var bl.a. nära vän med professor Johan Henrik Tomander sedermera Biskop i Lund. Det var dock Rosenius han kom att samarbetade med närmast. Januari 1842 startades tidskriften Pietisten på Scotts initiativ. Det var en kristen månadstidning som började ges ut i januari 1842. Scott var huvudredaktör för tidskriften och C O Rosenius var hans medarbetare och när han reste från Sverige fick Rosenius ta över rodret och han blev tidskriftens redaktör och ansvarige utgivare.¹⁴

Scott hade aldrig haft för avsikt att grunda en Metodistisk kyrka i Sverige. Han menade att landet var för vidsträckt och glest befolkat för att det skulle vara eftersträvänsvärt. Dessutom var han angelägen om att följa de Svenska lagarna vilka förbjöd sekterism. När han tvingades lämna Sverige fick hans arbete därför sin egentliga fortsättning inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen.¹⁵

Det var med hemvändande sjömän från Amerika som metodismen kom till Sverige på allvar under 1860-talet. Betelskeppsmissionen i New York ville utveckla det arbete man bedrev i New Yorks hamn. Därför köptes ett gammalt fartyg vilket inreddes till sjömanskyrka och man övertalade en Olof Gustav Hedström 1845 att ta ansvar för verksamheten där. Den inriktade sig på immigranter och sjömän som anlade New Yorks hamn. Verksamheten bedrevs så fram till hans pensionering 1875. Det var många svenskar som där på Betelskeppet böjde sina knän i bön om frälsning.¹⁶

Hemvändande sjöman började berätta om sin nyvunna tro och rörelsen började spridas. Små Metodistsällskap bildades och man bad huvudstyrelsen i USA att skicka predikanter vilka

¹³ Hurtig, Mansfield s. 14-15

¹⁴ <http://www.kristnet.org/rosenius/pietisten.shtml> 2004-11-09

¹⁵ Eriksson s. 19, 24 ”Denna mission har från sin begynnelse varit fullkomligt osekteristisk; samfundet som sådant har icke derigenom blifvit utvidgadt, men mycket andligt godt har utträttats.... År 1837 anslog missionskomitén 500 pund sterling till uppförandet af en ny byggnad, sedan missionären låtit komitén klart förstå att metodismen såsom ett samfund icke skulle derigenom blifvit främjad. Komiténs frihet från partisinneuppväckte en liknande ande hos andra, så att kristna af alla bekännelser, både i England och i Amerika, bidrogo med glatt hjerta till uppförandet af en helgedom, med utrymmer för 1,200 människor, samt dessutom ett kapell och ett missionshus.”

¹⁶ Hurtig, Mansfield s. 16-17

snart sändes åter till hemlandet. Metodistkyrkan i Sverige blev en frukt av den amerikanska väckelsen och man fick stöd från emigrerade svenskar som i Amerika funnit Metodistkyrkan. Det var först framför allt kuststäderna och Gotland som drabbades av den metodistiska väckelsen. De första församlingarna bildades 1868 och samma år etableras Metodistkyrkan i Sverige. Väckelsens spreds vidare som en löpeld och vid den första årskonferensen 1876 kunde man räkna in 5667 medlemmar varav 1544 på prov.

I 125 söndagsskolor undervisades 4931 barn af 435 lärare och lärarinnor. 31 kyrkor och kapell voro uppförda...¹⁷

Detta år blir Metodist Episkopalkyrkan ett av staten erkänt trossamfund med rättighet att döpa, viga och begrava. Ett erkännande många samfund fick vänta på ända fram till 1951.¹⁸

På 1850-talet anlände läseriet till Stora Tuna Bygden genom Fosterlandsstiftelsens predikanter. 1858 bildades Stora Tuna Missionsförening. 1877 byggdes det lutherska kapellet men verklig fart tog det inte förrän järnbruket och stationssamhället växte fram.

Kort efter detta flyttade fyra metodister till Borlänge. Dessa började hålla bönemöte och flera personer blev omvända till Gud. Den 20 februari 1881 intogs några personer som medlemmar av kyrkan. Verksamheten hade börjat i den övre salen i det Ekmanska huset. Människor sökte sig dit så till den grad att golvet sviktade när predikanten C.A. Andersson från Avesta kom på besök. Redan i maj månad samma år la man grunden till ett kapell och predikant Andersson fick utnämning till Borlänge vid årskonferensen. Växten var explosionsartad. Församlingen andre pastor Anders Jonsson skriver:

Den 19 jan 1885. Vi hava fått glädjas över att se Guds verk gå fram med makt på denna plats. Nästan vid varje gudstjänst har profetens ord kunnat tillämpas: 'Rummet är mig för trångt'. Vid varje gudstjänst sedan någon tid före jul har vi fått bedja för salighetssökande själar. De, som blivit födda på nytt, prisa Herren högt för fri och närvarande frälsning i Lammets blod. Många fräcka syndare och förr avgjorda fiender till vår verksamhet hava under denna tid sträckt vapen och kastat sig ner vid frälsarens fötter. Senast i går afton finge vi bedja för ett halvt tjug bedrövade. Församlingen har som en frukt av denna härliga väckelse blivit storligen uppmuntrad och stundom hava vi varit riktigt segerdruckna. Och det lider inget tvivel om att metodismen har en god framtid för sig på denna plats, får Gud blott bevara sina barn i nåden och sanningen. 19 nya medlemmar inskrivna: medlemstalet är nu 163.¹⁹

Expansionen fortsatte. Pastor Eric Linander kunde 1903 berätta om nya väckelser. 85 personer hade ingått på prov och man hade nu vuxit till 267 medlemmar. Man bedrev söndagsskola i Borlänge och Åby med 320 barn inskrivna. Metodismen hade nu etablerat sig i Borlänge och blivit en faktor att räkna med.²⁰

¹⁷ Eriksson s 274

¹⁸ Ibid s 275-276 ” Stockholm slott den 10 mars 1876 Kongl. Maj:t har tagit detta ärende i öfvervägande; och finner godt i nåder förklara de församlingar, hvilka sökanderna såsom medlemmar af ett religiöst samfund under namn af Metodist Episkopalkyrkan anmält sig vara sinnade att bilda i Stockholm, Uppsala, Gefle, Linköping, Norrköping, Verstervik, Motala, Valdemarsvik, Örebro, Eskilstuna, Malmköping, Mörkö, Hallsberg, Odensvi, Lindesberg, Arboga, Lund, Karlskrona, Ronneby, Göteborg, Varberg, Kalmar, Oscarshman, Mönsterås, Nybro, Ryssby, Lovers, Kristinehamn, Rannsäter, Nysund, Edsvalla, Visby, Lummelunda och Buttle, af staten erkända med rätt till offentlig religionsöfning under de vilkor och bestämmelser som i Kongl. Förordningen der 31 oktober 1873 stadgas: viljande Kongl. Maj:t i anledning af sökandernas tillika gjorda framställning, medgifva, att vid Metodist Episkopalkyrkans församlingar anställde ordinerade predikanter må vigsel med laga verkan förrätta i öfverensstämmelse med samma förordning 5§. Hvilket vederbörande till underdånig underrättelse länder. OSCAR.”

¹⁹ Bäckman, Carl. s. 8

²⁰ ibid. s. 8-12.

Församlingen fortsatte att utvidga sitt verksamhetsområde och man byggde 1884 ett kapell i Tyllsnäs, som senare flyttades till Åby. Den tredje kyrkolokalen uppfördes i Torsång 1917 ute på Sunnanö och den fjärde i Ornäs 1922.²¹

Som tidigare nämnts fortsatte församlingen sin verksamhet men med en sakta nedåtgående trend. 1970 slog man dock på stort och invigde den nya kyrkan på Ingelsgatan på Östermalm. Den gamla kyrkan i centrum var sliten och man valde att bygga en kyrka i ett bostadsområde för att komma närmare människor. Kyrkan byggdes samtidigt med ett lägenhetskomplex vägg i vägg.²² Denna satsning till trots fortsatte den negativa utvecklingen och 1997 beslöt man att ansöka om församlingens upplösning. Östermalmskyrkan är fortfarande i Metodistkyrkans ägo men hyrs för närvarande ut till Församlingen Immanuel.

4 Intervjuundersökning i Borlänge

Som tidigare nämnts är målet med intervjuundersökningen att få en bild av den kyrkliga geografin. Vid valet av undersökningsmetod faller det sig då naturligt att genomföra en kvalitativ undersökning med djupintervjuer av representanter från alla församlingar. I och med att det inte är odiskutabla fakta som eftersöks utan personernas uppfattning och synpunkter om situationen måste det anses vara det rätta tillvägagångssättet.

I alla fall utom hos Frälsningsarmén har intervjun gjorts med ansvarig präst/pastor. Hos Frälsningsarmén gjordes istället intervjun med den musikansvarige i Kåren då ansvarig officer ej hade möjlighet.

Intervjun delas upp i två delar. Del A är av enkel ifyllningskaraktär innehållande i huvudsak faktafrågor. Denna del skickas med brev i förväg och lämnas tillbaka vid intervjutillfället. Del B är av kvalitativ art och frågornas svar kan med fördel vara utförliga. Intervjuerna spelas in med bandspelare om det tillåts eller i övrigt anses lämpligt.

Frågornas art och karaktär kan ses i bilaga. Del A innehåller i huvudsak frågor av statistisk art för att få grepp om hur många personer som aktivt deltar i verksamheten samt formellt är medlemmar. Vidare hoppas del A ge en beskrivning ungefär vad församlingarna gör, vilken åldersfördelning man har etc.

I del B berör frågorna många områden. Först kommer frågor som rör församlingens karaktär och målsättning. Frågor om hur man ser på sig själv, hur man tror att man uppfattas och vilka mål man har kan komma fram i den delen. Nästa frågeområde berör målgrupper, om man har definierat dem, vilka man når etc. Därpå kommer några frågor om teologi. Behov och möjligheter är nästa område. Detta kan ju vara närbesläktat men behöver inte vara det. Ett behov kan vara en stor möjlighet bara man kan fylla behovet. Frågor om hur man ser på Borlänge och Borlängebon måste ju naturligtvis också vara med. Svaren blir väldigt generaliserande men kan ändå vara intressanta. Därefter kommer frågor om framtiden. Vilka planer man har för den och vilka utmaningar man tror sig möta. Den sista delen berör den ekumeniska situationen i Borlänge och om hur man ser på den.

²¹ Falkman, Birger s. 3

²² ibid

4.1 Redovisning av intervjusvar

Del A.

Det visade sig vara svårt att få in alla svar i enkätdelen, kanske beroende på dess statistiska anslag. Eftersom inte svar har inkommit ifrån alla församlingar på denna del utgår den ifrån redovisningen. Fokus läggs istället på del B vilket är huvuddelen. Flera eftersökta svar från del A framkom dessutom i del B varför resultatet av undersökningen inte har försämrats.

Del B

Intervjuerna har i majoritet tagits upp på band men några enbart genom anteckningar. Intervjuerna har sedan renskrivits ordagrant från bandupptagningarna och enligt minnesanteckningarna för de som inte togs upp på band. Av naturliga skäl blev de upptagna på band betydligt längre än de där enbart anteckningar gjorts. Intervjuerna i sin helhet finns nedskrivna men redovisas här i sammanfattad form.

4.1.1 Frälsningsarmén i Borlänge²³

Frälsningsarméns kår i Borlänge har idag ca 50-60 medlemmar med lite drygt 20 aktiva. Av de aktiva är 10-15 över 70 år och följaktligen är det ca 10 som är mellan 25-70. Till detta kommer barn och ungdomsarbetet. Det finns ungefär 20 st aktiva tonåringar i blåset. Tonårsgruppen som nyligen var ca 20 st har nu minskat ner till 8-9 st

Kåren bedriver sin verksamhet genom gudstjänster och hemförbundet. Man har en öppen kör och en tonårsgrupp som träffas på fredagskvällarna. Man har även två musikkårer, en traditionell och ett ungdomsbrass.

Karaktär och målsättningar

Kåren har gått igenom en extremt tuff period. Förr hade man en stark förankring på SSAB. Många av kårens medlemmar arbetade där och kunde vara starka vittnesbörd på sin arbetsplats. Inre stridigheter inom kåren på 50-60-talet samt 70-talets neddragningar på SSAB gjorde att kårens storlek minskade. ”Under en period mellan 1975 – 1985 tog Herren hem nästan alla ledare. Flertalet var i 50-60 årsåldern då man egentligen skulle ha mycket att ge. Men Herren tog hem dem. Det var ytterligare ett slag” berättar Bengt Olof.

150 till 160 medlemmar har minskat till dagens drygt 50 och kåren har inte klarat av omställningen. Förr var det lätt att bedriva verksamhet och man hade alla de resurser man kunde tänka sig men nu är det annorlunda.

Kåren söker nu sin karaktär. Man har varit en väckelseförsamling som stagnerade och blev en passiv och trött kår. ”Nu känns det faktiskt hoppfullt, som om det är tid för en vändning” säger Bengt.

Sin viktigaste uppgift ser man i att sprida evangeliet så att så många som möjligt får en personlig tro. Kåren söker ett sätt att hitta framkomliga vägar och musiken tror man kan vara ett redskap. Väcketonen är på väg tillbaka. Största styrkan och tillgången man har är ungdomarna. De sköter sig själva och utser sina egna ledare. Bengt Olof har en vision om en

²³ Sammanfattning av intervju med Bengt Olof Johansson, musik ansvarig i FA Borlänge. Datum den 10/5 -2005

slags ungdomsgård. ”Men vi är för få för att kunna göra allting. Vi måste bestämma oss för vad vi skall göra.”

Målgrupper

Bengt Olof menar att för honom är ju den klara målgruppen yngre personer. Den äldre gruppen i kåren har kanske andra tankar och vill gärna behålla den traditionella profilen med torgsång. Ungdomsbrasset ägnar sig inte åt evangelisation i den formen. Man arbetar mer inåt. Flera av de som spelar i brasset får inte gå på gudstjänster förrän de blivit myndiga. Därför har ungdomsbrasset bara konserter. De allra flesta av ungdomarna kommer från musikklasserna i Forsaklackskolan.

De kontakter man saknar är människor ifrån hyreshusområdena som Tjärna Ängar och Nygårdsdalen.

Teologi

Det centrala i Jesus gärning är korset och uppståndelsen. ”Utan det, vad vore vi då?” Bengt Olof menar att det är lättare att omvända en ateist än en privattroende. Han menar att där har Frälsningsarmén en styrka i sin väckelsebakgrund. Uppdraget man har är att sprida evangelium. Människor behöver den kristna tron för att få en mening med livet.

Behov och möjligheter

Det största behov kåren har för tillfället är att få hjälp med strukturer för ungdomsarbetet. Den största tillgången man har är just den stora gruppen ungdomar som har sin gemenskap på kåren.

Borlänge

Borlänge är en bruksort med en ganska tuff attityd mot det religiösa. Bengt Olof menar att Borlängebor är klart materialistiska och församlingarna i Borlänge har det svårt. ”Det som hänt på 60 och 70-talet då församlingarna var stora och då man inte behövde bry sig var att man tappade sin utåtriktade evangelisation. Konsekvensen av det får vi se idag.”

En del av församlingarnas utveckling och det låga gudstjänstdeltagandet har att göra med bruken och dess allt hårdare miljö, menar Bengt Olof. ”Bruksmiljön skapar ett ganska hårt klimat. Förr kunde ivriga kristna ha möjlighet att evangelisera för sina arbetskamrater. Men efter rationaliseringarna sitter man där i sin egen kur och ingen har tid att gå runt längre”.

Framtiden

Utmaningen för framtiden handlar åter igen om ungdomarna. Bengt Olof menar att församlingarna borde kunna göra något gemensamt för att nå ungdomar; till exempel en ungdomsgård eller liknande på Bullermyren. Man skulle kunna lära sig en del av kår 393 i Stockholm eller Nacksta i Sundsvall. Skulle FA ha byggt nytt idag så borde vi bygga något i kupolenområdet. ”Jag och en bekant hade en dröm om att göra något på tredjevåningen i kupolen – en samarbetskyrka – men nu är det ju fullt.”

När kåren får sin nya officer Guna Gaveika så kommer man gå igenom planerna för framtiden.

Ekumenik

Vad gäller ekumeniken så sker den lite på slentrian i Borlänge. Man ser varandra som medarbetare men det fungerar inget vidare. Frälsningsarmén, Pingstkyrkan, Korskyrkan och Missionskyrkan hade förr varsin blåsorkester. Man försökte sig på en gemensam – Komporkestern. Men den dog ut för några år sedan. Likadant var det med ungdomskören. ”Tyvärr är ekumeniken ibland tungrodd eftersom alla styrelser måste säga sitt först. Tänk om man bara kunde bestämma...”

”Tänk om visionen, bland de drivande i respektive församling, att göra något tillsammans blev starkare. Till exempel att alla församlingar skulle starta en gemensam ungdomsgård och varje församling fick bidra med det de var bra på.”

4.1.2 Församlingen Immanuel²⁴

Församlingen Immanuel är en fristående kristen församling som har sin utgångspunkt i Östermalmskyrkan vilken de hyr av Metodistkyrkan i Sverige. Församlingen har sin bakgrund i ett socialt projekt kallat ”Bussen”. Det var en buss som stod uppställd på Sveatorget i centrala Borlänge på helgnätterna. Där bjöd man på fika och evangelium. För närvarande vilar detta projekt pga ett bakaxelbrott på bussen

Församlingen har ca 20 aktiva som arbetar i församlingens verksamhet. De firar gudstjänster, har ungdomssamlingar och samlas mycket till bön. Dessutom driver de genom en stiftelse friskolan Immanuel. Den hade vid intervju tillfället 12 anställda.

Församlingen ser sig som fortsättningen på något. Något gammalt har dött – något nytt har fötts. ”Namnet på församlingen kommer ifrån Gud. Vi upplevde att den skulle heta Immanuel utan att veta att den gamla Metodistförsamlingen har hetat Emmanuel. Platsen där vi först ställde bussen visar sig vara där den gamla Metodistkyrkan stod. Vi kände starkt att det var där bussen skulle stå – men det var omöjligt sa man. Men inte för Gud” säger Camilla.

Man har inte proklamerat församlingen²⁵ ännu men fungerar som en sådan. Däremot har man startat stiftelsen Immanuel. I stiftelsens styrelse sitter människor från församlingen. Stiftelsen är en ekonomisk enhet med församlingen även om den inte är det verksamhetsmässigt.

Karaktär och målsättningar

Församlingen Immanuel består av människor som är väldigt olika men som har det gemensamt att de vill göra det som behagar Gud. Camilla säger; ”Vi har fått en hälsning tidigare från Herren om att det skall bli alm och cypresser planterade tillsammans - olikheten!”

Från början var inte tanken att det skulle bli en församling. Man såg sig mer som en familj som arbetar för slakten. Camilla berättar att människor har kommit till dem och fått

²⁴ Sammanfattning av intervju med pastor Camilla Lundström den 4/4 2005. Denna intervju bandades ej.

²⁵ Ett uttryck Camilla använder som står för att formellt och officiellt bilda en församling. Församlingen välkomnades hösten 2005 som medlemmar i Borlänge Kristna Samarbetsråd. Camilla är dess representant.

upprättelse i sina liv för att sedan gå tillbaka till sina egna församlingar. Men allt mer växte vissheten fram att de faktiskt i praktiken hade blivit en församling.

Församlingen ser som sin viktigaste uppgift att bana väg för Guds folk. Att vara i bön för dem, i Borlänge, i Dalarna och i Sverige. ”Vi ber om ett uppvaknande och om rätta vägar” säger Camilla. Man arbetar genom att be – men också genom att verka utåt. Församlingen anser sig själv inte behöva göra allt, men några saker har blivit deras uppgifter. Stiftelsen som de har startat är menad att vara ”fri” att den skall kunna vara ett organ för alla kristna.

Församlingens största styrka och tillgång är att man är en gemenskap som är öppna och raka inför varandra. Man säger att man är en gemenskap som lever i ljuset. Camilla berättar att det kan vara tufft med sanningen så det kan upplevas både positivt och negativt. Men man ger plats både för förmaning och för växt. ”Rakheten gäller alla nivåer och inte bara från ett håll. Men den rakheten kan vara jobbig för en del nya som kommer till.”

Församlingen ser som sin roll att vaka över samhället. Man kan inte komma och anklaga folk för att de inte lever som de borde, när de inte är kristna. Men på något sätt vill man ändå ta auktoritet över staden genom att leva ut evangeliet och visa på vem Gud är. Som kristna ser de sig som förvaltare av Guds vishet.

Målgrupper

Församlingen Immanuel inriktar sig inte på någon speciell målgrupp. ”Vi jobbar mot helheten. Vi vill nå barn, familjer, ungdomar och gamla farmor” menar Camilla. Man tycker sig se att man når människor ur alla kategorier och har dessutom kontakt med folk som skickar in böner från olika delar av världen. Man har inte heller ett speciellt fokus mot någon stadsdel i Borlänge utan försöker påverka och nå hela Borlänge.

Genom sina egna liv försöker medlemmarna nå ut. Man tror att vara vittne handlar om att leva nära Gud och då lockar evangeliet med automatik. För övrigt är ateisten enklare att nå än sökaren.

Teologi

Det centrala i Jesus gärning är att Jesus gav sig själv för att friköpa oss och det att han uppstod. Att sprida evangelium handlar om att visa vem Gud är. Att tala och leva ut det. På frågan om varför en ordinär icke kyrksam Borlängebo skall bli en aktivt bekännande kristen svarar Camilla: ”För att han eller hon skall få del av det underbara liv som Gud har tänkt. Det är naturligtvis ingen dans på rosor, men man kan få se vem Gud är!”

Behov och möjligheter

Det största behov man har för tillfället är fler människor som kan vara aktiva i deras arbete. De som finns idag får göra ett hårt arbete. Den viktigaste satsningen som pågår är naturligtvis barn och ungdom genom den skola man bedriver. Församlingen önskar se en förvandlad och förändrad stad. Att Borlänge skall se vem Gud är.

Borlänge

Camilla beskriver Borlänge som en karg stad med tuff attityd. Men under ytan finns det något rejält att bygga på. Folk är arbetare och inte fisförnäma. Det finns en speciell ”man duger” mentalitet i Borlänge som gör att vi har det lite lättare här än i grannkommunerna. ”Har man en rejäl idé som är bra och du är en person att lita på då tar man det. Då kan man få stöd från kommunen. Där skiljer det sig en del tror jag mot Leksand och Falun.” säger Camilla. Ett av skälen till att det är så få som går i kyrkan i Borlänge jämfört med riksgenomsnittet tror Camilla har att göra med att man har fått se lite av Guds kraft. Jesus sa ju ’Tror ni inte för mina ord så tro åtminstone för mina gärningars skull.’ Sedan tror Camilla att det starka inslaget av satanister förr hade en stor påverkan. ”Men det håller på att lossna från det. De är inte lika aktiva längre.”

Framtiden

Utmaningen för framtiden handlar om att leva ut evangeliet. En annan utmaning är att man startar ett bokcafé om två veckor. En medlem skall driva det som egen firma men få stöd genom stiftelsen om det inte kommer att gå runt. Församlingen planerar också att utöka skolans verksamhet med förskola och gymnasium.

En utmaning för framtiden ligger i att komma in under den kraft Gud vill ge bl.a. genom helande.

Ekumenik

Vad gäller ekumenik menar Camilla att Borlänge har en smärtsam historia. Det har varit skeenden av väckelse flera gånger som har stoppats av konflikter församlingar emellan. Det fanns en stor rädsla när trosrörelsen växte fram vilket gjorde att en del människor som var tända på det stängdes ut från församlingarna.

Församlingen Immanuel tror på ekumeniken. Camilla säger: ”Det finns bara en församling i Borlänge och det är Guds församling. Sen är Immanuel en av båtarna i sjön. Vi tror inte bara på vi och vårt utan önskar helhetens bästa.” Camilla anser att församlingarna måste förstå att man är en enhet i stan, att man stödjer varandra inte bara i bön utan även i aktiv handling.²⁶

4.1.3 Katolska församlingen i Dalarna²⁷

Sankta Katarina av Vadstena församling bedriver sin verksamhet i Dalarna. Tidigare fanns här 3 präster men nu är fader Raphael Kurian ensam. Han har mässa runt om i Dalarna (bl.a. i Mora, Rättvik, Ludvika, Borlänge) och naturligtvis i Falun där man har sin kyrka – Den gode Herdens Katolska kyrka. Kyrkan byggdes 1972.

Fader Raphael ägnar mycket av sin tid att resa. Förutom mässorna gör han mycket hembesök. Framför allt gör han det hos de polska katolikerna som är väldigt fromma och gärna ser ett besök av prästen. Det finns några katoliker som studerar på högskolan som önskar ha mässa. Fader Raphael har talat med studentprästen Anders Holmberg om att få låna andrummet på Sopranen. Där brukar man vara 2-10 st som samlas när man firar mässa. Det sker lite oregelbundet och man bestämmer den ena gången när nästa gång skall vara.

²⁷ Sammanfattning av intervju med fader Raphael Kurian den 15/5 2005. Denna intervju bandades ej.

Fader Raphael har varit i Sverige 4 år varav ett år här i Dalarna. Biskop Anders Aborelius vädjade till stiftet i Kerala Indien om att få låna några präster. Tre kom och en har åkt tillbaka. Man är dock fyra indiska präster nu i Sverige. Förutom här så finns de i Umeå, Kalmar och i Sundsvall. Stiftet i Sverige svarar för lön och uppehälle.

Församlingen har ca 600 medlemmar i Dalarna och mindre än hundra i Borlänge. Aktiva är betydligt färre och ca 15 st samlas till mässan. Dessa är trogna och kommer även till Falun. Av dem som tillhör församlingen kommer några ifrån arabländerna, Latinamerika, Polen, Filippinerna och dessutom några konvertiter från Svenska Kyrkan.

”Vi behöver koncentrera oss på våra ungdomar. Där finns möjligheten till växt. Det behövs verkligen för nu minskar antalet ungdomar. I Falun har vi därför startat en grupp inom SUK Sverige Unga Katoliker” säger Fader Kurian

Karaktär och målsättningar

”Här i Sverige möter vi i kyrkan inte något motstånd. I Indien gör den det med hindunationalister och kyrkan växer. Inte bara den katolska utan även den protestantiska. I Sverige däremot är många kristna passiva. Det finns ett talesätt: Martyrernas blod ger växt. Det är för enkelt att vara kristen i Sverige” menar Fader Kurian.

Det viktigaste målet är för Raphael Kurian att ge människor en chans att delta i mässan. Där är det viktigt att prioritera ungdomar och ensamma äldre människor. Vad gäller socialt engagemang menar han att Katolska kyrkans närvaro som sådan påverkar människors synsätt att engagera sig mer. ”Vi har tex några i Falun som engagerar sig i RIA” berättar Fader Kurian.

Målgrupper

Katolska församlingen riktar inte in sig på någon speciell målgrupp utan man riktar sig till hela församlingen, dvs. i huvudsak till sina egna medlemmar. Kurian menar att ungdomar naturligtvis har en viss prioritet. Man har lättast att nå polacker. De har enligt Fader Kurian en starkare tro och följer kyrkans riktlinjer. Säger han något så lyssnar de till det. För andra är inte kyrkan ”the primary concern”.

För att nå människor utanför gudstjänstgemenskapen tror man på information och att prästen tar kontakt via telefon eller hembesök. Personlig kontakt anser man vara viktig. Fader Kurian påpekar: ”Hembesök är dock svårt, för många vill inte ta emot i hemmet. I Indien är människor glada för att ta emot prästen. Här är det svårare och man måste planera in med almanackan ordentligt.”

Teologi

Alla människor är Guds barn. Det vi gör är att vi ber för människors omvändelse. Vi välsignar dem till det. Just detta år har vi fokus på detta och har en speciell gudstjänst första fredagen i månaden kl 18.00 då vi ber för människors omvändelse.

Det centrala som berättigar kyrkans existens är att Jesus gav Petrus himmelrikets nycklar och uppdraget att binda och att lösa. Kyrkan finns för att sprida Jesu nyheter. Evangelium enligt Fader Kurian handlar om ”Att berätta om kärleken –the good news. Gud är Fader och vi är alla hans barn. Vi är hans syskon och alla är vi systrar och bröder.”

Behov och möjligheter

Sitt största behov i dagsläget handlar om att man behöver bättre lokaler. För närvarande hyr man in sig i Östermalmskyrkan men då det har framkommit klagomål om mögellukt kommer man eventuellt flytta sina mässor till Missionskyrkan istället. Det andra stora behovet är fler aktiviteter för att samla människor till mässan och för andlig förnyelse.

Borlänge

Fader Raphael menar att de Borlängebor som kommer till verksamheten är mycket villiga att ta i. De tror på kyrkans gemenskap. ”Hade vi haft egen präst och egen kyrka i Borlänge hade det sett annorlunda ut ” tror han.

Ekumenik

Fader Kurian anser att det finns ett gott ekumeniskt klimat. Han tillägger: ”Visionen är; En Herde och en hjord. Men vi har ju våra egna traditioner. Det som är gott är att vi inte har ’contradictionary teching’.”

På frågan vad man skulle kunna göra för att stödja varandra som församlingar menar han att man skulle kunna ha gemensamt program vid jul eller påsk. Någon fest eller så. Det skulle kunna bli ett vittnesbörd för världen att vi är enade i Kristus.

På en fråga om han tror det är möjligt att ha en gemensam nattvardsgudstjänst där han sköter den liturgiska tjänsten för katolikerna vid nattvarden och någon protestant sköter det för de andra svarar Fader Kurian ”Kanske, men jag måste fråga biskopen först.” Han blir dock lite mer tveksam vid närmare eftertanke.

4.1.4 Korskyrkan Borlänge²⁸

Korskyrkan i Borlänge är en församling tillhörig Evangeliska Frikyrkan som grundades 1938. Det var en grupp med ungdomar som lämnade Baptistförsamlingen Betel för att starta en ny församling.

Grundargeneration, de som var med och byggde kyrkan, finns delvis kvar men håller på att dö ut. Deras barn i sin tur, som idag är runt de 60 kom i stor utsträckning inte med i församling. Generationen efter är den som nu finns och verkar i församlingen. Där pågår alltså ett generationsskifte. Församlingens pastor Joachim Elsander säger: ”Vi har en unik situation därför, vi har egentligen inget motstånd för förändring. Jag har hört andra pastorer berätta att det är segt, det är svårt i Korskyrkan. Det har varit folk som har satt sig på tvären jämt. Jag har inte mött något av detta utan de äldre är bara glada om allt fortsätter. Men problemet är att vår generation orkar inte göra det som möjligheter finns till.”

Karaktär och målsättningar

Joachim beskriver församlingen som lite trött. Det finns många möjligheter, men när man samlar den yngre generationen säger man att vi kan ju inte göra så eller så: ”Det låter ju väldigt hänsynsfullt men jag är rädd att det bara är en ursäkt för att slippa engagera sig. Status Q har ju den fördelen att man vet vad man får. Gudstjänsterna är kanske inte superbra men jag vet vad som händer. Jag vet att det är bättre på andra ställen – men så har man nästan tappat hoppet om att det skulle kunna bli så här. Utmaningen är att kunna plantera den bilden att det är möjligt även här.”

I församlingen har man precis gjort en NFU-undersökning²⁹ som visar att en av de svaga punkterna är ”kärleksfulla relationer” Joachim menar att en del utifrån upplever församlingen som ganska kärleksfull men bland de som är med ges en annan bild. ”Man tror om sig själv att vi inte är så trevliga, att vi är bundna, inte så öppna, reserverade. Man jag tycker att människor har svårt att dela känslor i församlingen, det kan man säga är ett problem.” Joachim tror att det är därför som cellgruppstanken inte har slagit igenom riktigt i församlingen. Man har visserligen två och snart tre grupper. Trots det ser Joachim att en av församlingens största tillgångar är just husgrupperna.

Församlingens profil och inriktningar har genom åren varierat mycket, berättar Joachim, allt beroende på vilken pastor man haft. Korskyrkan sammanfattar vad man vill i sin vision: ”Vi vill vara en utåtriktad och kärleksfull gemenskap där vi formas för att bli mer lika Jesus.”

Målgrupper

Barnfamiljer är en målgrupp som man försöker nå bl.a. genom barnsången. Det finns en söndagsskola men Joachim funderar på hur mycket i övrigt det präglar gudstjänsterna. En annan målgrupp är de internationella studenterna. Där satsar man på tolkning och har nu köpt in en tolkutrustning där fem personer kan lyssna på den som tolkar. En tredje målgrupp är tonåringarna. För två år sedan körde man Ungdomsalphat vilket ledde fram till att man fick döpa fem av dem. Idag kan tonårsgruppen bestå av upp emot 15 personer och Joachim tror att

²⁸ Sammanfattning av intervju med Joachim Elsander, pastor i Korskyrkan Borlänge, EFK. Datum: 21/1 2005

²⁹ NFU – Naturlig församlings utveckling. Mer kommer om det senare.

det kan växa i och med att Kvarnforskyrkan inte har något tonårsarbete och inte Pingstkyrkan heller.

Högskolan är ytterligare ett annat område där man borde kunna göra mer, menar Joachim. ”Men ingen av församlingarna har lyckats riktigt med det faktiskt. Jag tror inte Markuskyrkan har gjort det heller. Vi har haft väldigt få studenter förutom de internationella som har kommit hit. Knappt i Pingstkyrkan heller och inte i Missionskyrkan, ja nån har det varit. Kyrkorna i stan har varit väldigt dåliga på att se att det finns en högskola här. Även om man inte kan bygga på dem är det ju bra att kunna betyda något för människor som är här. De kan ju behöva en gudstjänstgemenskap under sina studier. Det har vi inte riktigt lyckats med och det ser jag som en uppgift också.”

De som Korskyrkan når karaktäriserar Joachim som småborglig medelklass medan man förr i tiden var en utpräglad arbetarförsamling. ”Hela Borlänge har ju förändrats. Förr jobbade ju alla på verket eller på Kvarnsveden. Nu är det ju inte så längre.” Den grupp som saknas i församlingen är barnen till grundarna dvs de som skulle vara pigga pensionärer idag. Några finns ju men de är inte så många.

Teologi

Människor kommer idag ofta till tro genom en process. ”Man får smak för det här, möter en kärleksfull gemenskap och sedan kommer tron. Därför tror Joakim på hemgruppen eller Alphagruppen. ”Det är en process både det att komma till tro och helgelsen efteråt. Helgelsen är en process efter det man kommit till tro som vi har missat ibland.”

På frågan om vad det är som berättigar kyrkan existens svarar han att det handlar om att rädda människor, att upprätta människor till att bli dem de är skapade att vara.

En ordinär icke kyrksam Borlängebo bör bli en aktivt bekännande kristen därför att relationen med Gud är något varje människa längtar efter att ha. ”Sen även att få relation med andra människor som tror på Jesus. Relationer tror jag det handlar mycket om. Det skall betyda så mycket att ett sant möte med Gud förvandlar en människa. Frågan är också till oss som redan har gjort upplevelsen; Hur mycket betyder den för oss? Jag tror att ett sant möte med Gud förvandlar en människa till det bättre. Det är inte alltid lätt för det, men man får en mening med livet. Har vi fattat det riktigt själva? Vi tar mycket för givet för vi vet inte riktigt vad vi har” betonar Joachim.

Behov och möjligheter

Korskyrkans största behov är fler arbetare, menar Joachim. ”Det betyder något för en församling när man får nytt blod. Nytt blod, nya människor, som kan inspirera oss att inte fastna i de gamla hjulspåren. Man tror att man måste ta hänsyn till de äldre bara. Dels sådana som kommer till tro men också de som kommer hit bara. Det är ju inte så lätt kanske – Korskyrkan är ju inte en församling där man bara kan glida in och bara njuta av det underbara. Det blir mer att kavla upp armarna och fundera på vad man kan göra egentligen.” Här finns det en viss sorg över att många kristna människor som flyttar till Dalarna väljer Falun framför Borlänge, där det finns större och starkare församlingar.

En möjlighet som finns är närheten till SSAB. Där skulle man kunna göra något, menar Joachim, men där är det täta skott just nu.

De viktigaste satsningarna som pågår just nu är tonårsarbetet och det arbetet med att tänka nytt kring gudstjänsterna. ” En kring de 60 i församlingen sa: ’Vi har så tråkiga gudstjänster. Skall vi inte ha så att ni trivs, ni barnfamiljer och ungdomar? Ska vi inte ha det så?’ Det finns liksom inga hinder” menar Joachim.

Borlänge

Borlänge är en gammal bruksstad där församlingarna har ett litet inflytande. Det är en socialdemokratisk stad och ”även om man har högskolan, Vägverket och Banverket och så ligger det ändå lite över staden – den här bruksmentaliteten”. Joachim menar att människorna är rejäla, framförallt den äldre generationen har plikten som ett ideal. Men sedan finns ju det ju kriminalitet och sociala problem. Ett stort behov i Borlänge är familjehem. Joachim tror att Borlänge-kalle är en rejäl och gedigen arbetare, måttligt intresserad av religion, ganska sportintresserad och håller på Brage och Leksand förstås. Går på krogen på helgen kanske. Har sin familj och är måttligt engagerad i föreningslivet. Går på Rommetravet någon gång då och då.

Framtiden

Joachim menar att utmaningen för framtiden handlar om att inspirera hans egen generation (de kring de 30) att ta ett större ansvar, men inte av plikt. Församlingen skall vara den plats som ger mer än den tar, som fyller på mer än den dränerar i en människas liv. Annars kommer man inte att gå dit. ”Man skall gå till kyrkan för att det är kul. Man engagerar sig och man tycker det är ännu roligare; att vända spiralen uppåt. Det finns tendenser åt det hållet. Fortsätta med detta är största utmaningen. Tycker vi inte om att gå hit kommer ingen annan att göra det heller. Man måste sluta tänka att Korskyrkan är något som alltid funnits och som alltid kommer att finnas. Det är vi som är Korskyrkan. Det är många i min generation som tänker att man kan gå till kyrkan ibland och stanna hemma ibland för det rullar ju på ändå. Men det är inget lokomotiv som bara tuffar på – det hänger på oss”

På frågan om det finns något arbetsområde som någon borde ta tag i säger Joachim. ”Barnen som mår illa. Någon borde göra något bra på Tjärna Ängar”

Ekumenik

Vad gäller ekumenik menar Joachim att det fungerar bra. Den sker formellt inom BKSR. Korskyrkan har dock haft mest gemensamma aktiviteter med Pingstkyrkan och Markuskyrkan och tyvärr inte så mycket med Missionskyrkan. ”Missionskyrkan har en sommargård. Det kanske skulle kunna vara något man skulle kunna göra tillsammans. En bra resurs för hela stan. Ungdomsarbetet har vi ju ett samarbete redan nu med Kvarnforskyrkan och Pingstkyrkan. Detta är inte organiserat via BKSR utan vi har bara funnit varandra.”

4.1.5 Kvarnforskyrkan Kvarnsveden³⁰

³⁰ Sammanfattning av intervju med Börje Brask, pastor i Kvarnforskyrkan i Kvarnsveden. Datum: 27/1 2005

Kvarnsforskyrkan i Kvarnsveden är en församling tillhörande Evangeliska Frikyrkan som alldeles nu har bytt lokaler och namn. Församlingen har funnits i Kvarnsveden sedan 1938 och man har kallat sig för Korskyrkan: Men i och med att man köpte Kvarnsvedens gamla konsumlokal vid Kvarnforsplan och flyttade verksamheten dit, byter församlingen namn till Kvarnsforskyrkan.

Församlingen som tillhör Evangeliska Frikyrkan har ca 100 medlemmar och ca 20 barn och ungdomar i verksamheten.

Karaktär och målsättningar

Börje Brask beskriver församlingens karaktär på följande vis: ”Vi är ganska fria. Öppna för nya grepp och nya tag. Det har aldrig varit problem i församlingen med nya saker. Den är väldigt öppen för Guds Ande.” Samtidigt skulle han önska att denna öppenhet mer skulle prägla kontakten med människor. Församlingen ser som sin viktigaste uppgift att gestalta Kristi kropp. ”Att Guds liv, Guds karaktär och Guds egenskaper får vara synliga i samhället. Det tycker jag är det viktigaste,” säger Börje. Kyrkans nya placering indikerar något av vad den vill – den vill vara en del i samhället, den vill vara synlig i samhället. Ett sätt är att man har engagerat sig i en intresseförening där man bl.a. ger ut Kvarnsvedenbladet. Församlingen redigerar och ger ut det.

Kvarnsforskyrkan har också tänkt sig att starta ett café i kyrkans lokaler. Man önskar att kyrkan skulle bli en samlingsplats i Kvarnsveden och caféet är ett försök att nå dit. En annan tanke man arbetar med är att göra något för ungdomar. ”Det finns ju mycket här i Kvarnsveden speciellt som fångar ungdomars engagemang. Speciellt när det gäller idrott. Det finns många idrottsklubbar. Men det finns en stor grupp ungdomar som inte är idrottsintresserade. För dem finns det ingenting. Då blir det lätt att man driver omkring. Ett komplement till all idrott är vad vi har tänkt och då jobba utifrån den här cafédelen. Att ha cafékvällar, temakvällar – på ett enklare sätt.”

Börje ser att församlingens starkaste sidor annars handlar om lovsångstjänsten och lovsångsbiten samt att det i församlingen finns en stor vilja att engagera sig och arbeta.

En annan fundering man har rör motsättningar som finns mellan svenska och invandrare i stadsdelen. Det borde finnas möjlighet att arbeta med det men där har man inte kommit så långt i diskussionerna.

Målgrupper

En given målgrupp Börje ser är ungdomar som grupp. Annars menar han att man mer försöker ta tillvara de kontakter man redan har personligen. De människor församlingsmedlemmarna känner kan man bjuda med till olika typer av program- eller cafékvällar. ”Vi försöker också bygga upp smågrupper/husgrupper. Det är där man kommer med i först. Där får man gemenskap med människor. Dit kan man ta med sig arbetskamrater till de här träffarna så slussas man sedan vidare.” Börje menar vidare att det kan vara lättare att komma med i en smågrupp än att gå direkt på gudstjänst.

Börje tror att man når människor ur alla samhällskategorier men geografiskt är det Kvarnsveden som är fokus för dem. Om övriga Borlänge kommenterar Börje: ”Ett område som mig veterligen inte görs något speciellt på är Domnarvet och Barkargärdet. Jag vet inte

hur det är med andra församlingar... Sedan hela sidan från Domnarvet ända upp till Bomsarvet. I Jax finns ju Jakobs Kapell men sedan har vi ju Skräddarbacken och just nedanför där, Nygårdsdalen, jag vet inte hur mycket arbete man har därnere.”

Teologi

Det centrala i Jesus gärning menar Börje är försoningens verk – att frälsa det som var förlorat. ”Jesu liv visade vem Gud är – har ni sett mig har ni sett Fadern. Han uppenbarade Gud. I det så ligger det att församlingen är Kristi kropp som också idag visar vem Gud är. I våra liv får Guds liv, Guds egenskaper och karaktär finnas i oss.” Börje menar att sprida evangelium handlar om att våra liv får stryka av våra ord. Den kristne skall vara Kristi händer och Kristi fötter och att kyrkan skall finnas i samhället för människors skull.

Börje menar att det naturliga för människan är att ha gemenskap och relation till Gud – att leva livet i gemenskap med Gud. Människor behöver också bli bekännande kristna för att bli räddade från fördärvet. ”Den som tror på mig skall inte gå förlorad. Det står ju så.”

Behov och möjligheter

Det största behov man har för tillfället är arbetare som är färdiga att kunna gå in, ta ansvar och kunna leda i församlingens arbete. Det finns mycket tankar och idéer om vad man vill göra men det personella är begränsat. Man skulle till exempel kunna göra mycket kring caféet men man ser sin begränsning.

Om församlingens möjligheter säger Börje: ”Möjligheter det har vi ju här utanför. De behov vi ser i samhället. Det är den största möjligheten som vi har idag. Att kunna möta behov. Sen har vi ju lokalen. Det är ju en möjlighet för oss. Men vi har pratat om att det är farligt att se den här lokalen som verktyget för att nå människor. Det kanske motsäger sig självt. För på ett sätt är det ett verktyg men börjar man se kyrkan som verktyget har man kopplat bort sig själv. Vi måste alltid se att det är vi som är verktyget för att nå människorna. Då finns den här lokalen för oss att använda med som en hjälp.”

Borlänge

Börje menar att om man tänker på Kvarnsveden finns det en väldig patriotism. Man säger gärna att man kommer ifrån Kvarnsveden. Man bor inte i Borlänge – man bor i Kvarnsveden. ”Egentligen är ju det här centrumet i Kvarnsveden det är ett av få centrum i Borlänge som är levande. Det beror en del på att man vill bevara, så är det ju på en bruksort. Pappersbruket gör ju att det är en bruksort.” Borlängebon kan vara lite svår att komma in på livet, tillägger han.

Ekumenik

Vad gäller ekumenik menar Börje att den är god men lite formell av sin karaktär. Den skulle kunna växa djupare på ett informellt plan. Han menar att församlingarna ser på varandra som komplement men man håller sig på sin respektive kant.

I dagsläget har församlingen gemensamma ungdomssamlingar med Korskyrkan inne i stan. Det kommer att fortsätta, antar Börje. Vidare borde man göra något som skulle beröra ungdomsvärden i Borlänge. ”Vi har pratat om det någon gång, Janne Olander, Joakim Elsander och jag. Egentligen så borde vi ju som församlingar kunna ta ett grepp om ungdomsvärlden i Borlänge. Den härjar fritt. Vår stora utmaning här (Kvarnsveden) är ju ungdomar och det gäller ju hela Borlänge. Det kan man inte säga att någon annan borde utföra utan det är ju något vi är i högsta grad involverade i ” avslutar Börje.

4.1.6 Markuskyrkan Borlänge³¹

Markuskyrkan är en församling som blev självständig församling, inom samfundet evangeliska frikyrkan (EFK), hösten 2001, efter att under två år varit ett projekt utgående från Korskyrkan Kvarnsveden, Borlänge. Projektets mål var att bilda en ny församling som når ungdomar och studenter.

Sedan projektet startade har ca 90 personer varit med i Markuskyrkan, men man har aldrig varit fler än 40 st vid samma tidpunkt. Anledningen till detta är att många unga och studerande har sökt sig dit. När de studerat färdigt i Borlänge händer ofta att de flyttar vidare. Det har även varit många unga arbetslösa med i församlingen, vilket gör att de flyttar dit de får ett arbete. Detta har gjort att Markuskyrkan inför varje höst nästan fått börja om med till stor del nya människor som kommer med. För närvarande är man runt 20 vuxna personer som träffas i olika hemgrupper. Det finns också barn med i gemenskapen.

Karaktär och målsättningar

Markuskyrkan är ingen verksamhetsförsamling utan bygger istället på relationer. Man har hemgrupper och gudstjänst. Däremellan jobbar man på att skapa tillfällen för människor att träffas så de kan bygga relationer. Man badar, spelar bowling, paintball och har fetser. Markuskyrkan startar inte en massa verksamhet för att locka folk. Skulle man göra det gör man det eftersom någon i församlingen har gåvan och längtan för just den uppgiften. Nu har man t.ex. en Alphagrupp på gång därför att det nu finns en person som är intresserad att dra igång den.

Församlingen är väldigt vardaglig och relationsbaserad. Mikael säger: ”Vi har ju hållit fast vid det sedan vi började fast det har passerat över 90 personer sen vi började. 10-15 personer har blivit frälsta och kanske ytterligare 30 har fått en tydlig tro, har växt in från något privatreligiöst till att älska församlingen och bli en efterföljare. Fantastiskt.” Det är de öppna hemmen som präglar församlingen.

³¹ Sammanfattning av Intervju med Agneta och Mikael Hallenius, pastorer i Markuskyrkan Borlänge. Datum: 22/4 2005

Församlingen vill vara öppen, men rak och Jesuskoncentrerad. Medlemmarna som finns i församlingen spretar åt olika håll. ” Liksom det stretar ju mellan dem som är knutteintresserade till de som jobbar på banverket och är väldigt rekorderliga” säger Mikael. Han menar vidare att många säger att man får växa i sin takt i församlingen och att det är Markuskyrkans största tillgång. Agneta tillägger: ”Flera har sagt, att det är så bra med Markuskyrkan, att man får tro vad man vill. Först ryggade jag till men det de menar är att man får ha sina frågor. Inte det att vi inte är raka och tydliga. De vet vad vi står för, men man behöver inte vara färdig, man får verkligen ställa sina frågor.”

Markuskyrkan är en församling som har mycket kontakter med människor. På det individuella planet tar man ett socialt ansvar för människor. Där tar olika personer i församlingen ett ansvar men som församling som helhet skulle man kunna ha en större roll.

Målgrupper

Församlingens målgrupper har sedan början varit ungdomar och studenter. I början var det bara det men nu har man fått lite äldre medlemmar. Stommen består idag av personer mellan 20 och 40 år. Agneta och Mikael förtydligar: ”Det har varit en period då vi har varit tvungna att se om vårt eget hus. Men målet, vi har ju fortfarande en dröm och en längtan att få vara en församling för ungdomar och studenter. Men alla är välkomna till oss. Kommer det 50-åringar är de det. Vi har ju en del i församlingen som brinner för detta men nu har vi varit liksom nästan som ett uppbyggnadsskede. Nu har vi byggt ett brohuvud för att tala militärspråk. ” Sysselsättning för människorna man når och medlemmar är spritt: arbetslösa, studenter och statsanställda etc.

Markuskyrkan jobbar inte sökarvänligt i den meningen att man försöker skapa platser och situationer som är inriktade på att folk skall ha lätt att ta in det som händer. Mikael säger: ”Vi är vänliga mot de som söker och raka med det vi står för.” Det man bjuder in till är hemgrupperna och gudstjänsterna. Under en period var det en muslim och två mormoner som var regelbundna deltagare i en av hemgrupperna.

Teologi

Det centrala i Jesus gärning är uppståndelsen, utan det skulle allt vara förgäves. Mikael och Agneta menar att som församlingsplanterare måste man hitta en anledning till varför man fortsätter och sedan hålla fast vid det för det finns alltid hundra att sluta. Då är Jesu uppståndelse en sådan anledning menar de. ”Drivkraften i det här är ju naturligtvis att han faktiskt älskar människor. Han vill ju bli känd ” betonar Mikael. Han fortsätter: ”Ibland finns det i teologin en önskan att man måste välja mellan korrelationsteorin där man vill knyta an till var människor befinner sig och konfrontationsteorin där man vill utmana genom evangeliets förkunnelse, där man ställer människor inför valen. Jag har alltid tyckt att det den där motsättningen inte existerar. Poängen är ju att det finns något av Gud någonstans hos alla människor. Det finns en längtan... det finns en öppning. Lever man bara tillräckligt länge med de här människorna finns det där. Inte kanske att jag kan föra honom eller henne till tro. Men bara att finnas där. Jag hängde tvätt tillsammans med en kille. Han frågade: ’Det här med Gud? Finns Gud överallt?’ ’Ja men inte sådär som en blomkruka utan allestädes närvarande-absolut’. Efter ett tag när vi fortsatte att hänga tvätt. ’Betyder det då att om jag är troende – då är jag aldrig ensam?’ ’ Ja just det.’ Då sa han ’Fan- va nice!’ Det fantastiska är att alla har en gudslängtan, så man kan få prata om det även i tvättstugan.”

Behov och möjligheter

Det största behov man har för tillfället är fler ledare som kan tänka sig att satsa ett antal år på församlingen. Församling består och har bestått till stor del av studenter och arbetslösa. Agneta berättar: ”Varje höst är det så att man nästan får räkna in fåren. Är det några kvar nu då? Nu är vi där igen för nu har vi tappat ganska många faktiskt. Nu får vi börja om igen. En allvarlig fråga där är hur länge man orkar börja om. Om man ser att det inte kommer fler ledare och fyller på så krymper man. Nu har vi ju en grupp på 20 som är trogna. Någonstans där går ju en belastningsgräns vad man kan orka.”

Borlänge

Borlänge är en typisk bruksort. Mikael och Agneta menar att det känns som om människor vill komma ifrån detta. I Borlänge handlar det mycket om att man skall ha sin vilja och att man alltid skall ha ett projekt igång. Detta och att handla. Ett bruksamhälle som handlar är alltså en bra beskrivning av samhället. I Borlänge är det ändå ett litet lugnare tempo än på en del andra ställen.

Att kyrkan är så svag i Borlänge menar de har flera orsaker: ”Det har aldrig dragit igenom någon väckelse här. Den starka socialistiska prägeln med arbetarrörelsen har ju naturligtvis också betydelse- det är ju också sociologi. I en högre ämbetsmannaklass finns ju högre frikyrklighet, vilket naturligtvis skulle kunna vara raka motsatsen i och med frikyrkorörelsens arbetarbakgrund. Men nu har det ju inte blivit så. Det har ju blivit en polarisering istället.” Borlänge är dessutom byggt kring bruket, inte kring kyrkan. Det finns inte heller någon gammal tradition bland äldre människor att man har gått i söndagsskola. ”Det finns ingen kyrkvana alls från det de var uppväxta. Det var naturligt på många andra ställen. Även om man inte var kristen gick man till söndagsskolan. Det är väldigt lite sådant här. Det säger de som har bott här länge att det finns det där nedvärderande om det religiösa. Det är många som känner att man blir nästan lite retad eller mobbad. Man blir retad om man vittnar för någon. Det är nästan lite fult.”

Framtiden

Utmaningen för framtiden handlar om att nå fler. Det är Markuskyrkans dröm. Men det handlar också om ledarutveckling och om att skapa en ledarkultur. De vill inte att någon skall behöva bränna ut sig pga. att man är ledare i Markuskyrkan. Därför har man ledarutbildning och ledarhelger. Man har avsatt två tusen kronor ur församlingens budget per ledare för ledarutveckling och ledarutbildning.

Ekumenik

Det ekumeniska klimatet är positivt men något svalt. Det ligger på det formella planet. Ett problem är att många församlingar är små och därför finns det inte så mycket kraft över till det gemensamma arbetet.

När Markuskyrkan etablerade sig i Borlänge arbetade de mycket på att inte upplevas som splittrande: ”Du vet hotbilden – det där. Dels visa att vi faktiskt jobbar med att nå nya människor och inte plundra andra församlingar. Det är faktiskt att bidra till kyrkans enhet.

Där har vi hört efteråt att vi har haft rätt. Ni har ju inte tagit medlemmar. Mångfalden i Borlänge bland de kristna har därmed blivit större” säger Mikael.

Ser man på framtiden menar de att man borde ha ett gemensamt ungdomsarbete i Borlänge. Nu försöker varje församling göra något själv. Man skulle kunna göra något mycket bättre om man gjorde det gemensamt. ”Man är så rädd att de egna ungdomarna inte skall gå till den egna församlingen. Det viktiga är inte vart de går utan att de möter Gud. Jag tror verkligen på det att göra det tillsammans. Skall man gå in i det där borde det finnas någon som är verkligt drivande. Och man måste ha en ganska hög nivå av kyrkopolitisk vishet.” säger Agneta

Sedan har de funderat på att kunna ha lovsångs- och nattvardskvällar öppet för alla. Markuskyrkan har enligt sig själva ganska stora resurser på det området. Det skulle kunna vara med jämna mellanrum tex en fredagskväll i månaden för alla kristna i stan.

4.1.7 Borlänge Pingstförsamling³²

Pingstförsamlingen bedriver verksamhet i Pingstkyrkan i centrum samt i Kvarnsveden. Församlingen har ca 325 medlemmar. Jan Olander, församlingens föreståndare menar att församlingen har gått från att vara en traditionell pingstförsamling till att bli en lite mer ovanlig. ”Vi har ju en väldigt stor grupp av medlemmar som kanske inte finns i de flesta pingstförsamlingar – unga aktiva familjer. Det präglar ju hela vår verksamhet egentligen.” menar Jan.

Det finns alltså många barn med i församlingens verksamhet. Scoutverksamheten Royal Rangers växer enormt och man har inga problem med att rekrytera ledare. Församlingen har gudstjänster på söndag förmiddag tre helger av fyra. Den fjärde har man Cafémöte som samlar bortåt ett hundratal ovana kyrkobesökare per tillfälle.

Karaktär och målsättningar

Församlingen vill vara en öppen kyrka, därför byggde man om nyligen. Jan berättar: ”Det har hänt mycket sen vi byggde om kyrkan egentligen när det gäller öppenheten. Det vi försöker med nu är att hyra ut lokalen och har ju lyckats. Det är ett par pensionärsorganisationer som har sina månadsmöten här nu. Upp till 150 stycken var det förra gången. Då kommer ju människor hit som aldrig någonsin satt sin fot här. Så här innan jul hade vi dagmammorna på julfest. Åtta stycken dagmammor tog hit alla sina barn och deras föräldrar. Det var nästan 300 personer här och firade lucia.”

När Jan Olander kom till Borlänge var församlingen en mycket traditionell pingstförsamling med väckelsemöte på söndagskvällar vare sig det kom några eller ej. Kyrkolokalen var mörk och dyster med mörka tegelväggar och gröna heltäckningsmattor på estraden och ner i gången. Dåliga armaturer; ”Det kändes som att komma in i en grotta när man kom hit en söndagskväll. Det var tungt ” beskriver Jan. Nu är kyrkan mycket ljus och luftig med en väldigt välkomnande entré. Församlingen arbetar kontinuerligt med att förnya gudstjänsten.

³² Sammanfattning av intervju med Jan Olander, Pastor och föreståndare i Pingstkyrkan Borlänge Datum: 3/3 2005

När Jan kom till församlingen för tio år sedan var man 310 medlemmar. Han har begravt mellan 70-75 personer. Till det kommer en del utflyttningar men ändå har församlingen något fler medlemmar idag. ”Jag har haft 33 bröllop. Det är väldigt mycket som har skiftat karaktärsmässigt.” Jan är tacksam för att han har fått vara med om denna förändring.

Församlingens viktigaste uppgift handlar om att vara en barnvänlig församling, menar Jan. Men också att ”... öppna upp emot stan. Därför talar jag mycket om att verka där man står, att inte skämmas för evangeliet, att inte skämmas för att man är pingstvän även om 2004 var ett fruktansvärt år för Pingströrelsen. Jag själv har ibland känt mig väldigt ledsen. Men vi skäms inte för evangeliet eller för att vi är pingstväänner.”

En sak som Jan drömmer om men som inte hunnits med är att skriva mer i tidningarna, att vara delaktig i debatten och orka stå upp mer för det man tror på.

Församlingens största styrka ligger i dess medlemmar och alla dessa unga familjer, menar Jan. ” Jag tänker också på det att jag har gått in i en tjänst på häktet en dag i veckan. Det betyder en del för församlingen det med. Där har jag ju fått be med flera stycken. Där skulle jag önska, där har jag en dröm, att församlingen skulle ha ett par tre jourhem. Det har jag på agendan till äldstemötet ikväll. Tänk om man kunde ha en som kunde ta emot de som släpps ut från häktet. De släpps ju bara ut ibland utan bostad och ingenting. Tänk om det kunde finnas ett varmt hem som skulle kunna ta emot.”

Målgrupper

Arbetet i församlingen är inriktat mot följande målgrupper berättar Jan: ”... det är barnen först. Sedan är det ju mot – har vi ju en målgrupp till. Det är de unga familjerna kring våra familjer. Det finns en väldigt stor målgrupp. Vi har flera av dem, speciellt tjejerna, som har kontakter runt omkring sig och tar dem till kyrkan. Sen då har vi ju den här målgruppen som är intresserad av att komma hit på våra cafémöten. Där jobbar vi ju med att hitta olika målgrupper så att det inte bara blir minns du sången stuket med 50 till 70-åringar, utan att vi med det konceptet även skulle kunna nå andra generationer, andra målgrupper. Det jobbar vi med. Ett försök gjorde vi ju sist med BIG.”

Den grupp som man har svårast att nå är den i generation kring de 60. De här är svåra att nå menar Jan och det är enbart genom personliga kontakter med vänner och grannar som det finns en möjlighet att kommunicera evangeliet till dem.

På frågan om det finns områden i Borlänge som är svåra att nå nämner Jan Skräddarbacken. ”Där har vi många kristna dessutom. Där har jag haft idéer tidigare att vi borde låna hyresgästföreningens lokal på Gös Eriks Väg till en presentationskväll med kaffe och lite gemytlig gemenskap. Men den tanken kräver ju också att några ställer upp. Och du ser när vi samtalar att verksamheten är ju väldigt bred. Det är många som är engagerade. Skall man göra något mer får man nästan lägga ner något annat.”

Traditionellt han man inom Pingströrelsen hållit väckelsemöte för att inbjuda till frälsning. Jan berättar att man fortfarande har det på söndagskvällar uppe i Kvarnsveden. Där fungerar det och där har man fått be för flera och några har döpt sig. ”Då är det ju ofta människor med verkligt brokig bakgrund som har fått kontakt genom vänner och grannar. Annars är det väl

mycket där som här att det är ju en längre process än vad det var förut. Vänskapsevangeliseringen är väl vanligast numera, tillsammans med barnarbetet”.

Teologi

Jesus är idealet menar Jan. Han bemötte alla människor med respekt men samtidigt befriade han dem. ”Det skulle vara min högsta önskan att det fungerade. Just det här att kunna säga att du har ju den här belastningen men vi älskar dig ändå. Vi har en som kan befria och hjälpa dig. Du kan bli fri från sjukdom, du kan få uppleva frälsning, du kan få bli befriad från det som blivit fel i din natur osv. Även där tycker jag att vi är för lama.” Jan önskar att församlingens teologi skulle vara en kärleksfull relation till varandra. ”Jag skulle vilja att bara man öppnar dörren till Pingstkyrkan skulle man känna värme. Det är min högsta längtan. Att vi skulle kunna dela med oss av det.”

Att sprida evangeliet handlar om att leva evangeliet. ”Egentligen är det en liten del av mina grannar, mina vänner av den här stan som egentligen hör att jag predikar. Det är egentligen en väldigt liten del. Det är en lite större del när vi har närradion igång för då vet jag att det finns grannar som lyssnar. ...Istället vad det handlar om är att kommunicera evangelium. Det är ett projekt jag har även uppe i Skräddarbacken, det är ju det viktigaste av allt. Det handlar ju inte bara om att Jan Olander är en glad prick utan det ska ju lämna lite mer efter sig.”

Behov och möjligheter

Det största behov man har för tillfället är lokaler för barnen och ungdomarna. Längst upp i Pingstkyrkan finns ett plan där man har gjort klart ombyggnadsritningar för att kunna ha utrymmet som ungdomsgård. Kommunen har godkänt det. Jan tänkte dels en avdelning med datorer, del en med biljard- och pingisbord. Det skulle kunna vara ett allaktivitetshus som kunde användas även i samband med gudstjänsterna. Det blir nog inte av, men troligtvis något liknande i källaren istället.

Det andra behovet handlar om tonårsledare. ”Vi har väldigt många som kommer upp i tonåren. Inom loppet av fem år har vi kanske femtio egna tonåringar i församlingen” säger Jan. Gunilla Sehlin har blivit anställd som barnpastor men på tonårsledarsidan saknas det personer. ”Det har jag prata mycket med Joakim³³ om; det är väl lika bra vi går samman då och får en familjepastor, en barnpastor och en seniorpastor. Vi har pratat en del om det och haft en del styrelsesammanträden ” förklarar Jan. Men han förklarar att han inte talar för någon annan än sig själv ”... varken för Joakim eller vår styrelse, jag menar att frikyrkans framtid den hör ihop med hur vi kan hitta varandra, bejaka varandra, hjälpa varandra och se varandra. Jättestort behov.”

Pingstförsamlingens största möjligheter ligger naturligtvis hos medlemmarna , menar Jan. Men han påpekar att renoveringen faktiskt har gett en stor möjlighet. Församlingsmedlemmar är idag stolta över sin kyrka. De kontaktnät som finns genom Caféet, pensionärsgруппerna, dagmammorna eller genom projektet ”Youth at risk”³⁴ är möjligheter. Den viktigaste pågående satsningen församlingen gör är enligt Jan Royalarbetet och Caféerna.

³³ pastorn i Korskyrkan avses

³⁴ Församlingen har engagerat sig i Youth at Risk och Jan förklarar vad det är. ”Det är ett projekt man har dragit igång här inom kommunen. Det är ett engelskt program eller amerikanskt. Det är att man tar ut 25 st barn som är i riskzonen. De kanske inte ännu har hamnat i kriminalitet men som är i riskzonen för brottslighet. Barn? De är i åldern 15 och 20. Som kanske har haft någon kontakt med det sociala. ...man plockar ut en grupp och frågar

Borlänge

I Borlänge är man ganska anonym. Det har kommit mycket folk inflyttat till Borlänge i och med högskolan, vägverket och banverket vilket gör att den genuina befolkningen inte är så stor. Det är skillnad om man kommer upp till Leksand, menar Jan. ”Det är positivt för församlingen men lite negativt om man vill lära känna folk. Det finns många som är i min situation, som inte hör hemma här egentligen. Med så kanske man inte pratar med så många andra vad som händer i stan eller i kyrkorna osv utan man blir isolerad. Jag tycker att det har varit svårt. Man skulle ha nått längre på de här tio åren. Det är väl bruksmentaliteten. Men folket i Borlänge är vänliga människor.”

Frikyrkoförsamlingarna i Borlänge är små för att finnas i den storlek av stad som Borlänge är. ”Stora Tuna har ju normalt inte så många gudstjänstbesökare. Men det är ju det att de är så duktiga att ordna konserter och så. Under storhelgerna är det ju fullsatt i Stora Tuna. De är duktiga på det. De har ju en väldig apparat och många anställda. Men det normala gudstjänstlivet har jag en uppfattning om att det är svagt i Borlänge” säger Jan.

Framtiden

Utmaningen för framtiden handlar om att alla skall nås av evangeliets glada budskap. Att man verkligen skulle nå in till Borlängeborna. Det tycker inte Jan att man riktigt har gjort. I församlingen har man delat in sig i grupper som arbetar med förändringsförslag när det gäller gudstjänsten, barnarbetet och ledarfrågor. Det är ett förändringsarbete som kanske skall vara igång kontinuerligt menar Jan, istället för att hitta en slutpunkt. Just nu arbetar man även konkret kring frågorna om cellgrupper och böneringar.

På frågan om vilka möjligheter han ser för framtiden som någon borde ta tag i svarar Jan. ”Jag vet inte nu hur mycket Markuskyrkan jobbar mot högskolan. Jag vet inte det... Det kan jag känna att det skulle antingen vi allihop ta mer ansvar för eller någon. Det är ett område vi har lämnat. Sen är det ju Skräddarbacken det jag har pratat om. Där skulle det finnas en väldig möjlighet. Det är en tanke som är min ännu så länge.”

Ekumenik

Ekumeniken sköts ju lite med vänster hand, menar Jan. Han menar att det formella har sin plats med BKSR men ”nätverkandet” skulle Jan gärna se att det växer. Att man går ut tillsammans och fikar.

Förr hade Korskyrkan, Missionskyrkan och Pingstförsamlingen ett gemensamt högskolearbete men på senare år har det varit svårare att göra saker tillsammans. ”Men de har ju Tunaåstrand där man skulle kunna hjälpas åt mycket mer, men det är ju upp till dem³⁵” säger Jan.

dem. Sedan måste de själva anmäla sig till det. Sedan åker man bort en vecka och är tillsammans. Man har väldigt mycket ledare men så har man kontaktpersoner efter den där veckan som följer upp. Och det har lyckats väldigt bra. Man har haft två sådana projekt och nu kommer det tredje.”

³⁵ Missionskyrkan i Borlänge avses

4.1.8 Borlänge Missionsförsamling³⁶

Stora Tuna Missionsförening bildades 1859. 1884 splittrades föreningen och den ena gruppen behöll namnet och anslöt sig till Evangeliska Fosterlandstiftelsen och den andra inrättades som församling i det nybildade Svenska Missionsförbundet.³⁷

Borlänge missionsförsamling av idag består av lite knappt 235 medlemmar. Man bedriver huvudsakligen sin verksamhet i Missionskyrkan i centrum men har även två missionshuskretsar. Man äger och bedriver verksamhet i Floda, Norbo och Mats Knuts Missionshus. På sommaren förläggs all verksamhet till sommargården Tunaåstrand.

Ungdomsverksamheten bedrivs i en separat förening, Borlänge SMU, som är starkt kopplad till församlingen men fristående. Verksamheten samlar ungefär 60- talet barn och ungdomar per vecka.

Karaktär och målsättningar

Församlingen är en blandning av en väldigt traditionell församling och en modern missionsförsamling och det kan leda till en osäkerhet vad gäller karaktären, menar Anders Strömgren, pastor i Missionsförsamlingen. Fromhetsmässigt omfattar församlingen en spännvidd från traditionell evangelikal syn till mer modern intellektuell kristendomsförståelse.

Församlingens viktigaste uppgift är självklar: att förmedla evangelium till människor idag. Hur det skall ske är inte lika självklart menar Anders. ”Det kanske är så att jag tillhör den gruppen som tycker att barn och ungdomsarbete är viktigast medan andra tycker att sången och musiken är det viktigaste och andra som tycker att förkunnelsen av ordet som är det viktigaste. Det finns de här olika inriktningarna och då märker man det också fast skuret på ett annat sätt.”

Barn och ungdomar försöker man nå genom arbetet i SMU. Man bedriver söndagsskola, scout, tonår och musikaktiviteter. På senare tid har det blivit svårare att hålla ihop grupperna pga ledarbrist. Däremot finns det ingen brist på deltagare. Anders menar att det finns ett kunnande inom församlingen att ta emot människor som inte kommer ifrån kristna miljöer – man har ett koncept. ”Problemet är att vi inte har någon som kan genomföra det.” Församlingens största tillgång är ändå beredskapen att möta människor.

För barn och ungdom bedriver man söndagsskola, miniorscout och scout samt två tonårsgrupper, en mer liknande fritidsgårdsverksamhet och en mer traditionell tonårsgrupp.

³⁶ Sammanfattning av intervju med Anders Strömgren pastor i Borlänge Missionsförsamling. Datum 8/2 2005.

³⁷ Missionskyrkan 100 år, 1896-1996. Skrift utgiven av Borlänge Missionsförsamling

Målgrupper

Missionsförsamlingen har två tydliga målgrupper. Det ena är barn och ungdomar i den verksamhet man bedriver. Den andra gruppen är de som kommer till församlingens trivselträffar och som huvudsakligen är en äldre skara.

Anders menar att det finns en oerhörd bredd på besökare på t.ex. gudstjänsterna. Människor från andra kulturer, människor som är socialt handikappade. ”det gör att det utan tvekan uppstår konflikter. Hur skall vi se på dessa människor? Finns det plats för alla dessa människor? Skall jag som predikant, gudstjänstledare... klarar jag av att hantera det? Det är inte så enkelt.”

Församlingen har sin verksamhet spridd. ”Jag kan inte säga att det är något ställe vi når eller inte når” menar Anders ”Vårt barn och ungdomsarbete är så begränsat att vi inte har ambitionen att nå överallt.”

Det flesta åldersgrupper finns representerade i församlingen. Den grupp som man har svårast att engagera är den mellan 35 till 55 år. Där finns en trend, menar Anders, att man sätter allt fokus på denna åldersgrupp och glömmer bort barn- och ungdomsarbetet. ”Min slutsats är ju den, genom allt jag sett, är ju att det är genom barn- och ungdomsverksamheten vi har vuxit. De nya medlemmarna vi har fått är genom barn- och ungdomsverksamheten.” Församlingarna måste nå utanför sina egna väggar, menar Anders.

Där församlingens verksamhet verkligen når människor utanför matrikeln rör sig om tre områden. Trivselträffarna är ett av dessa områden där 60 % ej tillhör församlingen ”Sen har vi ju SMU återigen, där 70 – 80 % inte är församlingsmedlemmar. Gudstjänsterna har faktiskt också ett tilltal och ett innehåll. Ett tilltal, innehåll och upplägg som på ett sätt förutsätter att människor som inte har våra värderingar kommer. Tunaåstrand har jag inte nämnt. Där har vi en oerhört stor kontaktyta, men ingen direkt verksamhet. Där finns ett öppet erbjudande att komma och delta.”

Teologi

Att förmedla evangeliet är församlingens naturliga uppdrag. Men vad man sedan lägger i orden är man inte helt enig i. Teologiskt har man en stor bredd inom församling liksom inom Svenska Missionskyrkan som helhet. Det finns en äldre aktiv kärna som består i huvudsak av evangelikaler och sedan en yngre mer intellektualiserande grupp. Hos den senare kan man, menar Anders, finna en viss tvekan inför behovet av att församlingen växer. Inte inför att proklamera evangeliet, utan snarare inför vikten av att det leder fram till församlingsmedlemskap.

Behov och möjligheter

Det största behov man har för tillfället är ytterligare engagerade människor som har tid att prioritera församlingens verksamhet. Möjligheten ligger i församlingens kunskap att möta människor. ”Det är en erfarenhet och möjlighet som inte har nått sin fulla potential” tror Anders. Förr gick man till Missionskyrkan för att uppleva något men det gör man inte i samma utsträckning längre. Anders menar att det måste bli en

förändring i omvänd riktning – att församlingen ger sig ut. Han menar att framtidens evangelisation handlar om den rörelsen, utåt. Men det krävs att det finns en kärna. ”Det betyder att man måste jobba med parallella spår. Du måste jobba med kärnförsamlingen med gudstjänster och bibelstudier och samtidigt jobba med en utåtriktad rörelse. Där har vi inte hittat den där balansen. Rätt var det är sticker man ut i samhället för att aldrig återvända. Eller så sitter man kvar i kyrkan och kommer aldrig därifrån. Att hitta balansen i just det där kan vara utmaningen för framtiden.”

Borlänge

Anders tycker inte att Borlängebor är så mycket annorlunda än andra människor. Möjligtvis är man lite åt det försiktiga hållet – det tar lite tid att komma en Borlängebo in på livet. Att få människor i Borlänge besöker de olika kyrkorna tror han beror på bruksandan, med en stark arbetar- och idrottsrörelse. De som kom till tro i början av förra seklet blev skötsamma människor som lät sina barn gå i skolan. ”...det som då händer är det att första generation av klassklättrare tar avstånd från sin bakgrund. Det gör att du aldrig kan tillgodoräkna dig detta ursprung. Det är vad som hände igår som gäller. Förtroende är en färskvara.”

Framtiden

I församlingen har man jobbat med en församlingsenkät om just framtidsfrågorna. De konkreta frågorna i dagsläget handlar om vilka fastigheter man skall ha kvar och vilka behov av tjänster det är man har. Det senare är aktuellt i och med att Anders Strömgren slutar sin tjänst som pastor pingsthelgen 2005. ”I valet på respektive håll, både när det gäller anställd eller lokaler handlar det om vilken typ av verksamhet vi vill bedriva. Frågorna hänger ihop. Ungdomsverksamhet? Skall vi satsa på sång och musik? De här frågorna hänger ihop och enkäten skall förhoppningsvis hjälpa oss till att förstå vad folk tycker” berättar Anders.

Ekumenik

Det ekumeniska klimatet är mycket bra, men samarbetet skulle kunna vara bättre. Det fanns en period då klimatet var ansträngt och man kände en trötthet inför ekumeniken. ” När jag kom sa jag att vi struntar i allt det här med ekumeniken. Vi träffas och sätter oss ner och berättar hur vi har det. Vi hade ett antal möten under ett år då vi bara satt och pratade. Då började en gemenskap byggas upp igen. Då hade vi de här traditionella mötena som vi nu har kvar. Men så växte samhörigheten tillbaka under de här väldigt anspråkslösa samtalen. Jag upplever att det har fortsatt i den andan” berättar Anders.

På vägen ut från intervjun säger Anders. ”Vi kanske kunde göra något uppe i Skräddarbacken. Vi, ni och Pingst. Hyra orienteringsklubbens lokal eller så.”

*4.1.9 Torsångs Församling*³⁸

Torsång församling samarbetar med Stora Tuna församling i ett pastorat där Ann Gerd Jansson är kyrkoherde. Stora Tuna församling har ungefär 45 000 församlingsbor och Torsång 1500. Arbetet är fördelat på fyra olika distrikt med var sin distriktprest. Distrikten är

³⁸ Sammanfattning av intervju med Björn Nordlund, komminister i Torsångs församling. Datum 2/2 2005

Centrum, Jakobsgårdarna, Kvarnsveden/Amsberg och Stora Tuna/Torsång. Björn Nordlund är dock ansvarig komminister i Torsångs kyrka och bor där i prästgården. Man är ett arbetslag där på ca 10 personer med barntimmeledare och kyrkomusiker med flera. Torsångs församling bedriver verksamhet i Torsång och i Ornäs.

Torsångs kyrka är Dalarnas äldsta kyrka och den byggdes någon gång på 1300-talets första hälft.³⁹

Karaktär och målsättningar

Torsångs församling är en traditionell församling inom Svenska kyrkan med dragning åt det konservativa hållet. Sin viktigaste uppgift har de i att finnas till för människor som bor i bygden. Man vill fira gudstjänst och predika Guds ord. Man vill finnas till för alla de åldersgrupper som finns och finnas med i samband med dop och vigslar. Det är inte bara folk från Torsång som kommer för att vigas i Torsång Kyrka. ”För en del år sen såg jag en artikel om populära bröllofskyrkor. Torsång fanns med där på tio i topp” berättar Björn.

Man försöker samarbeta med hembygdsförening och skola. Skolavslutningar sker i kyrkan och man har aktiviteter tillsammans i samband med påsk och allhelgonahelgen. ”Vi arbetar för att kyrkan skall vara en naturlig plats” betonar Björn och han menar att det är en av församlingens starka sidor. Han fortsätter: ”Jag som har varit här så länge, jag har ju då relationer till människor i stor utsträckning. De konfirmander jag har nu är ju barn till konfirmander jag hade för 25 eller 30 år sedan.”

Målgrupper

Församlingen har en stark inriktning på barn 3 till 10 år. Där bedriver man verksamhet både i Torsång och Ornäs. Ibland firar man familj- och barn gudstjänster. Däremot har man svårt att nå mellangruppen dvs de som inte är barn eller äldre. ”Mellangruppen är svår och det kan jag ju förstå utifrån min egen erfarenhet. När man är mitt i livet och man har barn som skall skjutas till olika aktiviteter, så har man hus att sköta, bil och båt och allt var det är. Ja, då blir det inte så mycket tid över för någonting annat. Men det är klart att den här gruppen möter vi ju ändå ibland.” säger Björn. Församlingens stora kontaktyta i samband med stora händelser i livet är en viktig möjlighet där möten kan ske.

På frågan om han ser något område i Borlänge som inte kyrkan når så tror inte Björn det. ”Vi finns ju geografiskt sett överallt. Vi har på något sätt verksamhet i alla delar av kommunen. Där vi har haft svårast att nå fram och evangelisera är väl i Idkerberget och Tuna Hästberga, vi har verksamhet där också.”

Teologi

Det centrala i Jesus gärning som berättigar kyrkans existens är uppståndelsen menar Björn även om han inte är säker att Ärkebiskopen håller med. Att sprida evangelium innebär: ”Förkunnelsen om Jesu verk och uppståndelse, att sprida hopp och förtröstan. Att visa på hur Jesus död innebär en solidaritet med vår kamp men också försoning.”

³⁹ <http://www.svenskakyrkan.borlange.se/fastighet/torsang.htm> 051013

Människor söker efter att livet skall ha en mening och evangeliet ger livet det. Björn menar att det att vara kyrka innebär att vara ett vittne om Guds närvaro i världen. Att Gud bryr sig om sin skapelse och att han aktivt finns med sin mänsklighet – Gud blev ju människa.

Behov och möjligheter

Det största behov man har för tillfället är att få fler engagerade människor i verksamheten och att fler skall omfattas av den kristna tron. Möjligheten är den stora kontaktytan som församlingen har. Det gäller bara att kunna använda den på så bra sätt som möjligt.

Borlänge

”Borlänge, brukar jag säga, är inte en stad utan ett förvuxet brukssamhälle. Borlänges karaktär har förändrats genom åren ” säger Björn. Han menar att det positiva är att det finns en solidaritet med de svaga, ett trygghetsnät. Det negativa är att bruksmentaliteten innebär en viss misstänksamhet. Det är ingen merit att vara akademiker och det finns någonstans en krock mellan olika kulturmönster i Borlänge. I Torsång är det däremot inte riktigt på samma vis. Här kan man istället ha sin anknytning mer till Falun än till Borlänge.

Framtiden

Utmaningen för framtiden handlar om att utträdena ur Svenska Kyrkan ökar. På sikt innebär det att man måste skära i budgeten. Än så länge har man inte behövt göra det men det lär komma, tror Björn, både vad gäller fastigheter och personal. ”Vi bedriver ju verksamhet med anställda och vi måste behöva engagera människor att arbeta på sin fritid.” Björn tror vidare att man kommer att vara tvungen att prioritera verksamhetsområdena framöver. ”Somliga menar att vi måste ägna oss åt mer social diakonal verksamhet, men vi kan komma att förlora den evangeliserande spetsen, är jag rädd för.”

Svenska Kyrkans krav att vara rikstäckande kan bli en svårighet i framtiden. Man kanske är tvungen att samarbeta mer, tror Björn. Det kan vara både spännande och skrämmande. Björn lägger till: ”Människor verkar vara mindre angelägna om att engagera sig. Vi kanske skulle behöva arbeta mer projektliknande eller i nätverk.”

Ekumenik

Det ekumeniska klimatet i Borlänge anser Björn vara gott. ”Jag var med och grundade pastoral förening en gång i tiden. Det var präster och pastorer som träffades någon gång i månaden. Vi samtalande och hade bibelstudium – en positiv träffpunkt. Sedan växte detta fram till BKSR. Med respekt för varandra arbetar vi på. Ekumeniken inom kyrkan är nog ibland besvärligare än den mellan olika kyrkor.” Björn tror på ett större utbyte mellan kyrkorna i framtiden.

4.1.10 Stora Tuna Församling

Som tidigare nämnts bidriver Stora Tuna och Torsångs församlingar gemensamt arbete i ett pastorat. Ann Gerd Jansson är kyrkoherde. Förutom i Stora Tuna och Torsångs kyrkor bedriver församlingen verksamhet i:

- Hagakyrkan strax utanför Borlänge centrum
- Domnarvets församlingsgård i området Domnarvet i Borlänge.
- Jakobsgårdens församlingshem. (Jakobs kapell) Detta är en samarbetskyrka med EFS-föreningen i bostadsområdet Jakobsgårdarna i Borlänge
- Kvarsvedens kyrka i stadsdelen Kvarsveden, Borlänge.
- Amsbergs kapell i byn Amsberg nordväst om Borlänge
- Idkerbergets kapell i byn Idkerberget sydväst om Borlänge
- Väster Tuna kapell i byn Spraxkya utanför Sellnäs söder om Borlänge.

Karaktär och målsättningar

Kyrkan vill var en kyrka mitt i livet där man försöker möta människor där de är. Ann-Gerd säger: ”Som vår viktigaste uppgift ser vi att vi vill vara en samarbetspart i samhället, som förmedlar hopp, framtidstro, att vi tar livsfrågor på allvar och naturligtvis att delar evangelium.” Kyrkan har ett förtroendekapital hos folk i samhället. Man ser kyrkan som en naturlig samarbetspartner och samtalspartner. Alla går inte till kyrkornas gudstjänster eller använder sig av församlingens tjänster så mycket som de skulle kunna göra, menar Ann-Gerd.

Kyrkans största styrka är dess personal och man har ett gott samarbetsklimat säger Ann-Gerd: ”Naturligtvis går inte allt alltid smärtfritt men i det stora hela fungerar det mycket bra. Vi jobbar med målen mycket och vi drar åt samma håll. Både personal och folkvalda. Kanske inte alltid i detalj men ändå i stort.” Kyrkobyggnaderna är också en stor tillgång men evangeliet är naturligtvis den allra största.

Målgrupper

Den stora målgruppen är barn och familjer för församlingen. Man bedriver en öppen förskola för åldrarna 0-4. Genom församlingsassistenterna bedriver man arbete på 4 skolor men skulle vilja nå alla. Då skulle det dock behövas en församlingsassistent till. Deras uppgift skall vara att finnas där för eleverna och ha samtal och kunna stå utanför. I kontraktet jobbar man också mycket med förskola/skola genom påskvandringar och kringaktiviteter i samband med jul och allhelgona. Dessutom bedriver man en riddarskola.

Ann-Gerd berättar: ”Vi bedriver ett konfirmandarbete där vi vill vara medvandrare till ungdomarna. Vi har som mål att fram till 2006 nå 50% av årskullen genom konfirmation. Idag ligger vi lite lägre. Vi bedriver också ett omfattande KU⁴⁰ arbete, där många före detta konfirmander finns med i konfirmandarbetet som ledare.”

Det problem man har är att nå människor mitt i livet. De är oerhört upptagna menar Ann-Gerd. Därför har man ordnat 40-årsfester, men man har även porslinsmålning och samtalskvällar. ”Det är ju så här att man jobbar väldigt mycket i den åldern. Då har vi funderat så här: ’Har man nu fullt upp, ska vi då lägga på en börda till?’ Vi har även något

⁴⁰ KU = Kyrkans Ungdom

som heter 'Stillhetens källa.' En enklare mäsas med enkla sånger med syfte att nå människor mitt i livet. Som sagt vi når inte denna gruppen alls som vi skulle vilja. Kanske en del genom körverksamheten. Vi försöker även jobba med gudstjänsterna där vi eftersträvar större delaktighet.”

I Jakobsgårdarna finns det mycket flyktingar boende och där bedriver man ett arbete som kallas ”KVINNA” Där försöker man nå invandrarkvinnor som är en mycket utsatt grupp. Församlingarna bedriver också något som heter väntjänst där man ägnar sig åt hembesök samt hjälper till med olika göromål.

De områden som Ann-Gerd upplever som svårast att nå är Jakobsgårdarna, Tjärna Ängar och i viss mån Skräddarbacken.

Teologi

Kyrkans existens motiveras av Jesu, lidande, död och uppståndelse. ”Utan uppståndelsen hade vi ju inte suttit här. Så är det ju” betonar Ann-Gerd.

Kyrkan möter människor i olika skeden i livet, vid dop konfirmation, bröllop och begravning. Där menar man att varje möte är viktigt. Församlingen vill vara närvarande där och erbjuda evangelium till upprättelse, befrielse och glädje, att människor är älskade för den de är. Samtidigt vill kyrkan vara en röst för de svaga och man vill slå vakt om människovärdet. ”Att vara kyrka är mycket saker. Det är att vara de svagas röst, men också att peka på att just du är skapad av Gud och älskad av Gud. Peka på möjligheten för upprättelse att få börja på nytt.”

Behov och möjligheter

Församlingens behov har att göra med samhällets behov: ”Barnen, föräldrar och ungdomar är vår framtid. Det andra är också viktigt naturligtvis. Men just det här att rusta dem – våra barn och ungdomar – att se vad tro och trygghet betyder. Det är väldigt centralt. Många har det jättetufft med alla droger, alla hot. Här finns ju allt i denna stad. Allt från svår misär till djup andlighet.”

I behoven ser man möjligheterna. Det finns några inom församlingen som ha en vision om att erbjuda människor Stilla Dagar, miniretreater. Tid för reflektion och andlig återhämtning. Människor på olika arbetsplatser skall kunna erbjuda det för sin personal. ”För det är också viktigt att vi som kyrkan – mitt i all den här stressen och det här höga tempot erbjuder balansen. Mellan aktivitet och vila. Och får tid för stillhet och bön. Och att vi får vara den här... som erbjuder också den här biten. Det är en viktig uppgift att vara en kyrka. Där ser jag också en oerhörd möjlighet ” resonerar Ann-Gerd.

Borlänge

Borlänge har fått lite oförtjänt dålig kritik i media säger Ann-Gerd. Det har kommunen verkligen tagit tag i med bl.a. Svenska Kyrkan som samarbetspartner.

Borlänge är en blandning mellan stad och landsbygd. Bruksmentaliteten sitter djupt rotad menar Ann-Gerd: ”Lite också av den här jantelagen. Det har ju luckrats upp lite genom att verket och högskolan kommit hit. Det finns en vilja också att lösa problem. Att försöka se

positivt och framåt. Sen tycker jag själv att kombination stad och landsbygd är jättefin. Sen är det ju det här att det finns en öppenhet, en öppenhet också mot oss som kyrka.”

Framtiden

Vad gäller framtiden så har man tankar om att satsa på något som heter samtalsakuten – om man får pengar till det. Ann-Gerd berättar: ”Vi blev inspirerade av Heliga Trefaldighets församling i Gävle. De har något som heter samtalsakuten. Det är för vanliga normala livskriser som vi som människor hamnar i. Det handlar alltså inte om psykiskt sjuka eller missbruk där det krävs mer professionell vård. Väldigt, väldigt värdefullt. Vi håller på och undersöker nu det behovet, som ett komplement till samtalsbyrån och familjerådgivningen. Det är något vi funderar kring. I det skulle någon diakon och präst vara med och kanske någon utifrån.”

På frågan om hon ser något behov som någon kyrka skulle kunna ta tag i; menar Ann-Gerd att det finns ett behov på sjukhussidan. Det finns en präst som tidigare hade halvtid och som numera finns där på sjukhuset en dag i veckan. Där finns alldeles klart ett behov menar Ann-Gerd.

Ekumenik

Från Svenska Kyrkans sida sitter Björn Nordlund samt Britt Fahlgren i BKS. Därför har Ann-Gerd själv svårt att ge några synpunkter på det ekumeniska klimatet. På frågan om på vilket sätt kyrkorna bättre skulle kunna stödja varandra i framtiden svarar hon: ”Jag vet inte när vi skulle hinna med det. Jag klarar inte att se det faktiskt.”

4.2 Bedömning av delresultat

Att få göra en sådan här intervjuserie är förenat med stor glädje. En enorm öppenhet har visats och även om målet med intervjuerna inte har varit att granska församlingarna vars representanter intervjuats, så har flera av de intervjuade själva ”utvärderat” sina församlingar under intervjuens gång. De har både gett positiv och negativ kritik till den egna församlingen. Målet med detta arbete har som sagts inte varit att bedöma de intervjuade församlingarna utan istället handlar det om att få del av församlingsrepresentanternas syn på Borlänge och evangeliets möjligheter där. För mig som intervjuare är glädjen stor över att få inspireras av det viktiga arbete som sker runt om i Borlänge för Guds rikes skull. Det är värt att konstatera att de olika kyrkorna i Borlänge gör ett oerhört arbete samtidigt som nästan alla nämner att fler arbetare är den egna församlingens största behov. Glädjen och entusiasmen är stor samtidigt som verkligheten att församlingarna minskar i medlemsantal är påtaglig för alla.

4.2.1 Hur ser den kyrkliga geografin ut?

I Borlänge har Svenska Kyrkan idag en starkare position än den traditionella frikyrkan. Detta i bemärkelsen att man har ett större kontaktnät och att man är en mer naturlig kontakt i samhället. När tsunamin slog till i Sydostasien så var det kyrkoherde Ann-Gerd Jansson som blev kontaktad av beredskapsgruppen och inte någon av företrädarna för frikyrkorna. Jan Olander, Pastor i Pingstförsamlingen har nämnt att Svenska Kyrkan får fulla hus i Stora Tuna

när man har olika konsertarrangemang i samband med storhelger. Svenska Kyrkan har otvivelaktigt en självklar plats i samhället.

Ser man däremot på antalet traditionella gudstjänstbesökare som går i frikyrkan respektive Svenska Kyrkan har man ungefär lika många besökare. Tabellen nedan visar vilka siffror Borlänge fick en helg i september 1999. Då genomfördes ”Sverigeräkningen 2000” vilken hade som mål att kartlägga hur aktiva svenskarna är i att söka sig till gudstjänster och andakter.⁴¹ Sammanlagt denna helg noterades 551 537 kyrkobesök i Sverige varav 186 277 inom samfunden anslutna till Sveriges Frikyrkosamråd (FSR). Svenska Kyrkan samt inomkyrkliga rörelser som EFS och BV⁴² hade 248 907 besök.⁴³

Kommun och samfund Dalarnas län	Besökskvot	Utbud	Besök
Borlänge	2,9	42	1356
Svenska Kyrkan		22	714
Ev. fosterlandsstiftelsen		1	24
Sv missionskyrkan		1	84
Evangeliska Frikyrkan		8	190
Pingströrelsen		3	220
Frälsnings armen		6	115
Adventistsamfundet		1	9

Tabell⁴⁴

På riksnivå hade alltså Svenska Kyrkan 34 % fler besök än FSR-samfunden. Jämför vi detta med Borlänge finner vi att Svenska kyrkan och EFS hade 738 besökarna medan frikyrkorna hade 618 besök. Räknat i procent hade Svenska Kyrkan 19 % fler besök.

Detta var ju naturligtvis bara *en* helg som mätningen gjordes på och dessutom ingen storhelg. Enligt dessa siffror kan dock konstateras att Svenska kyrkans ”övertag” är något mindre i Borlänge än i riket som helhet.

Borlänge som helhet har en besökskvot som ligger betydligt under riksgenomsnittet enligt denna undersökning. Besökskvoten i hela Sverige var 6,2 procent medan Borlänge låg på 2,9 %. Falun – grannkommunen - låg på 6,0 och i hela Dalarna på 4,6⁴⁵ Sammanfattningsvis kan man säga att kyrkorna har det tufft i Sverige, ett påstående som gäller för kyrkorna i Borlänge i än högre utsträckning. Siffrorna för Borlänge är exceptionellt låga.

5 Teologisk reflektion och perspektiv

I denna uppsatts finns även en teologisk reflektion. Vi vill nå Borlänge med evangelium. Ibland talar vi om vikten av att budskapet skall vara kontextuellt anpassat – vad innebär det för situationen i Borlänge idag? Är det så att vi inom kyrkorna idag använder ett språk, ett sätt att beskriva evangeliet som människor av idag inte förstår eller kan relatera till?

⁴¹ Skog, Margareta s. 7

⁴² Bibeltrogna Vänner

⁴³ ibid s. 301 I Sverige Frikyrkosamråd ingår inte församlingar som tillhör Trosrörelsen, Vineyard eller som är fristående.

⁴⁴ ibid s. 320

⁴⁵ ibid s. 320, 324, 328

Ett avsnitt om detta skulle med enkelhet kunna bli en alldeles egen uppsats, vilket det inte finns utrymme för. Därför kommer vi endast att belysa detta översiktligt men förhoppningsvis ändå betydligt fördjupa analysen i denna uppsats.

5.1 Sverige av idag

Sverige har genomgått en religiös metamorfos de senaste hundra femtio åren som är anmärkningsvärd. Längre försökte staten behålla den religiöst homogena strukturen för att hålla ihop samhället.⁴⁶ Tanken, vi är svenskar *och* kristna enligt den lutherska ordningen, skulle vara ett sammanhållande kitt.

När den religiösa väckelsen kom i mitten av 1800-talet, och kapellen byggdes på löpande band fick inte de som tillförde den metodistiska rörelsen, baptismen eller Missionsförbundet först lämna Svenska Kyrkan. Metodistkyrkan blev 1876 ett av staten erkänt trossamfund och dess pastorer fick vigselbehörighet. Men det var först genom religionsfrihetslagen 1951 som Svenska medborgare fritt fick gå ur Svenska Kyrkan och övriga samfundspastorer fick vigselbehörighet.⁴⁷ Det var mer staten än kyrkan som var bromsklossen då man inte ville tumma på att i Sverige är man svensk och lutheran.

I och med den svenska frikyrkorörelsens framfart under 1800-talet hade Svenska kyrkan förlorat mycket av sitt initiativ och kring sekelskiftet var läget kritiskt. Allt färre barn döptes i Svenska Kyrkan och allt färre besökte dess gudstjänster.⁴⁸ Samtidigt var frikyrkorörelsens och fosterlandsstiftelsens kapell fyllda av folk. Var man ”religiös” gick man till kapellet i stor utsträckning. Missionsförbundets ledare Waldenström förutspådde Svenska Kyrkans snara undergång och talade om den egna rörelsen som dess rättmätiga arvtagare.

Nej, mina bröder, vi skola nu icke yrka därpå – låt oss vänta, tills kyrkan blivit så svag, att hon ramlar av sig själv – då skola vi bli de rättmätiga arvtagarna.⁴⁹

Vid frikyrkomötet 1910, det andra i ordningen, var Waldenström en av talarna som yrkade på ett skiljande mellan kyrka och stat. Han menade att statskyrkan var både obiblisk och oluthersk. Den hade överlevt sig själv och tiden för dess avveckling var snart inne. Mötet skrev en resolution i denna anda, men man erkände ändå den positiva betydelse som statskyrkan haft för det svenska folket.⁵⁰ Samtidigt som denna påtryckning förekom började en förnyelserörelse inom Svenska Kyrkan växa fram där Nathan Söderblom var en av förgrundsgestalterna i den s.k. Ungkyrkorörelsen.

Sven Thidevall på Diakonalvetenskapliga institutet, menar att detta var starten på en stor förändring av Svenska Kyrkan från överhetskyrka till den folkkyrka man har kommit att bli. Detta berodde inte i så stor utsträckning på prästerskapet, menar Thidevall, utan mera på det förändringsprogram man genomförde.⁵¹ Förändring var anmärkningsvärd. Svenska Kyrkan återfick folkets gunst och man blev återigen en folkets kyrka. Fortfarande idag är man en faktor att räkna med i samhället. Visserligen är man inte längre en statskyrka sedan några år

⁴⁶ Thidevall, Sven s. 104

⁴⁷ Bergsten Torsten s 18

⁴⁸ Thidevall, Sven s. 38-39

⁴⁹ Ibid s 41

⁵⁰ Bergsten, Torsten s.19

⁵¹ Thidevall, Sven. s. 41

tillbaka, visserligen minskar antalet gudstjänstbesökare, konfirmander samt antalet döpta barn kontinuerligt, men man har ändå fortfarande kvar en stark prägel av att vara folkets kyrka. Det finns kvar ett stort förtroende till Svenska Kyrkan varför man ofta räknar med dess insats t.ex i samband med katastrofer som Estonia eller Tsunamin.⁵² Trots det positiva som har skett är man dock ånyo ett samfund i kris med en starkt nedåtgående trend.

Frikyrkorörelsen å sin sida har gått en lite annorlunda väg. Kyrkor och samfund i väckelsens spår mötte i och för sig en stor skepsis ifrån staten och etablissemangen. Denna skepsis manifesterades i det mötesförbud som konventikelplakatet innebar samt i det att någon absolut religionsfrihet inte fanns i Sverige förrän religionsfrihetslagens införande. Frikyrkorörelsen var en kyrka av folket och tidigt gick nykterhetsrörelsen, arbetarrörelsen och frikyrkorörelsen sida vid sida i kampen för ett mer demokratiskt Sverige.

Frikyrkorörelsen förlorade många av sina sympatisörer genom den massiva emigration som skedde till Amerika under 1800-talet och början av 1900-talet, men ändå fortsatte den att växa. När de gamla frikyrkorna nådde sitt högsta medlemstal var man i Metodistkyrkan 18.000 (1910) Svenska Missionsförbundet 114.000 (1930) och Svenska Baptistsamfundet 68.000 1935.⁵³ Den dröm som Waldenström hade om att Svenska Missionsförbundet (idag Svenska Missionskyrkan) skulle bli den nya folkkyrkan gick trots det om intet. Det inflytande som en gång fanns i de breda arbetarlagren finns inte längre kvar hos frikyrkligheten. Man har förlorat i förtroende och är inte längre en kyrka av folket.⁵⁴

Sammanfattningsvis kan man säga att både den traditionella frikyrkligheten och Svenska kyrkan har tappat i inflytande under de senaste årtiondena. Svenska kyrkan har dock fortfarande ett gott namn bland många medan frikyrkligheten möter mer misstänksamhet. Kristen tro finns med som en del av den svenska historien, men kyrkans och församlingens plats för svensken i allmänhet är väldigt liten.

Trots en nedåtgående spiral för verksamheten verkar det som att människor *tror* mer idag än vad man gjort på länge. Företaget United Minds har gjort en undersökning på uppdrag av Kyrkans Tidning om lycka. I denna undersökning visar det sig att ungefär var fjärde svensk tror att Jesus från Nasaret var Guds son som dog för våra synder, en tredjedel tror att själen återföds och en av tio tror att profeten Muhammed fick Gudsuppenbarelser. Varannan svensk säger sig tro på en högre makt med det är endast en liten del som regelbundet besöker kyrkan, moskén eller synagogan⁵⁵. Idag är Kristendomen *en* utav *många* livsåskådningar som finns i Sverige. Sven Thidevall skriver:

⁵² Enligt den statistik som finns tillgänglig på Svenska Kyrkans hemsida <http://www.svenskakyrkan.se/statistik/> minskar antalet medlemmar från 95,5 % av befolkningen 1970 till 78,2 % 2004. Under samma tid har andelen döpta barn minskat från 80,6 % till 68,5 %, andelen konfirmerade ungdomar från 80,7% till 37,6 % och andelen av alla vigslar som förrättas i Svenska kyrkan har minskat från 79,3 % till 54 %. Vad gäller gudstjänstbesökare visas bara siffror från de senaste åren, men sedan 1998 har antalet gudstjänstbesökare minskat med 4,9% till 2004. Från ca 21,6 miljoner besök till 20,6 miljoner besök.

⁵³ Bergsten, Torsten s. 21

⁵⁴ Ett antagande grundat på de intervjuer som gjorts av pastorer i Borlänge. Både Frälsningsarmén och Korskyrkan hade en gång i tiden ett stort inslag av arbetare från Domnarvet. Den kopplingen finns inte kvar längre. Metodistförsamlingen grundades av människor som flyttade till Borlänge för att börja arbeta där men nu finns ju inte ens församlingen kvar. Dessutom ser man att t.ex. Gudstjänstdeltagande i en tjänstemannastad som Falun är betydligt högre än i en bruksort som Borlänge.

⁵⁵ Kyrkans Tidning nr 44. 2005. Bilaga s. 8-9

Dessa förändringar av det religiösa landskapet gör att mission inte längre är något som händer långt borta. Mission är ett uppdrag som har blivit lokalt igen, precis som det en gång var när kristendomen kom till Sverige.⁵⁶

5.2 Life in the Christian Colony

Samma utgångspunkt men utifrån en amerikansk horisont har Stanley Hauerwas och William H. Willimon, två metodistteologer. De har gett ett intressant perspektiv på den kristna kyrkans plats och roll. Hauerwas och Willimon menar att de kristna och dess kyrkor i USA lever kvar i en gången tid – en tid då den kristna tron var det sammanhållande kittet i samhället.

Visserligen säkerställde den amerikanska konstitutionen att staten skulle vara skild från religionen, men ändå var den stora majoriteten av befolkningen tillhörig till någon kyrka eller något samfund. Den påverkan som kyrkan och tron hade på samhällets utveckling var enorm. Nu har sekulariseringsprocessen och den multireligiösa utvecklingen kommit så långt även i USA att kyrkornas inflytande har minskat kraftigt, menar de. Vilka konsekvenser får då detta?

What does it mean for us to live in a culture of unbelief, a culture which does not even know it does not believe because it still lives on the residue of Christian civilization? What does it mean for the pastor to have as his or her job description, not the sustenance of service club within a generally Christian culture, but the survival of a colony within an alien society?⁵⁷

Ifrån svenskt perspektiv kanske vi inte vid en första anblick håller med om den här analysen av USA. Det är dock viktigt att komma ihåg att i Sverige startades denna utveckling betydligt tidigare varför vi har kommit längre i denna process – men processen är densamma. Därför är det intressant att följa deras resonemang.

Många kyrkor, samfund och enskilda kristna i USA blir förfärade över den utveckling som sker och ser som kyrkans stora uppgift att påverka den riktning samhället tar politiskt. Här menar Hauerwas och Willimon att det är samhället som sätter agendan och inte kyrkan.⁵⁸ Tron har blivit intellektualiserad och politiserad. Debatten inom kyrkorna handlar mest om vad rätt tro är. Här delar man in sig i sina två diken, liberal eller konservativ. Hauerwas och Willimon menar istället att kristen tro handlar om något helt annat än rätt tänkande:

Christianity is more than a matter of a new understanding. Christianity is an invitation to be a part of an alien people who makes a difference because they see something that cannot otherwise be seen without Christ. Right living is more the challenge than right thinking.⁵⁹

Naturligtvis hörs och syns olika kristna röster i den amerikanska debatten. Men Hauerwas och Willimon menar att den kristna identiteten inte ligger i att synas utan i att handla, att *vara* det evangelium som förkunnas. Tycker man att någon företeelse är förkastlig räcker det inte med att hävda den ståndpunkten utan det måste innebära att man hjälper människor att välja en annan väg. Det kan då få praktiska konsekvenser som kostar tid, kraft och pengar. Ståndpunkterna är inte då bara isolerade påståenden utan föder engagemang och handling.⁶⁰

⁵⁶ Thidevall, Sven s. 118

⁵⁷ Hauerwas / Willimon s. 115. Denna bok är från 1989 och en del Statsvetare av idag skull möjligen kunna säga att det har skett en förändring i och med det senaste valet i USA där den religiösa högern enligt många bedömare bidrog till George W Bush's vinst i presidentvalet.

⁵⁸ Hauerwas / Willimon s. 20

⁵⁹ *ibid* s. 24

⁶⁰ *ibid* s. 69-70

Hauerwas och Willimon påstår inte att kyrkorna i USA inget gör, men man menar att majoriteten har ett felaktigt perspektiv. För en bättre beskrivning av sina påståenden anammar de John Howard Yoders typologi⁶¹ där han delar in kristenheten i tre grupper. De två första kallar Yoder för *'the activist church'* respektive *'the conversionist church'*, alltså *den aktivistiska kyrkan* kontra *omvändelsekyrkan*. Den förstnämnda ser som sin huvuduppgift att bygga ett bättre samhälle. Det är det som är fokus mer än reformering av kyrkan. Som kristen gäller det att se att det finns många goda krafter som arbetar mot samma mål och man skall gärna aktivera sig i och samarbete med andra grupper. Den andra gruppen ser som sin fokus att bara evangelisera. Den arbetar med människors inre förändring och har inget att erbjuda samhället vad gäller socioetik eller sociala strukturer.

Det finns en tredje väg som Yoder kallar *'the confessing church'* – *den bekännande kyrkan*. Detta skall inte ses som en syntes eller en medelväg utan snarare som ett radikalt alternativ, menar Hauerwas och Willimon. Denna modell har inte personlig förvandling av människors hjärtan eller det att förändra ett samhälle till det bättre, som sitt första mål. Huvudmålet är att ära Gud i allt. Man försöker påverka samhället genom att vara kyrka, dvs att vara något som samhället inte är och aldrig kan vara. Denna kyrka har inget intresse i att dra sig tillbaka från världen, men är inte förvånad om den väcker fientlighet från densamma. Att vara en synlig kyrka som vill ära Gud i allt, kallar människor till omvändelse, en omvändelse som går mer på djupet och som är en process, än en minutomvändelse.

The confessing church seeks the *visible* church, a place clearly visible to the world, in which people are faithful to their promises, love their enemies, tell the truth, honor the poor, suffer for righteousness, and thereby testify to the amazing community-creating power of God.⁶²

Att vara en marginaliserad kyrka i en sekulariserad tid behöver inte vara negativt. Den kristna kyrkan har aldrig hanterat framgång bra, påstår Hauerwas och Willimon. Det har visat sig genom historien att kyrkan inte lyckats väl i tider då man varit dominerande och suttit nära makten. Därför är dagens situation en stor möjlighet.⁶³ Världen behöver verkligen kyrkan. Inte i första hand för att fungera bättre eller för att det skall bli tryggare för kristna att leva där. Världen behöver kyrkan för att bättre förstå vem den är. Världen befinner sig i en försoningsprocess. Men för att världen skall få upp ögonen för behovet att försonas behöver man stängas emot något som är annorlunda, som kan erbjuda ett alternativ. Det är kyrkans uppgift och det tar sin utgångspunkt i den kristna gemenskapen.

Early on we asserted that the challenge facing today's Christians is not the necessity to translate Christian convictions into a modern idiom, but rather to form a community, a colony of resident aliens which is so shaped by our convictions that no one has to ask what we mean by confessing belief in God as Father, Son and Holy Spirit.⁶⁴

5.3 Tre teologiska strömningar genom historien

Justo L. Gonzales redovisar i sin bok *Christan Thought Revisited* tre olika teologiska modeller som existerat sedan urkyrkans tid. Han menar att all teologi helt eller delvis har sin upprinnelse i någon utav dessa tre. De tre typologierna ligger nära dem som John Howards Yoder för fram, men utifrån ett mer teologiskt än pastoralt perspektiv.

⁶¹ Hauerwas / Willimon s. 45-46

⁶² *ibid* s. 47

⁶³ *ibid* s. 151

⁶⁴ *ibid* s. 170

Gonzales kallar dessa för typ A, B respektive C och de har sitt ursprung från tre antika städer där urkyrkan hade starka centra. I Karthago, Alexandria och Antiokia växte kristna kyrkcenter fram som hade inflytande inte bara över sin provins utan ut över hela Medelhavsområdet. Skillnaden mellan de olika synsätt de representerar rör sig inte så mycket om specifika doktriner utan handlar mer om skilda perspektiv.⁶⁵

5.3.1 Typ A - Karthago

Det synsätt som Gonzales kallar för typ A växer fram i Karthago, i dagens Tunisien. Huvudpersonen är Tertulianus, en jurist som ger sig in på den teologiska banan.⁶⁶ Den idémässiga kontext han växer upp i är den stoiska – lagen är en visdom som är given i universum. Människans mål är att upptäcka denna.⁶⁷

Tertulianus talade istället om Guds lag. Gud är domare och laggivare. Vi har syndat och förtjänar därför Guds straff. Jesus har dött på korset och därmed betalat skulden till Gud. Vägen till förlåtelsen är öppen. Men Gud har satt upp ett pris för förlåtelsen, det är vår ånger. I Tertulianus teologi är skapelsen fullbordad och perfekt men genom syndens intrång bryts den ner.⁶⁸

Lagen är alltså fokus. Jesus är en ny Mose och evangeliet är den nya lagen. Jesu huvudsyfte var att ge människan ångerns lag. Enligt denna blir varje person, som ångrar sig och inte syndar mer, frälst.⁶⁹ Bibeln har en tvådelad funktion. Den första är att bevisa sanningshalten i den kristna tron. Det andra är att vara en guidebok för ett rätt liv, ett liv som behagar Gud och för oss till himmelen.⁷⁰ Denna gren av teologin där fokus ligger på rätt eller fel, att följa lagen eller att bryta den, är den strömning som har dominerat västerländsk kristendomsförståelse under århundraden som gått. Kanske beror detta till viss del på det nära förhållande som stat och religion fick efter det att Kejsar Konstantin införde kristendomens som statsreligion. Denna nära koppling har funnits i Sverige sedan kristnandet ända fram till dags dato. Därför är det inte konstigt om kristen tro i Sverige genom århundraden har haft klangen av typ A teologi.

5.3.2 Typ B - Alexandria

Karthago var en romerskt influerad stad medan Alexandria, där typ ”B” teologin växer fram, däremot var en grekiskt influerad stad. Den grekiske filosofen Platons tänkande var en stor påverkansfaktor i samhället och därför har här formats en teologi mycket påverkad av just platonskt tänkande. Teologerna Origenes och Clemens av Alexandria blev förespråkare för den kristendomsförståelse som växte fram här. Sanningen var huvudtemat precis som hos samtida filosofer.⁷¹

⁶⁵ González, Justo s. 1

⁶⁶ ibid s. 4

⁶⁷ ibid s. 6

⁶⁸ González, Justo L s. 22, 33

⁶⁹ ibid s. 34 (Senare förde Tertulianus fram tanken att evangeliets lag hade ersatts av Andens lag. Denna tanke gjorde att han blev förklarad som heretiker och han slöt sig till Montanisterna s. 51)

⁷⁰ ibid s. 52

⁷¹ González, Justo L s. 10

The goal was to discover the immutable, purely rational truth that must exist beyond the reality that senses perceive.⁷²

Man sökte alltså sanningen bakom det uppenbara och man menade att Gud är 'den utesäglige'. Han är absolut transcendent långt bortom något vårt förstånd kan greppa. Gud är odödlig, oändlig, gränslös och ouppnåelig. Därför är relationen mellan Gud och människor omöjlig, för Gud är så mycket större än oss. Det behövs en medlare emellan. Logos –ordet – är denna medlare.⁷³ All sanning är *EN*. Därför leder all filosofi fram till sonen, påstod Clemens. När filosoferna talar om en högt stående varelse (supreme being) måste det förstås som att man syftar på Gud.⁷⁴

Gud är av en intellektuell natur. Skriften måste därför alltid tolkas så det inte står i motsats till Guds överlägsna majestät. Därför kan man inte läsa bibelordet rakt upp och ner som det står, menade man. Det finns en dold undermening. När skriften talar om materiella ting, händer, hjärtan, ögon eller om känslor som kärlek, hat och vrede måste detta förstås allegoriskt, symboliskt. Förståelsen blir uppenbar hos den som läser. Clemens och Origenes söker därför de eviga sanningarna – deras intresse ligger i att komma bortom de bibliska texterna och Origenes drar slutsatsen att varje text har åtminstone två meningar.⁷⁵

Syndafallsberättelsen, menar man, är symbolisk och berättar att vi *alla* utför *individuell* synd. Synden är därför både personlig och universell. Människans problem ligger i svårigheten att se Gud och därigenom reflektera hans bild och bli hans avbild. Men Jesu ord kan ge oss den bilden. Jesus är den sanna avbilden av Gud och genom att se Jesus kan vi få en sann uppenbarelse av vem Gud är.⁷⁶ För denna typ av teologi har materian inte så stor betydelse. Gud kallar sin skapelse tillbaka till sin ursprungliga intellektuella verklighet. När detta gudomliga mål är uppnått kommer materian att sluta att existera. Människor är andar i en kropp och de kommer då att återta sin naturliga form och bli andar (igen).⁷⁷

5.3.3 Typ C - Antiokia

Det sista perspektivet Gonzales tar fram har sina rötter i Mindre Asien där Antiokia var det kyrkliga centret. Församlingen i Antiokia finns omnämnd i Apostlagärningar och där kallar man för första gången de troende för Kristna.

I Mindre Asien fanns biskoparna Ignatius från Antiokia samt Polykarpos från Smyrna. De representerar en teologisk syn vilken var allmänt förekommande i Mindre Asien. Den som tydligast verbaliserat detta tanksätt är enligt Gonzales biskopen av Lyon, Irenaeus.⁷⁸ Han var uppvuxen i Smyrna i mindre Asien. Då en större grupp därifrån emigrerade till Lyon och Irenaeus var deras presbyter och blev så småningom även Biskop där.⁷⁹

⁷² ibid s. 10

⁷³ ibid s. 23-24

⁷⁴ ibid s. 11

⁷⁵ González, Justo L s. 52

⁷⁶ ibid s. 26,37,38

⁷⁷ ibid s. 39

⁷⁸ ibid s. 12-13

⁷⁹ Wingren, Gustav s. 7

Det tema som Irenaeus för fram är HISTORIA. Inte historia i allmän mening utan detta att Gud har en plan för sin mänsklighet, för sin skapelses fullbordan. Som människor får vi vara inbegripna i den vägen och Bibeln blir först och främst en berättelse om hur Gud har funnits med mänskligheten genom alla tider, där allt sker i rätt tid på vägen mot Guds framtid.⁸⁰

Gud är för Irenaeus mer än något annat en herde och en förälder. En herde leder inte sin flock en viss väg bara för att visa sin auktoritet och makt. En förälder sätter inte upp lagar bara för nöjet att bli åttlydd, utan utifrån att de regler man sätter upp skall vara för barnens bästa. På samma sätt är det med Guds lagar. De skall tjäna den mänskliga naturen i dess växt och utveckling mot en djupare gemenskap med Gud.⁸¹ Växandet är ett nyckeltema.

Problemet för människan är inte att vi står i skuld till Gud som Tertulianus skulle ha sagt eller att vi behöver upplysning från höjden, som Clemens skulle påstå utan snarare att vi är utsatta av Satan, menar Irenaeus. Vi har alla syndat. Satan är tyrannen som hindrar oss från att handla fritt och förhindrar den växt som Gud hade tänkt. Vad vi behöver är befrielse, av någon som kan beseгра tyrannen som binder oss, så att vi ännu en gång kan bli de Gud hade för avsikt att vi skulle bli. Kristi verk handlar således om *seger* över de krafter som binder oss.

Just as we all are sinners because we are members of a body of humanity whose head was the first Adam. So our liberation from the powers of evil is due to our being part of a new creation, a new body whose head is Jesus.⁸²

Irenaeus menar att Guds tanke från början var att bli människa även om inte behovet att rädda mänskligheten fanns. Han skulle bli människa för att få uppleva full gemenskap med sin mänsklighet. Människans slutgiltiga mål möter denna längtan.

The final goal of human life is to be in communion with the creator. God's purpose was that Adam and Eve would grow in justice and in knowledge of God, so that they would be ever closer to the Creator – a process which continues into eternity.⁸³

Irenaeus skrifttolkning är radikalt annorlunda än i de två andra perspektiven, menar Gonzales. Bibeln visar hur Herden leder sin flock genom historien. Därför är varje berättelse i GT viktig och inte bara en allegori eller något som profetiskt pekar framåt. Irenaeus menar att det Bibeln skriver om har hänt. Det visar hur Gud en gång har handlat vilket betyder att han kan göra det igen. Irenaeus förespråkar därmed en typologisk läsning av bibeln. Samtidigt menar han att berättelser som är liknelser till karaktären skall förklaras av texter som är rakt på sak. Händelserna i bibeln måste förstås som en del av Guds handlingsplans historia.⁸⁴

När det gäller skapelsen så menar Irenaeus att den är påbörjad av Gud men inte fullbordad. En grundtanke hos honom är att människa blir man genom att mogna till det. Människan är tänkt att vara en avbild av Gud. Dit når man inte genom att gå maktens väg utan tvärt om att gå den totala utblotningens väg. Jesus som hade Guds gestalt var den som avsåg sig det gudomliga och blev verklig människa. När synden skalas bort och alla anspråk på att ta makten inte längre finns hos en människa, då har Satan förlorat sitt grepp om denne. Jesus blev det som Guds avbild egentligen handlar om, att bli en människa helt och fullt.⁸⁵

⁸⁰ ibid s. 15

⁸¹ ibid s. 30

⁸² González, Justo L s. 41

⁸³ ibid s. 44

⁸⁴ ibid s. 54-56

⁸⁵ Wingren, Gustav s. 25-27

5.3.4 *Genom Historien*

Gonzales menar att den teologi och kristendomsförståelse vi har mött i västvärlden är den typ A eller B representerar. Typ A motsvarar traditionell kristen ortodoxi medan typ B motsvarar de mer liberala teologisystemen. Typ C däremot glömdes bort efter Romarrikets fall och typ A blev då, med större eller mindre inflytande av typ B, den standardteologi vi möter och har mött både inom de protestantiska och katolska kyrkorna.⁸⁶

Det har funnits inslag av Irenaeus teologi, exempelvis hos Martin Luther i hans syn på synden som ett slaveri man behöver lösgöras från eller hos John Wesleys i hans syn på helgelsen som inte bara är individualistisk utan också har en social och kollektiv klang. Men ändå, menar Gonzales, är det typ A och B som har dominerat.⁸⁷ Den historiskkritiska forskningens liberala teologi med Paul Tillich och Robert Bultmann i spetsen är klara typ B teologer medan motrörelsen – fundamentalismen - var en bekräftelse av typ A.⁸⁸ Denna polarisering som då uppkom är tydlig även i det teologiska landskapet av idag, där debatten kring homosexuell välsignelseakt som förekommit den sista tiden kan vara ett talande exempel.

5.3.5 *Irenaeus renässans*

Om denna teologi får större genomslagskraft kommer naturligtvis en del kristna att känna sig något främmande inför denna, menar Gonzales. Samtidigt finns det många kristna som inte kan placera in sig teologiskt i striden mellan de konservativa och de liberala.

The pastor who could not be classified because she was neither liberal nor conservative was interpreting Scripture from the perspective of a modern form of Type C theology. Likewise, the professor who believed that Isaiah 53 referred to Israel at the time of the writing, but that it also applies to Jesus, was simply interpreting Scripture in the typological fashion characteristic of Type C.⁸⁹

Gonzales tror att denna kristendomsförståelse har framtiden för sig och han stöder sig på den lutherska teologen George Lindbeck som menar att vi nu lämnar nu den moderna tiden och går in i den postliberala tidsåldern. Där finns en möjlighet för återupptäckten av den typologiska kristendomsförståelsen där fler och fler människor kan få uppleva att Bibelns berättelser blir deras berättelse.⁹⁰ Gonzales får även stöd av den svenske forskaren Gustav Wingren som kommit fram till behovet av att återupptäcka Irenaeus men utifrån ett annat perspektiv. Wingren beskriver 1900-talet som gnosticisms återkomst. Irenaeus var en ivrig kämpa mot denna lära och Wingren menar att den kampen behöver återupptas.

Hans gärning behövde idag genomföras ännu en gång, åtminstone inom kyrkorna, den punkt i vår tillvaro där gnosticismen helt saknar hemorts rätt, den plats där gnostikerna sist av allt borde ta sin tillflykt – och där de nu lever ett ombonat liv, ganska respekterat.⁹¹

Wingren menar att den kontext som Irenaeus levde i är mycket mer lik vår egen än därifrån vi ofta hämtar vår teologiska inspiration. Tiden då Irenaeus verkade var t.ex. före statskyrkornas

⁸⁶ *ibid* s. 75

⁸⁷ *ibid* s. 108, 113

⁸⁸ González, Justo L s. 117-119

⁸⁹ *ibid* s. 141

⁹⁰ *ibid* s. 144

⁹¹ Wingren, Gustav s. 9

tid, då kyrkan var i minoritet, och det är in i det samhället vi har kommit genom sekulariseringen.⁹²

Det gryr en teologisk väckelse i Irenaeus fotspår. Gonzales uppmaning är att vi skall låta oss inspireras av den. Vi skall där finna en teologisk förståelse som är mer ursprunglig än den som varit härskande hittills. Samtidigt kan det vara så att Typ C teologin är det språk som kan föra evangeliet tillbaka in i människors hjärtan idag.

5.4 Stanley Jones - att välja sida

Stanley Jones, världsevangelist och Indienmissionär ställdes under sin verksamma tid inför uppmaningen att välja sida. På 1930-talet förekom en livlig debatt mellan liberalt/modernistiskt och fundamentalistiskt synsätt. I och med 1968-rörelsen ställdes frågan om på vilket sätt kristendomen skulle utformas. Skulle den vara en radikal eller konservativ rörelse? Jones uppmanades att välja sida.

5.4.1 Kristusförståelse – liberal eller fundamentalist?

Jones svar när någon uppmanade honom att ta ställning, var att inte göra det utan istället visa på det positiva i respektive synsätt. Han visade på de punkter vilka han ansåg riktiga utan att själv låta sig petas in i den ena eller den andra fällan. Jones trodde på Jesu gudom, jungfrufödelsen, skriftens inspiration och den nya födelsen.

'Då tillhör ni alltså fundamentalisterna.' 'Åh nej, fundamentalisterna höra mig till.' svarade Jones.⁹³

Han hade alltså gemensamma ståndpunkter med fundamentalisterna men han tillhörde inte dem. De hade ju samma synpunkter som honom i vissa frågor. Däremot var de inte ense i andra. Jones menade att en religion – och därmed även Jesus Kristus – måste tåla vetenskaplig granskning. Därför hade han inget emot studier eller kritisk forskning. Han trodde också på evangeliets sociala tillämpning, enskilt och samhälleligt.

'Då tillhör ni modernisterna.' 'Åh nej, modernisterna höra mig till.' svarade Jones.⁹⁴

Jones avstod från att välja sida i denna debatt och motiverade det med att han sympatiserade med vissa tankar hos båda grupperna. Hans lojalitet fanns hos Kristus och endast hos honom. Han menade att fokus i sådana debatter och indelningar blir fel. Det är inte längre evangeliet och Kristi person som är i centrum utan något annat. Dessutom menade Jones att sanningen inte är så begränsad att den bara finns på ett ställe. Ingen grupp eller person sitter inne med hela sanningen, inte ens han själv. Jones trodde inte på polarisering. Han var inte emot att ta ställning i viktiga frågor. Men han var emot att stoppa in människor i fack eller att själv bli instoppad i ett. Det är inte polarisering och periferi som skall sökas utan centrum – Kristus – det som de kristna har gemensamt. Jones sammanfattar att han tillhör varken

⁹² ibid s. 10

⁹³ Jones, E. Stanley, 1935 s. 349.

⁹⁴ ibid s. 350.

fundamentalisterna eller modernisterna. Spänningen mellan dem båda är borta för i Jesus är det goda hos dem fullbordat och det andra har fallit bort.⁹⁵

5.4.2 *Konservativ eller radikal?*

Nästa stridsfråga gällde: Var Jesus konservativ eller radikal, med den naturliga följdfrågan; skall kyrkan vara konservativ eller radikal? Även i denna debatt bildades grupperingar i kyrkorna. Jones ansåg att dessa grupper kom allt längre och längre ifrån varandra.

De konservativa är i ett läger och de radikala i ett annat, och båda har blivit fattigare.⁹⁶

Jones menade att det är oundvikligt att det inom kristendomen finns radikala och konservativa element. Det är t.o.m. något som är nödvändigt och positivt och de olika synsätten berikar kyrkan. De båda behövs för att balansera varandra, för att leda den kristna kyrkan på rätt väg. Jones skrev:

Det skulle bli en tragedi om vi icke hade dem båda. Om vi alla vore radikala, skulle vi explodera! Om vi alla vore konservativa, skulle vi torka bort! Men under dragkampen mellan de två göra vi mycket bestämda framsteg i en medelriktning.⁹⁷

Argumentering för de bådars plats fann Jones i Jesu attityd och undervisning. Den radikale Jesus gick emot och trotsade religiösa uppfattningar och institutioner. T.ex. kritiken mot de hårda sabbatslagarna och templet som enligt Jesus blivit en röverkula. Samtidigt såg Jones Jesus som konservativ - en som samlade och bevarade sanningar från det förflutna.⁹⁸ Om den omvända skrifflärde sa Jesus:

Varje skrifflärd som har blivit himmelrikets lärjunge är alltså som en välbärgad man som ur sitt förråd kan ta fram både nytt och gammalt.⁹⁹

Kyrkan behöver både ock, menar Jones. Guds rike och den kristna tron är radikal och konservativ – helt igenom båda – men först och främst radikal.¹⁰⁰ Jones uppmanade till en förnyelse inom kyrkan där de båda kan förenas till en levande gemenskap.¹⁰¹

⁹⁵ Jones, E. Stanley, 1972, s. 87.

⁹⁶ *ibid* 1972, s. 86.

⁹⁷ Jones, E. Stanley, 1930, s. 118.

⁹⁸ *ibid* s. 121.

⁹⁹ Matteus 13:53

¹⁰⁰ Jones, E. Stanley, 1942, s. 228.

¹⁰¹ Jones, E. Stanley, 1972, s. 86.

5.5 Den tredje vägens val

I Sverige idag befinner vi oss återigen inför samma vägval som Stanley Jones gjorde eller de som Hauerwas och Willimon respektive Gonzales visar på. Kyrkomötets debatt med efterföljande skrivelser på tidningarnas debattsidor visar att ”striden” är ytterst levande. Pastor Sten Gunnar Hedin´s och Biskop Anders Arborelius Jesusdebatt med Ärkebiskop KG Hammar under föregående år, är ett tydligt exempel.¹⁰²

En studie av Irving Palm från 1993 visar på hur man inom olika frikyrkor har divergerande betoning av sitt budskap och sitt engagemang. De gamla frikyrkosamfundet, Svenska Baptistsamfundet, Metodistkyrkan och Svenska Missionskyrkan visade sig ha en mer liberal profil än de yngre samfundet t.ex. Evangeliska Frikyrkan och Pingströrelsen. Inom de senare är man mer konservativa. I den förstnämnda gruppen har man ett större engagemang gentemot samhället och vill möta dess behov medan den senare gruppen är mer restriktivt på det området och prioriterar hellre evangelisation.¹⁰³

Vilken väg skall man då välja? Naturligtvis kan man stå fast i den mylla man befinner sig i oavsett om man kallar sig liberal eller fundamentalist. Men Jones, Gonzales, Hauerwas och Willimon utmanar kristenheten och enskilda troende att söka en annan väg, inte en kompromiss, utan just en annan väg och kanske en bättre väg. En väg som dessutom har sitt ursprung och källflöde i den unga martyrkyrkan.

6 Hur skall framtidens kyrka se ut?

Påståendet att den kristna kyrkan i Sverige idag befinner sig i en kris, är det väl få som inte skriver under på. Frågeställningarna är många. Vad är det som behöver göras? Är det något fel på svenskarna som inte förstår hur fantastiskt evangeliet är? De har ju fått chansen, är det inte lika bra att kyrkor och samfund lämnar det med det? Svenskarna är ju uppenbarligen inte intresserade. Nu kan kyrkan istället lugnt och tryggt ägna sig åt sina interna intressen och problem. Naturligtvis skulle kyrkor och samfund kunna välja den vägen och i viss mån är det kanske just så man gör. Men ändå inser nog de flesta att det inte är ett möjligt alternativ för kristenheten, åtminstone inte om man vill vara uppdraget trogen. Den kristna kyrkan i Sverige behöver istället gå en annan väg, det är vägen mot förnyelse. Stanley Jones uttryckte det så här på sin 84:e födelsedag:

Kyrkan behöver förnyelse, därom är såväl vänner som fiender ense. 'Det är en fördömelse för institutioner och rörelser som springer fram som uttryck för liv att de slutar med att ofta kväva just sitt eget liv. De behöver därför ständigt vara föremål för återblick och kritik och kontinuerligt återföras till sin ursprungliga uppgift och anda.¹⁰⁴

Församlingsutveckling eller förnyelse är två begrepp som är aktuella idag. Det finns många olika metoder och teorier som används. Två intressanta verktyg har sitt ursprung i Sverige inom Svenska Baptistsamfundet.

¹⁰² Sten Gunnar Hedin - talesman för Pingst Fria Församlingar i Samverkan, Anders Arborelius - Katolsk Biskop och Ärkebiskop KG Hammar Svenska Kyrkan förde debatt i Svenska Dagbladet kring synen på Jesus och bibelordet. .Se tex. SvD årgång 2003 datum: 28/1, 2/2, 24/2 och 19/3

¹⁰³ Skog, Margareta s. 113-114

¹⁰⁴ Jones, E.Stanley, 1972, s. 8

Naturlig Församlingsutveckling – NFU:

Inom naturlig församlingsutveckling har den tyske forskaren Christian A. Schwarz försökt att finna de gemensamma nämnarna hos församlingar som växer. Han har valt att se på detta område brett och började med att undersöka 1000 församlingar ifrån länder världen över, ifrån olika samfund och fromhetstraditioner.¹⁰⁵ Schwarz fann 8 kvalitativa särdrag för församlingar som växer oavsett kontext. I Sverige idag är det 323 församlingar (december 2005) som genomgått en NFU-undersökning och arbetar mer eller mindre aktivt enligt den modellen av församlingsförnyelse.¹⁰⁶

Recoveryrörelsen

Recoveryrörelsen i Sverige har blivit känt bl.a. genom Brommadiologen. I förordet till Boken om Recovery skriver Tomas Andersson:

I recoveryrörelsen ser många människor ett hopp om en i grunden annorlunda kyrka, en ny de troendes gemenskap. En kyrka som prioriterar samtal och relation framför aktiviteter och programutbud. En kyrka där andligheten är viktigare än läran.¹⁰⁷

Recoveryrörelsen betonar alla människors brustenhet och vurmar för samtal mer än apologetik. Denna rörelse har fått sin ingång i många kyrkor och församlingar runt om i Sverige där man på allt fler ställen firar Sinnesrogudstjänster. Recoveryrörelsen vill utifrån de metoder man lärt sig inom 12-stegsrörelsen finna en väg till dialog och möte med sökande människor i alla sammanhang men kanske i synnerhet med människor inom New Age rörelsen.

Ledarskapsfokuserad förändring

G12-rörelsen och det Apostoliska Nätverket har en liten annan ingång när det gäller förnyelse och utveckling. Här anser man att nyckeln till en positiv förändring ligger i organisations- och ledarskapsmodellen även om vision och innehåll naturligtvis även det betonas som ytterst viktigt.¹⁰⁸

G12 rörelsen har sitt ursprung hos ICM-kyrkan i Columbia. Detta är en fokuserad rörelse där drivkraften att evangelisera är stark och man ser Jesu val av 12 lärjungar som en modell att följa. Grunden i konceptet är cellgruppen om max 12 personer. I denna formas deltagarna i lärjungaskap. Cellgruppen är evangeliserande. Ledaren i cellgruppen deltar i en ledarcellgrupp där ledare från 12 cellgrupper får handledning. Varje deltagare i cellgruppen börjar i sin tur bygga en ny cell. Collin Dye, förstepastor i Kensington Tempel London City Church, skriver:

When all the members of the original cell have started their own new cell, the original cell becomes a Primary 12 group. A primary 12 group is made up from leaders who have their own cells and meet for leadership training, to share about their progress, and for encouragement and support.¹⁰⁹

¹⁰⁵ Schwarz, Christian A. s18-19

¹⁰⁶ Nyhetsbrev från Naturligförsamlingsutveckling December 13, 2005

¹⁰⁷ Andersson, Tomas s. 9

¹⁰⁸ Se t.ex. http://www.cellexplosion.com/?p=intro_model_12. "The key to the success of this vision is not just the strategy but the values that uphold it."

¹⁰⁹ Ibid

Hela systemet bygger därmed på multiplikation. Man använder just antalet 12 som en viktig byggsten eftersom Jesus valde ut just 12 lärjungar. 12 personer vinner 12 nya cellgruppsmedlemmar var vilket blir 144 personer. Dessa i sin tur vinner 12 nya personer vilket gör att man blir 1728 personer om allt vill sig väl.

Apostoliskt ledarskap är ett begrepp som under 2004 skapade stor debatt inom bl.a. pingströrelsen. Begreppet kommer från Australien och man menar att församlingar behöver ett mer tydligt ledarskap än det demokratiska. Förnyelsen av församlingen behöver ha sin grund i ett tydligt ledarskap som kan ta obekväma beslut. Fokus är alltså den starka ledaren. I Sverige har det startats ett nätverk för pastorer som omfattas av detta synsätt.¹¹⁰

6.1 Willow Creek-rörelsen kontra ”pilgrimsrörelsen”

I denna uppsats skall det inte göras någon ytterligare analys kring de ovan nämnda metoderna/modellerna utan istället läggs fokus på två andra inriktningar. Det är två rörelser som har fått en bred ingång i svensk kristenhet och som i många fall inspirerar samma människor och samma församlingar men som har diametralt olika fokus. Det gäller Willow Creek nätverket samt det som i denna uppsats kallats för Pilgrimsrörelsen i brist på bättre namn. Med det senare avses den rörelse i Sverige som betonar stillheten, det inre livet och där den tysta retreaten har kommit åter och blivit ett viktigt verktyg. I detta avsnitt kommer vi sålunda att studera Willow Creeks modell för församlingsförnyelse samt undersöka vad Magnus Malm, en av pilgrimsrörelsens företrädare säger om kristenhetens problem och möjligheter.

6.1.1 Relations- och verksamhetsorienterad verksamhet

Willow Creek Community Church utanför Chicago är en församling som genom sitt nätverk har fått påverka många församlingar runt om i världen, bl.a. i Sverige. Församlingens historia är en framgångssaga där målmedvetenhet och Guds nåd har lett fram till en enorm tillväxt. Naturligtvis har man även haft sina bakslag och gjort sina misstag, vilket de själva inte sticker under stol med.

Willow Creek anordnar genom sitt Willow Creek Association (WCA) kurser och seminarier som rör ledarskap, evangelisation, smågruppsarbete, barnverksamhet, omsorgen i församlingen samt kreativ kommunikation. Många församlingar i Sverige har anammat deras koncept helt eller bitvis. WCA har en dotterorganisation i Sverige – Willow Creek Sverige – som ordnar konferenser, nätverksträffar samt översätter och distribuerar material. Församlingsföreståndare i Willow Creek och WCA´s mest kände företrädare är Bill Hybles.¹¹¹

Församlingen har sitt ursprung i ett ungdomsarbete i församlingen South Park i Rolling Meadows som gick under benämningen Son City. Där var Bill Hybles en utav de drivande krafterna i en verksamhet som nådde närmare 1000 ungdomar varje vecka – ett omfattande

¹¹⁰ Tidningen Nya Dagen. Tisdagen den 3 februari 2004 ”Demokratin har ingen plats i kyrkan”

¹¹¹ <http://www.willowcreek.nu/> 2005-10-31 kl 22,18

arbete som hade sitt pris både vad gäller arbete, pengar och församlingens tålmod. Det var ett arbete där man använde många för sin tid nya grepp.¹¹²

Tanken på att bygga en församling med Apostlagärningarna 2 som modell, en församling där man delar allt, fick en grupp av de engagerade i Son City att tillsammans med Hybels söka sig till ett nytt område och hyra in sig i Willows Creeks biograf, och ge sig på ett försök¹¹³ Denna gång var målgruppen inte bara ungdomar utan även stabila vuxna.¹¹⁴ Nu 30 år senare har denna församling växt till en megaförsamling med tiotusentals gudstjänstbesökare varje vecka.

Visionen

Inom Willow Creek betonar att det är viktigt att man vet vad man gör och varför man gör det. Därför vill de vara tydliga inför sig själva med vilka de är, vad de har för mål och vision för sin verksamhet. Visionen formuleras på följande vis.

Vi önskar bli en bibliskt fungerande församling av troende så att Kristus försonande syfte kan bli fulländat i världen.

De betonar flera saker genom denna skrivning. Bibeln står i centrum. Det är en församling där ordet och undervisning står i fokus och där man har en klar evangelikal profil. Men man säger inte bara biblisk utan bibliskt fungerande. Man vill inte vara en lagisk församling i negativ mening utan bibelordet hänger samman med ordet *fungerande*. Alltså något som har med livet och med relationer att göra. Församling enligt dem handlar alltså inte bara om tro utan även om ”verkstad”. Tron måste få praktiska konsekvenser när det gäller tid, engagemang, omsorg och ekonomi. Vad de vill mer konkret har man formulerat i sitt syfte;

Vi önskar omvända ickekristna människor till att bli helt överlätna efterföljare till Jesus Kristus.¹¹⁵

Hybels berättar om en student på Harvard Business Scholl som fick i uppdrag av sin lärare att berätta vad hon tyckte om Willow Creeks uppdrag:

ja.., de försöker förvandla ateister till missionärer. Uppriktigt sagt verkar det vara en alldeles omöjlig utmaning!¹¹⁶

Willow Creek har radikala målsättningar för sitt arbete och har utifrån dessa arbetat fram en arbetsmodell för att kunna bli effektiva och målmedvetna.¹¹⁷ Medlemmens engagemang uppmanas följa nedanstående mönster;

¹¹² Hybels, Bill & Lynne s. 55-57

¹¹³ Hybels, Bill & Lynne s. 73

¹¹⁴ ibid s. 64

¹¹⁵ Ur program för Nordisk Konferens med team från Willow Creek. ”Den smittande tron”. Svenska Mässan Göteborg 9-11 februari 1998

¹¹⁶ Hybels, Bill & Lynne s. 213

¹¹⁷ Till en början var dock församlingen ett barn av sin tid med få strukturer. Man arbetade visserligen med många av de metoder man senare fortsatt med, men utan något strukturerat ledarskap eller strategi. Alla jobbade med sitt spår och la ner tid och engagemang utan gränser. Många frivillig arbetare la ner mellan 40 och 60 arbetstimmar per vecka i församlingens arbete. Samtidigt som församlingen höll på att bygga sin första egna kyrka, gjorde många samverkade händelser och skeenden att allt höll på att leda till en katastrof för församlingen. I församlingen kallar man det för den stora tågkraschen 1979. I samband med detta lämnade halva ledarskapet församlingen. Man fick börja på nytt inom ledarskapet med nya strukturer och ur detta föddes Willow Creek av idag. Se Hybels, Bill & Lynne s. 92-115

1. Bygg en autentisk relation till en icke troende
2. Dela med dig av ditt personliga vittnesbörd.
3. Ta med sökaren till en gudstjänst avsedd för dem.
4. Besök regelbundet en gudstjänst för troende
5. Gå med i en liten grupp
6. Upptäck, utveckla och använd de andliga gåvorna
7. Använd dina resurser på ett sätt som ger Gud äran¹¹⁸

Den smittande församlingen

Willow Creek har som mål att vara en smittande församling och att tron som finns hos medlemmarna skall smitta av sig till deras vänner. I församlingen finns kontinuerligt ett utbildningsprogram som heter just *den Smittande Tron*.

Inom Willow Creek tror man att evangelisation är själva pulsen i församlingen. Men för att detta inte skall bli enbart en verksamhetsgren man kan välja att engagera sig i tror man att det är viktigt att ha en person som är evangelisationsansvarig i församlingen. Denna person ser till att frågan alltid är aktuell. Kurser hålls i evangelisation – den smittande tron – och man uppmuntrar människor att gå den och finna sin evangeliserande roll.¹¹⁹ En feltolkning som många gör enligt Mittelberg är att tro att evangelisationen enbart är pastorns eller i alla fall helt säkert andras ansvarsområde. Inom Willow Creek menar man att evangelist kan alla vara på sitt eget vis och det är allas uppgift.¹²⁰ Mittelberg skriver;

Jag tror att den viktigaste tanken som pastor såväl som den evangelisationsansvarige ska lära ut är att det finns en mängd olika sätt att evangelisera på. Man behöver med andra ord inte stöpa om sig i en viss form för att Gud ska kunna använda en för att nå andra. Man fungerar i själva verket mycket bättre om man arbetar inom den personlighet Gud har gett en.¹²¹

Grunden ligger i att lära känna människor utanför den kristna sfären. Att bli vän med dem, inte på något ytligt vis utan en långsiktig vänskap som håller även om denne person inte blir kristen på tio år. Nu är läget är det rätta, menar man att församlingen som helhet har ett ansvar att se till att det finns något att bjuda in till. Willow Creek arbetar med sökargudstjänster.

En relevant församling

Redan från starten av sin verksamhet har man haft målet att ha en relevant approach i sina gudstjänster. Det första man gjorde som ny församling var att arbeta hårt med att sälja grönsaker för att få in pengar till en ljudanläggning. Ljudanläggningen ansåg man var en självklarhet för att kunna spela en musik som tilltalade människor som normalt inte bevisade gudstjänster. Musiken i kombination med en undervisning som var konkret och handlade om människors liv och vardag, samt en väl tilltagen dos av multimedia och drama hade och har en central plats i deras gudstjänster.¹²²

I sina sökargudstjänster använder de hjälpmedlen ovan för att ge en bakgrund till det som skall sägas i predikan. Dramat man spelar upp rör vardagshändelser som människor kan identifiera sig med. Temat man som helhet tar upp, låter mana vara något som är aktuellt och

¹¹⁸ Hybels, Bill & Lynne s. 214-231

¹¹⁹ ibid s. 158-159

¹²⁰ ibid s. 170-171

¹²¹ ibid s. 174

¹²² Hybels, Bill & Lynne s. 78

nära. Sökargudstjänster firas på söndagar, för det är då folk i allmänhet förväntar sig att man går i kyrkan, om man nu skulle göra det. Den lite djupare undervisningen för de som redan har en tro sker mitt i veckan istället.

När människor väl tar det avgörande steget att bli en kristen är det inte säkert att det sker i kyrkan utan snarare mer troligt att det sker över ett fikabord.¹²³ För den skull är inte undervisningen ocentral utan snarare tvärtom. Hybels säger:

I en bibliskt fungerande församling, ser ledarna till att predikandet sköts av dem som har de rätta andliga gåvorna, som överlåtit sig åt andlig disciplin och som är smorda av den heliga Ande att undervisa. När det händer kommer livet att pulsera i församlingen. Visa mig en församling ledd av ledare och som tjänas av någon som fått den andliga nådegåvan att predika och jag skall visa er en levande och växande gemenskap.¹²⁴

En gemenskap som når under ytan

Willow Creek vill vara en församling där gemenskapen kommer in under ytan, där man inte bara delar gudstjänstgemenskapen utan verkligen livet. I USA, bilens förlovade hemland, gäller det även delandet av dess bekymmer:

Angie kör in på parkeringen som hon brukar varje måndagskväll, men denna kväll fortsätter hon förbi sin vanliga parkeringsruta och ställer bilen bredvid kyrkans vaktmästeri. När hon så promenerar bort till huvudingången tackar hon Gud, tyst för sig själv – en gång till – för mekanikern som erbjöd sin hjälp denna måndagskväll. Under tiden som Angie deltar i gruppen för ensamstående mödrar och dottern deltar i gruppen för barn och frånskilda föräldrar, ligger en smutsig mekaniker på golvet under hennes bil och reparerar en trasig del. Det är det som kallas församling.¹²⁵

Denna typ av omsorgsverksamhet är och har varit ett signum för Willow Creeks verksamhet. Men under en period i början av 90-talet upptäckte man att i iveren att arbeta så hårt för att vinna människor för Gud hade man tappat fokus på en del av omsorgen som rör integration. Den växande församlingen hade problem att kunna kanalisera sin omsorg. Man hade ett smågruppsarbete men enbart 10-15 % av medlemmarna var med. Ett ord i församlingens namn - Community (gemenskap) - höll på att gå förlorat.

Livsfrövandlande smågrupper

Församlingen var alltså en församling som hade smågrupper – man beslöt sig för att bli en församling bestående av smågrupper. En bok har getts ut om denna resa med titeln *“Building a church of smallgroups a place where nobody stands alone”*. Författarna Donahue/Robinson citerar Dietrich Boenhoeffer:

Christian brotherhood is not an ideal we must realize; it is rather a reality created by God in Christ in which we may participate.¹²⁶

Donahue/Robinson menar att vår förståelse av Bibeln tyvärr har blivit påverkad av den individualistiska kultur vi är en del av:

¹²³ Mittelberg, Mark s. 134.

¹²⁴ Hybels, Bill & Lynne s. 201

¹²⁵ ibid s. 12

¹²⁶ Donahue/Robinson s. 33

We teach the need for personal forgiveness – then stop. We neglect to preach the full doctrine of humanity, namely that we are created to be dependent on God, to enjoy interdependence with God, and to experience communal interdependence within the church.¹²⁷

Ett år efter det att man hade dragit igång arbetet att omskapa församlingen gjorde man en enkät för att utvärdera något. Det visade sig att av den undersökta gruppen så var det 500 personer som hade funderat över att lämna församlingen. Genom smågrupperna hade de funnit en gemenskap som gjorde att de istället valt att stanna kvar.¹²⁸ Det stärkte naturligtvis uppfattning att arbetet måste fortgå. Till att börja med erbjöd man bara en slags smågrupp. Det var grupper för nyfrälsta som behövde lära sig trons grunder och växa till i den tro de precis funnit. En form för ett ändamål. Men när man ville förändra kyrkan till att verkligen bli en församling bestående av smågrupper gjorde man en uppdelning till fem grupp typer. Men behöll de lärjungatränande grupperna, men la till gemenskapsgrupper, servicegrupper för praktiska göromål, sökargrupper och stödgrupper. Stödgrupperna fanns för människor som gick igenom svårigheter i livet.¹²⁹ Nu har man dock lämnat den begränsningen och grupp typerna kan bli hur många som helst. Endast fantasin och framförallt behoven sätter gränsen. Donahue/Robinson skriver:

We define a group as such when it has a qualified leader, one who assures people are connected to the leader and each other and who monitors the care and growth of the little community they represent.¹³⁰

Denna process kom även att påverka församlingens evangelisationsstrategi. Fokus i församlingens evangelisationsidé hade varit att träna människor att dela sitt vittnesbörd och hitta sitt eget sätt att vara evangelist. Smågruppstänkandet gav ett ytterligare verktyg i det arbetet nämligen ”sökarsmågrupper”. Smågrupper där en kristen ledare samlar en grupp ickekristna för att där kunna undersöka kristendomen tillsammans. När någon blir kristen förblir man i gruppen men träffar däremellan gruppledaren för att fördjupa sin tro.¹³¹ Smågruppsarbetet inom Willow Creek har fullkomligt exploderat. Numera har man 2700 grupper med ca 18000 deltagare och ungefär 3500 ledare i detta arbete. Bevisen på att omsorgen fungerar är nu många, men arbetet att komma dit har varit en stor utmaning.

Att hitta sin plats

Att hitta sina gåvor och sin plats är slutligen det sista fundamentet som församlingens strategi vilar på. I församlingen har man sedan grundandet haft tanken att man inte söker folk till verksamhet utan verksamhet till folk. Det är inte församlingens behov i första hand som styr församlingens verksamhet utan medlemmarnas egenskaper och gåvor. De har ett utbildningsprogram som heter *Som fisken i vattnet*. Fokus är gåvobaserad tjänst i församlingen. Det hela går ut på att människor hittar en tjänst i församlingen som passar deras personlighet, gåvor och passion.¹³²

Sammanfattning

¹²⁷ Donahue/Robinson s. 33

¹²⁸ ibid s. 46

¹²⁹ ibid s. 183.

¹³⁰ ibid s. 184

¹³¹ ibid s 167

¹³² <http://www.willowcreek.nu/> F&Q 2005-10-07

Struktur: Willow Creek är en församling som på ett strukturerat sätt har försökt beskriva vilka man är och vilka mål man har samt hur man praktiskt skall gå till väga. Man lägger stor vikt vid att varje medlem skall veta vad församlingen vill dvs vilket fokus man har: Att man önskar omvända ickekristna människor till att bli helt överlåtna efterföljare till Jesus Kristus.”

Närheten: Willow Creek är en församling där närheten är viktig, där smågruppen idag är den centrala byggklossen. Alla skall kunna känna en tillhörighet till människor och till församlingen. Smågruppsystemet genomsyrar hela församlingens verksamhet och ger en gemenskap som inte en megaförsamling annars skulle kunna ge.

Evangelisation: Församlingens evangelisationsstrategi handlar om att varje enskild medlem är evangelist på sitt eget sätt, efter sina egna förutsättningar. Det handlar om att ta vara på de kontakter man har bland vänner, bekanta och grannar. Det handlar om att lära känna för att sedan kunna bjuda med.

Sökarinriktade mötesplatser: När intresse finns skall det finns en möjlighet att bjuda med sina vänner till ett professionellt, sökarvänligt arrangemang. Detta har ett tema som anknyter till människors liv. Med hjälp av drama, musik och tal försöker man visa på människors behov av att komma till Gud och lägga sina liv i hans händer.

Willow Creek är ingen traditionell verksamhetsinriktad församling utan snarare en relations- och verksamhetsinriktad församling. Stommen är att bygga relationer som man kan bjuda in till gemenskap och verksamhet. Willow Creek handlar mycket om genomtänkta analyser och strategier där människor erbjuds möjligheter att hitta sin roll och plats. Sneglar man på undersökningen *Naturlig församlingsutveckling* så kan man se att mycket av Willow Creeks genupsättning sammanfaller med Schwarz kvalitativa särdrag: Gåvobaserad verksamhet, funktionella strukturer, inspirerande gudstjänster, livsnära smågrupper, behovsorienterad evangelisation samt kärleksfulla relationer.

6.1.2 Tillbaka till källan

Magnus Malm, författare och retreatledare har skrivit tre böcker med fokus på den kristna församlingens situation i Sverige. Han ger en annorlunda bild och beskrivning av den framtida vägen för kyrkan i Sverige än vad många gör. Han står i den ”långsamma” traditionen, fjärran från snabba effektiva strukturomvandlingar. Malm menar att vi som kristna och kyrklighet i Sverige måste börja om från början. Det vi gör nu och har gjort de senaste decennierna är istället att importera experter ifrån utlandet som har koncept och metoder att lära ut. Det skall vara räddningen för vår kyrka. Beroende av vår teologiska tradition har dessa experter kommit från lite olika delar av världen och sammanhang. Den del av kristenheten med en dragning åt en liberal trosförståelse har importerat experter ifrån Sydafrika eller befrielse-teologer från Syd-Amerika medan de mer konservativt inriktade har låtit dem komma från de Anglosaxiska länderna istället. (G12-rörelsen kommer dock även den ifrån Syd-Amerika) Malm skriver:¹³³

Inte förrän vi har hittat tillbaka till en tydlig identitet som kyrka, och kan besvara frågan om vilka vi är, kan vi finna arbetsformer som är ett uttryck för kyrkans innersta väsen – och inte ett sätt att dölja vår inre vilshenhet.¹³⁴

¹³³ Malm, Magnus, 1996, s. 35, 166-167

¹³⁴ ibid s.7

Den väg han ser för framtiden ligger inte i att vi tar till oss nya modeller eller att vi ägnar oss åt församlingsförnyelse i olika skepnader. Han menar istället att vi måste söka oss tillbaka till vilka vi är som människor, vilka vi är som kyrka och vad vår egentliga kallelse är. Malm håller med den katolske prästen Gerard Arbuckle från Nya Zeeland talar om att vårt uppdrag är sedan att ”refound the church” och inte ”renewal”. Alltså inte förnyelse utan det handlar om att återgrunda kyrkan.¹³⁵

Vilken är vår kallelse?

Vad menar då Malm med kallelsen? Vad kallar Gud oss till? Han menar att här har vi inom kristenheten gjort ett fatalt misstag som skapat kramp och skuld känslor. Han själv blev utbränd och höll på att förlora sitt äktenskap som konsekvens utav detta.¹³⁶ Kallelsen har kommit att handla om vad man är kallad att *göra*; att bli munk, nunna, präst/pastor eller varför inte sjuksköterska eller lärare? Problemet med detta är dels att det inte är bibliskt, menar Malm, men framför allt att det har skapat en sådan kramp. Människor har upplevt sig kallade av Gud till något som sedan inte har blivit av. Gamla människor kan då säga att de har levt hela sitt liv utanför kallelsen. I andra fall, som Malms eget, så går man så upp i det som är ”kallet” att övriga familjen bara blir något i periferin. Kallelsebegreppet har alltså fått fel fokus. Relationen till Gud har därmed kommit att handla om att han skall visa mig min väg. Detta förstärks av det moderna samhällets motto ”du är vad du gör”. Kallelsen börjar enligt Malm i en helt annan ända:

Till alla människor som önskar ha ett kristet inflytande i sin omgivning, är denna första och avgörande frågan som Kristus ställer denna enkla: ”vill du låta mig forma dig?”¹³⁷

Varje reformation och förnyelse i kyrkans historia har börjat, inte med en återupptäckt av vad andligt ledarskap är, utan med en återupptäckt av vem Gud är. Att svara ja på Jesu kallelse är att överlämna sitt liv åt hans inflytande. Det är att lägga ner sina egna anspråk på ett inrutat liv, där den egna lyckan och välgången är det väsentliga. Det innebär också att lägga ner ambitionerna att på egen hand bryta sig ur detta invanda och göra något storartat och märkvärdigt av sitt liv. Från och med denna stund är det Jesus som formar livet på sina villkor.¹³⁸

Kallelsen är ett återupprättande av relationen mellan Gud och människan, för att hon där skall få helas till sin sanna identitet. Men hon sviker kallelsen gång på gång, för att istället söka sin identitet där den ständigt göckar henne: i det hon gör¹³⁹.

Skälet till kyrkans stolthet ligger därmed inte i vad den gör eller inte gör – utan den ligger i vad Gud har gjort, att han har upprättat ett förbund med oss.¹⁴⁰ Här menar Malm att vi hamnat helt fel som kristna ledare och kyrka. Ingenting kan vara viktigare för en kristen ledare än att älska Jesus. Allt annat har lägre prioritet och allt är en frukt av detta. Det här handlar inte om känslor utan om vilja och beslut. Inom den protestantiska kyrkan har det fokuserats på predikan och verksamheten istället för på bön och stillhet, det är att börja i fel ände. En del

¹³⁵ ibid s. 274

¹³⁶ Malm, Magnus, 1990 s.28

¹³⁷ ibid s. 19

¹³⁸ Malm, Magnus, 1990 s. 33, s. 46.

¹³⁹ ibid s. 47

¹⁴⁰ Malm, Magnus, 1996 s. 39

pastorer får till och med dåligt samvete om han eller hon ber eller läser bibeln på arbetstid då det gäller att vara effektiv.¹⁴¹ Malm skriver vidare:

När kristenheten är så fixerad vid sin hetsjakt på nya trender och teologier och verksamheter, då är det kanske inte så underligt om människor finner vägen österut mera öppen. Hur skulle de kunna veta att den insikt de söker om det inre livets lagar finns gömd i den kristna kyrkans skattkammare under all verksamhetsbråte?¹⁴²

”Back to basis” är det som gäller. Enda sättet att kunna få tag i människors Gudslängtan är att ta till vara på sin egen, menar Malm. När väl Gudslängtan och kallelsen är på rätt plats, att det handlar om min personliga relation till Jesus, kommer sedan nästa steg - sändningen - uppdraget.

Kompetensproblematiken

Ett annat problem som föreligger, där kyrkan återigen präglas av samhället, är kompetensfanatismen. Om bara präster och pastorer får en tillräckligt god teoretisk kunskap så kan situationen för kyrkorna i Sverige ändras. Vi tror att kunskapen är det som fostrar vår tro men det är i verkliga livet snarare erfarenheten. Malm menar att vi har hamnat i kunskapens fälla.¹⁴³ Detta visar sig tydligt i hur de teologiska utbildningarna är upplagda där mer fokus läggs på att få universitetspoäng än något annat.

Den blivande andlige ledaren får i *praktiken* lära sig att bön och andlig vägledning inte är viktigt, däremot böcker och teoretiska kunskaper. Det är mycket sannolikt att den prioriteringen sedan står sig i församlingslivet.¹⁴⁴

Vi behöver tillbaka till ett erfarenhetscentrum likt det man har i kyrkorna på södra halvklotet, där erfarenheterna är en utgångspunkt för teologisk reflektion. Malm menar att kyrkan på många sätt står i en pionjärsituation, där ingen av våra teologiska traditioner längre kan berömma sig av en fungerande modell. Därmed öppnas sig nya möjligheter att börja lyssna på allvar – till Guds röst i hjärtat, till varandras erfarenheter och till våra syskon i tredje världen.

Den nya väg som öppnar sig handlar bl.a om en förnyad roll för prästen/pastorn. Malm ger bilden av att vara guide eller vägvisare. *Guiden* är den som ser till att det är allmänt trevligt och behagligt för alla resande. Guiden står för all tänkbar information och när det fungerar som bäst är det ingen som känner att man vill göra något på egen hand, för guiden är ju så bra. *Vägvisaren* har en annorlunda approach. Han visar var vägen går någonstans. Han följer med men alla resande måste själva gå den. Han ger råd inför svåra partier. Det blir ingen enkel och behaglig tur men en upplevelse för alla. En pålitlig vägvisare är med hela vägen fram.¹⁴⁵

Om prästen/pastorn är en andlig vägledare är inte hans uppdrag att hålla i andakter och predikningar, utan att leda församlingen i en medveten process av lärjungafostran. Sedan kan det innebära både andakter och predikningar. En förutsättning för att prästen/pastorn skall kunna vägleda andra är att han/hon själv har fått personlig andlig vägledning, menar Malm.¹⁴⁶

¹⁴¹ Malm, Magnus, 1990 s. 97

¹⁴² ibid, 1990 s. 107

¹⁴³ Malm, Magnus, 1996 s. 293-294

¹⁴⁴ ibid s. 298

¹⁴⁵ Malm, Magnus, 1996 s. 312-313

¹⁴⁶ ibid s. 310

”När Jesus såg folkskarorna, gick han upp på berget. Han satte sig ner, och hans lärjungar kom fram till honom. Han började undervisa dem och sade: ’Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket.’” Han sa inte när han såg folkmassorna och deras behov: ”Saliga är de kompetenta, ty de kan hjälpa dessa.” – Det otroligt skandalösa i evangeliet är nämligen att det inte är vår duktighet som kan lösa församlingens kris, utan just vår skriande brist. Vår andliga fattigdom är inte vårt största problem utan vår största möjlighet.¹⁴⁷

Efterföljelsens pris

Både inom folkkyrlighet och inom frikyrklighet saknas idag fokus på personlig omvändelse. Malm påpekar att Dietrich Bonhoeffer talade om den billiga nåden, nåden som ges utan krav på omvändelse, som ett av de Europeiska folkkyrkornas stora problem:

Inser vi att denna billiga nåd har varit i högsta grad obarmhärtig emot oss? Idag betalar vi priset: de organiserade kyrkornas sammanbrott. Är det något annat än en nödvändig konsekvens av den lättköpta nåden/.../Vart tog Luthers evangelium vägen, varningarna för en förkunnelse av evangelium som gjorde människor säkra i deras gudlösa liv?¹⁴⁸

Frikyrkan hade en bärande idé och det var just den personliga omvändelsen. detta i polemik mot en statskyrka som mekaniskt döpte och delade ut nattvarden. Den mekaniserande nåden har nu spridit sig även till frikyrkligheten, menar Malm. Att tala om omvändelse i frikyrkan idag är problematiskt med tanke på att många har vuxit upp i kyrkan och kanske finns med därför att deras föräldrar var det. Andra som inte är med vill man inte skrämja bort med tal om personlig omvändelse. Men omvändelsen är ingen marginell fråga i den kristna kyrkan, det är hennes fundament, menar Malm.

Eller rättare sagt: hennes enda möjlighet att ha kontakt med sitt fundament, som är Jesus Kristus¹⁴⁹

Denna svårighet att tala om omvändelsen har flera olika bakgrunder. Dels den syndakatalogs-undervisning som förekom tidigare och som innebar att många blev sårade för livet, gör att man har svårt att predika om synd och omvändelse samt om rätt och fel.¹⁵⁰ Det andra har att göra med hela vårt samhälles struktur, nämligen att vi tillhör: *The pain avoiding society*.¹⁵¹ Det är allmänt obehagligt att tala om det som inte bara är snällt och trevligt. Det är inte konstigt att den centrala frågan i dagens samhälle inte längre är: ”Är det sant?” utan ”Känns det bra?”¹⁵² Omvändelseförkunnelsen är en av nycklarna till en levande kyrka.

En kyrka som inte längre förmår driva åtskiljandet från köttet, världen och djävulen kan inte leda människor till förening med Gud. Den folkkyrkliga rädslan att stöta bort någon liknar misstänkt den överbeskyddande mamman, som är så rädd att göra fel och att något ska hända barnen. Vad de än gör, tar hon emot dem, de behöver aldrig ångra något eller ta ansvar för något. ”Det fixar morsan” är formeln för att effektivt hindra barnen att bli vuxna, både i familjen och i kyrkan.¹⁵³

Omvändelsen är en total motsats till uttrycket ’tittytainment’. Det var Jimmy Carters fd säkerhetsrådgivare Zbigniew Brezezinski som lanserade detta uttryck som är en blandning av ’entertainment och ’tits’ - ’underhållning och bröst. Tittytainment handlar om ett sätt att

¹⁴⁷ Malm, Magnus, 1996 s. 59

¹⁴⁸ ibid s.110

¹⁴⁹ ibid s. 111

¹⁵⁰ Malm, Magnus, 1999 s. 47

¹⁵¹ ibid s. 128

¹⁵² Malm, Magnus, 1999 s. 34

¹⁵³ ibid s. 71

bedöva världens frustrerade befolkning genom att ge dem en blandning av bedövande underhållning och näring så att alla kan hållas på glatt humör och inte bekymra sig om något.¹⁵⁴

Vägen är smal

För den kristna kyrkan är den väg man behöver gå smal. På ena sidan finns det konservativa diket. Där gäller det att krossa motståndarna, förbjuda de oliktankande, lagstifta bort problemen, be motböner mot andra bekännelser samt satsa på en stark krigsmakt. Här är det gott om bibelord och tal om bibeltrohet och kristna värderingar.

Men de faktiska likheterna med det Lamm som är Bibelns centralgestalt blir allt svårare att upptäcka. Det är en sak att citera Guds ord, det är en annan att tala med Guds röst.¹⁵⁵

Det andra diket är det liberala. Här talas det lugnande om tolerans och vidsynthet. Förändring behöver inte alls kräva några offer. Det är den goda viljan som räknas. Om vi gör vårt bästa kommer vi att få se en positiv utveckling i kyrkan och världen. Det finns ingen objektiv sanning vare sig att döda eller dö för. Vi kan leva i fredlig samexistens bara vi övar oss i tolerans.

Malm menar att liberalteologin och fundamentalismen är samma andas barn. *Liberalteologin* tar makten över Gud genom att stryka undren ur Bibeln. Gud kan inte göra något som inte vi människor kan. Allt övernaturligt rensas ut, och kvar blir en morallära eller en andlig myt som vi kan uppbyggas och ta lärdom av. På rent intellektuellt sätt, givetvis, och garanterat fritt från andra utspel från Guds sida som skulle kunna skaka om oss. *Fundamentalismen* tar makten över Gud genom att innesluta hela texten i ett färdigt system. Allt är kartlagt ner i minsta bokstav, och vi behöver inte befara några omstörtande överraskningar i vare sig tänkande eller livsstil. Nu handlar det bara om att bevara och förvara detta slutna system mot alla som ifrågasätter det. Gud i en liten ask.¹⁵⁶

I båda fallen har man en bekväm kontroll över Gud. Men mellan dessa diken gå en mycket smal väg, menar Malm. Det finns faktiskt en objektiv sanning. Jesus har kommit för att vittna om den. Kyrkan går inte att rädda bara med bra idéer och goda program. Förnyelsen kräver ett högt pris och svåra offer. Detta offer kan inte utgöras av några andra än vi själva.¹⁵⁷

Det är tid för omvändelse

Magnus Malms huvudtanke är att vi som enskilda kristna, som församlingar och kristenhet har en inriktning av våra liv, vår tro och vår verksamhet, som är felaktig. Vi är barn av vår tid. Allt skall gå fortare och allt skall bli effektivare. Vi vill se resultat och stirrar febrilt runt på vår omgivning, för att få bekräftelse på att vi är viktiga eller för att hitta en panikåtgärd som kan lösa problemen vi ser. Problemet med stort P är att uppenbart färre och färre människor söker sig till våra kyrkor. Det visar på ett misslyckande och därför behöver vi ju göra något. Samtidigt gräver olika grupperingar av kristna ner sig i skyttegravar och laddar med argumenten mot varandra och begreppet syskonkärlek får en ny dimension. Omvärlden får styra våra val och våra strider oavsett om vi är allmänt för eller emot samhällsutvecklingen.

¹⁵⁴ ibid s. 19

¹⁵⁵ Malm, Magnus, 1996 s. 134

¹⁵⁶ Malm, Magnus, 1999s. 201

¹⁵⁷ Malm, Magnus, 1990 s 137

Malm visar på en annan väg. Den är att vi skall söka oss mot centrum, tillbaks till Jesus. Han uppmanar oss att inte vara rädda för våra misslyckanden, privat och som kyrkor utan komma med dem till Honom. Ett förnyat fokus på att verkligen bli Hans lärjungar, ett förnyat fokus på andlig vägledning, ett förnyat fokus på omvändelseförkunnelse, ett förnyat fokus på att våga tala om gränser och synd men utan den hårdhet som fanns förr. Allt det skulle tillsammans kunna innebära en förnyelse av våra liv, våra församlingar och kyrkor.

Till det genombrottet leder inga böcker, kurser, terapier eller meditationsformer. Här är det inte experterna utan syndarna som visar vägen. Som den gråtande kvinnan vid Jesu fötter, outsidersn som råkat hamna på bjudningen hos de religiösa: ”Hennes synder är stora, men de är förlåtna, därför visar hon så stor kärlek. Men den som får litet förlåtet, han älskar litet.” Hon är framtidens kyrka.¹⁵⁸

6.2 Sammanfattning

I detta avsnitt har vi fått möta två synsätt som på många sätt är varandras motsatser. Willow Creek har klara strukturer för att forma en församling och verksamhet som berör sin omgivning. Det är ett konkret koncept som går att anpassa till olika församlingars kapacitet och möjligheter. Där finns en överblick och ett helhetsperspektiv där man försöker finna en modell att integrera ett relationsorienterat synsätt med en verksamhetsapproach.

Det perspektiv som Magnus Malm anger är annorlunda. Där skalas allt av och kvar finns den enskilda individens Gudsrelation och efterföljelse. Vad som görs och hur det görs är inte alls i fokus. Inte heller ligger fokus på vilka relationer vi har och hur väl vi kan förvalta dessa. Förvandlingen handlar inte om former och modeller utan om hjärtats förvandling. Att enskilda kristna och församlingar söker sig till trons centrum och till varandra för andlig vägledning. Hos Magnus Malm behöver man inte läsa in ett motstånd till att förnya former och arbetssätt, men hans tes är den att det blir fel om vi börjar i den ändan. Den kristna kyrkan idag behöver först upptäcka vem den tror på – sedan kan förnyelsen komma.

7 Resultat

7.1 Utvärdering av intervjuundersökning

Kapitlet om intervjuundersökningen avslutades med att konstatera att situationen för kyrkorna i Borlänge är svår. Glädjande nog finns det många ljuspunkter, spännande initiativ och en framtidstro samtidigt som det finns en medvetenhet som inte blundar för statistikens kalla fakta.

Det flesta kyrkor i Borlänge har problem med åldersfördelning inom sin verksamhet. Både kyrkoherde Ann-Gerd Jansson och komminister Björn Nordlund i Torsång betonar att man saknar ”de mitt i livet” i sin verksamhet. Samma fenomen kan man se även i Missionskyrkan och Frälsningsarmén. I Missionsförsamlingen finns de med i matrikeln men är inte så aktiva. ”De mitt i livet” förstås i detta sammanhang som åldersgrupperna mellan 30 till 60. Både i Korskyrkan och i Pingstförsamlingen har man en stor grupp med aktiva barnfamiljer. Däremot berättar både Jan Olander och Joakim Elsander att gruppen kring de 60 saknas

¹⁵⁸ Malm, Magnus, 1999 s 254

och/eller är mycket svåra att nå. Markuskyrkan når flest personer i 25-årsåldern och har också sitt fokus åt det hållet. Detta innebär två möjliga målgrupper för utåtriktat arbete.

- Barnfamiljer och ensamstående i yngre medelålder
- Människor i medelålder med eventuella barn utflugna

På frågan om det finns områden i Borlänge som kyrkorna inte når menar sig Svenska kyrkan nå nästan överallt genom den omfattande närvaro de har runt om i distrikten. Svenska kyrkan har sina lokaler spridda över staden och kommunen medan de flesta frikyrkobyggnader ligger centralt i Borlänge eller Kvarnsveden. (Missionskyrkan har dock några kapell där man bedriver verksamhet.) De områden som Ann-Gerd upplever som svårast att nå är Jakobsgårdarna, Tjärna Ängar och i viss mån Skräddarbacken. Detta är områden som flera andra också nämner. Börje Brask, Joakim Elsander, Anders Strömgren, Jan Olander samt Bengt Olof Johansson omnämner alla något eller några av dessa områden.

Jakobsgårdarna och Tjärna Ängar är lägenhetsområden där bl.a. en stor grupp invandrare samt studenter på högskolan bor. Skräddarbacken har en blandning av hus, radhus, bostadsrätter och lägenhetsområden med ett stort inslag av barnfamiljer. I Jakobsgårdarna finns en samarbetskyrka mellan Svenska kyrkan och EFS som ligger centralt i Jakobsgårdarna alldeles bredvid Jax-torget. Alldeles nedanför Skräddarbacken i Matsknutsgårdarna bedriver både Missionsförsamlingen och Pingstförsamlingen scoutarbete. I själva Skräddarbacken bedrivs dock inget kristet arbete. Här finns alltså några bostadsområden där det finns möjligheter att öka på kyrkornas närvaro.

- Tjärna Ängar & Jakobsgårdarna med fokus på invandrare och studenter
- Boende i Skräddarbacken (I huvudsak barnfamiljer.)

Det är viktigt att betona att det naturligtvis görs en del genom den verksamhet som bedrivs där redan idag; men det är ändå många som påtalat att detta är områden kyrkorna inte riktigt når fram till. Skall man göra något ytterligare i något av dessa områden bör det ske i samråd och/eller i samarbete med de församlingar som redan verkar där.

Flera av de som intervjuats har ställt sig undrande och frågande inför kyrkornas närvaro på Högskolan. Svenska kyrkan har en högskolepräst anställd som arbetar både i Falun och Borlänge men i övrigt görs det inte så mycket där menar pastorerna i Pingstkyrkan, Missionskyrkan och Korskyrkan. Markuskyrkan, som när man startade hade fokus på högskolan menar att det fortfarande gäller men att man har haft en liten lägre profil ett tag för att kunna ta nya tag längre fram. De arbetar dessutom inte så verksamhetsorienterat utan mer relationsinriktat. De studerande som kyrkorna och för den delen kyrkan i högskolan har mest kontakt med är de internationella studenterna. Fader Kurian berättade att han ordnar mässor för katolska studenter, dessutom har församlingen Immanuel, Missionskyrkan och Korskyrkan regelbundet besök av utländska studenter. Kontakten med svenska studenter upplevs som väldigt liten. Här finns ett område att växa i.

- Arbete med inriktning mot högskolan
- Att nå kristna studenter och erbjuda ett andligt hem för dem under studietiden

Tonårs – och ungdomsarbetet är en annan punkt som framkommit i denna undersökning. I Korskyrkan möts en grupp med ungdomar därifrån samt från Kvarnforskyrkan och

Pingstkyrkan. En tonårsgrupp finns hos frälsningsarmén, en träffas i Missionskyrkan, en grupp träffas i Immanuelskyrkan och en huserar hos EFS i Jakobs Kapell. Till dessa tillkommer KU-arbetet inom Svenska Kyrkan. De flesta av dessa grupper är väldigt små och flera har i intervjuerna påpekat att mer av ungdomsarbetet skulle kunna göras gemensamt. Under hösten har nu flera av dessa grupper träffat varandra och det är något som skulle kunna utvecklas mera. Blir det en större grupp som möts är det mer attraktivt för de unga kristna att gå på träffarna. I en miljö där man som kristen kan vara väldigt annorlunda kan det dessutom vara skönt att veta att det finns fler aktivt kristna som går på den egna skolan. För att få reda på det behöver man ju lära känna varandra. Det finns alltså behov av ett starkare inåtvänt tonårsarbete. Men det finns också behov av ett utåtriktat ungdomsarbete liknande en ungdomsgård, menar t.ex. Bengt Olof Johansson från Frälsningsarmén samt Agneta och Mikael Hallenius från Markuskyrkan.

- Gemensamt tonårsarbete med inriktning på att stärka den kristna tron.
- Utåtriktat evangeliserande arbete typ ungdomsgård.

De flesta har i intervjuerna nämnt att Borlänge är en bruksort. Trots att både SSAB och Stora Enso Kvarnsvedens Pappersbruk har tappat en hel del arbetskraft dominerar de ändå samhällsbilden. Korskyrkan, Frälsningsarmén och säkert en del av de andra kyrkorna hade en gång arbetarprägel på församlingarna. Så är inte fallet i någon större utsträckning längre. Flera av församlingarna har kommit att domineras av människor som kommit inflyttande för att kanske få jobb på Vägverket eller Banverket. Joakim Elsander, pastor i Korskyrkan visar på en möjlighet att göra något på t.ex. SSAB. Här skulle kanske finnas möjlighet för en företagspastor att komma in. Detsamma gäller pappersbruket Stora Enso i Kvarnsveden för att få en större ingång i industriarbetarmiljön. Det är naturligtvis inget som hindrar att göra något liknande på Banverket eller Vägverket, även det är ju stora arbetsplatser.

- Företagspastor / kyrkan i arbetslivet

7.2 Den tredje vägens evangelium

När vi funderar över hur evangeliet skall formas för att nå dagens människor i det postmoderna/postliberala samhället, så kan vi inspireras av Jones, Hauerwas/Willimon och Gonzales till att våga hoppas och tro, att den tredje vägens teologi/evangelium är något som skulle kunna få bli en resonansbotten i en förkunnelse som på nytt för människor tillbaka till Kristus.

Vetskapen om att det historiskt har funnits fler modeller att beskriva evangeliets glädje och mysterium än de som representeras av typisk liberalteologi eller typisk konservativ teologi ger hopp och identifikationsmöjligheter. Många kristna i Sverige idag känner sig inte hemma vare sig i det liberala eller i det konservativa facket. När situationen är sådan, finns en uppenbar risk att frimodigheten att dela med sig av tron, bjuda med sig människor till en smågrupp eller till gudstjänst mattas betydligt. Den väg som målats ut är därför värd att frimodigt prövas.

Istället för att vara en kyrka som befinner sig i skyttegravskrig skulle vi istället kunna bli en kyrka som förkunnar ett evangelium som inte enbart består av ord utan mer ÄR ett sätt att

tillhöra Jesus, att vara hans kyrka. Att bli ”a confessing church”. Där man kan få vara med att forma en gemenskap...

...a colony of resident aliens which is so shaped by our convictions that no one has to ask what we mean by confessing belief in God as Father, Son and Holy Spirit.¹⁵⁹

Tänk att kunna förkunna ett evangelium som handlar om att Jesus verkligen är en god Herde som vill hjälpa oss att växa till att bli mer de människor vi är skapade att vara.

Tänk att kunna förkunna ett evangelium som berättar att vi inte är dömda till att vara de vi är när vi är som sämst, utan att det finns en god Herde som kan hjälpa oss att finna vägar till befrielse och upprättelse för våra liv.

Tänk att kunna få förkunna ett evangelium som enar Guds barn och inte splittrar dem. Ett evangelium där Jesu försoningsverk kan få hela och upprätta relationer mellan enskilda kristna och mellan kyrkor. Ett evangelium som visar på att fast vi kanske inte alls är överens i allt, så kan vi ändå vara överens om att vi älskar Gud och varandra och att vi djupast hör ihop i Jesus Kristus.

7.3 Utmaningen

I texten ovan har skissats på ett antal möjliga arbetsområden där det kan finnas möjlighet för ett kristet arbete. Som utmaning till Metodistkyrkan i Sverige men också för befintliga kyrkor i Borlänge vill jag lyfta fram tre områden där möjligheter finns att göra något.

Nytt arbete i Skräddarbacken

I Skräddarbacken bor nästan 3000 människor. Utmaningen är att utifrån det scoutarbete som Pingstförsamlingen och Missionskyrkan bedriver i Mats Knuts försöka bygga en ny ekumenisk trosgemenskap. I Skräddarbacken bor det en stor grupp av kristna människor. Ett tjugotal av dessa (gärna fler) skulle kunna starta 2 eller 3 hemgrupper. I dessa skall man kunna dela livet, tron, glädje och sorg med varandra. Målet med grupperna är att finna fördjupning i det andliga livet och andlig vägledning. Till dessa grupper skall man kunna bjuda in vänner och grannar. En koppling görs till det scoutarbete som bedrivs. Scoutarbetet flyttas om möjligt till lokal uppe i Skräddarbacken. Medlemmarna i smågrupperna ordnar regelbundet någon form av aktivitet som man kan bjuda in scouter med föräldrar till. Kontakter skapas människor emellan och så småningom kan man bjuda med scoutfamiljerna till hemmen, hemgrupperna eller till de enkla gudstjänsterna man så småningom börjar fira. Ett arbete som detta behöver dock inte göras utifrån det befintliga scoutarbetet utan kan också byggas enbart utifrån andra kontakter. Scoutarbetet är således en kontaktyta som kan vara en positiv möjlighet.

Ekumenisk tonårsarbete

Redan idag bedrivs ett ekumeniskt tonårsarbete med bas i Korskyrkan. Man har haft gemensamma samlingar med SMU´s och Frälsningsarméns tonår. Målet med ett gemensamt tonårsarbete är inte att bilda en separat ungdomsförsamling eller något liknande utan det handlar istället om möjligheten att göra ett mera kraftfullt tonårsarbete än vad var och en

¹⁵⁹ Hauerwas/Willimon s.170

mäktar med. Tonårsarbetets mål bör vara att ge unga människor en sund grund att leva sina liv utifrån, att locka fram en längtan till ett överlåtet lärjungaskap. Tonårsarbetet hålls antingen i samma lokal varje gång eller så flyttar det runt. Med anknytning till detta kunde man samtidigt gemensamt vara ett stöd för kristna skolgrupper. Så småningom skulle man även kunna starta ett mer utåtriktat ungdomsarbete kanske i samarbete med någon nationell kristen ungdomsorganisation.

Jakobsgårdarna och högskolan

Som tidigare nämnts är ett behovsområde Jakobsgårdarna. Här bor studenter, nysvenskar och en hel del människor med sociala behov. Jakobs Kapell ligger strategiskt i detta område. Behoven är stora och man arbetar redan idag för att möta de behov som finns bl.a. i samarbete med de sociala myndigheterna. Här kunde någon eller några kyrkor ta en diskussion med EFS/Svenska Kyrkan för att se om det finns möjligheter att stödja deras arbete eller finna en annan infallsvinkel i området.

Högskolan Dalarna med sitt nya kårhus Tenoren ligger bara några hundra meter bort. Här finns en annan möjlig angreppspunkt för någon form av gemensam satsning. I samarbete med högskoleprästen kunde en uppgift vara att forma ett mer kraftfullt arbete på högskolan. Lokalmässigt ligger både kårhuset och Jakobs Kapell bra till.

Slutligen

När kyrkan letar efter ett sätt att vara kyrka som kan vara relevant för dagens människor är det en viktig uppgift. Budskapet som vi har att förvalta är ett gott budskap och kyrkornas misslyckande är uppenbart när vi inte har förmågan att kommunicera evangeliet i vår tid. Därför bör vi uppmuntra försök att förändra och förnya och våga ännu mer att pröva nya vägar med risken att göra misstag. Det om något kan vi lära oss av Willow Creek. De hade en vision och en längtan som de försökte förverkliga. När idéerna mötte verkligheten fick man justera vissa saker och behålla annat. Willow Creek lär oss också att evangelium är mer än ord, evangelium predikas via handling.

Men det börjar någon annan stans. Magnus Malms ärende är av högsta vikt. Vi som enskilda kristna i Sverige behöver återupptäcka evangeliets sprängkraft in i våra egna liv och in i våra kyrkor. All förnyelse börjar där. Man kan inte börja med förpackningen innan man känner innehållet. Vi behöver återupptäcka den andliga vägledningens konst, vi behöver återupptäcka omvändelsens nödvändighet och den stora förundran över en Gud som vi inte har i en ask.

7.4 Validitet

Följande frågeställningar ställdes i början av uppsatsen:

1. Finns det några tydliga grupper av människor i Borlänge som inte i någon större utsträckning nås av evangeliet?
2. Vilka planer och strategier finns idag bland kyrkorna för att nå den ej kyrkligt aktiva i Borlänge?
3. Hur kan en strategi för att nå nya människor se ut?
4. Hur kan man kommunicera evangeliet till dagens människor?

Genom detta uppsatsarbete har det klart identifierats grupper av människor som möjliga målgrupper. Genom intervjuerna har de planer och tankar som finns i de olika församlingarna delgetts. Under rubriken *utmaningen* har det skissats på några alternativa strategier för ny verksamhet i Borlänge. Slutligen kan konstateras att arbetet har inneburit en studie av olika språk som evangeliet kan kommuniceras med. En reflektion kring det ämnet har genomförts. Följaktligen kan fastläs att arbetet har undersökt det som efterfrågades. Arbetet har validitet.

7.5 Reabilitet

Uppsatsens reabilitet är svårare att bedöma. Representanter ifrån alla aktiva kyrkor och församlingar i Borlänge har dock intervjuas. Det talar för uppsatsens reabilitet vad gäller intervjudelen. De teologiskt reflekterande avsnitten och de som rör församlingsutveckling kan inte anses vara heltäckande. För att göra det skulle det ha krävts mer litteratur från skilda håll. Litteraturen är ändå vald och medvetet avgränsad med syfte att kunna spegla intervjuundersökningen, den tid kyrkorna lever i idag samt olika teologiska tankeströmningar. Denna spegling kan anses vara gjord varför uppsatsens reabilitet kan påstås vara tillfredställande.

8 Avslutning

Att få göra en undersökning som denna har varit en stor glädje. Dels det att det är få förunnat att få sitta ner ett par timmar och intervjua kyrkliga ledare från alla kyrkor och samfund. Det ger en överblick och inblick i Borlänges kyrkliga geografi som skulle ta många år att få på annat vis. Det är en fantastisk öppenhet jag har mött hos alla intervjuade. Glädjen är stor också för allt det goda som sker i respektive församlingar. Helhetsperspektivet har därför stärkts. De olika kyrkornas arbete är *ETT* eftersom kyrkans Herre är *EN*. Det är ingen ovanlig åsikt eller synpunkt men min personliga övertygelse och visshet om detsamma har stärkts.

Det har varit uppmuntrande att få läsa olika teologer som menar att det finns andra perspektiv än de liberala och konservativa synsätten. Att de dessutom har sina rötter långt tillbaka i kyrkohistorien gör det ändå mer spännande. Att få studera Irenaeus djupare och spegla hans samtida teologi mot det svenska vore intressant. Wingren har delvis gjort det men det finns många frågor att fördjupa sig i för vidare studier.

Det har också varit uppfriskande att få möta Magnus Malms avskalade, precisa och skarpa analys och resonemang. Där finns ett djup som slår an en ton i ens inre. Mitt i all stress och underliggande krav på att visa upp resultat i den kristna verksamhet vi är engagerade i vänder Malm upp och ner på allt. Vi skall söka oss tillbaka mot våra rötter, lyder uppmaningen. Hela hans ansats ligger i samklang med Irenaeus. Här finns fler djup att utforska.

Jag önskar dig som läsare därför en god fortsatt vandring på enhetens och den andliga vägledningens väg.

P-O Byrskog
Borlänge
2006-03-17

9 Litteraturlista

- 1996 Missionskyrkan 100 år, 1896-1996.
Skrift utgiven av Borlänge Missionsförsamling
- 2003 The Book of Discipline of the United Methodist Church in
Northern Europe 2001
The United Methodist Publishing House
- Andersson, Tomas 1999 Boken om Recovery
Libris, Smedjebacken
- Bergsten, Torsten 1995 Frikyrkor i samverkan, den svenska frikyrkoekumenikens
historia 1905-1993
Libris Media och Verbums förlag, Örebro/Stockholm
- Båtefalk, Lars 2003 Borlänge som handelscentrum – från Sveatorget till Kupolen
Svensk Handel Borlänge Köpmannaförening, 2003
- Bäckman, Carl 1921 Minnesskrift vid Emanuelsförsamlingens i Borlänge 40-års-
jubileum den 19-22 Febr. 1921
Hasselkvist & Co, Borlänge
- Donahue / Robinson 2001 Building a church of small groups
Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan
- Erikson J.M. 1895 Metodismen I Sverige
K.J. Bohlins Förlag, Stockholm
- Falkman, Birger 1971 Östermalmkyrkan, Emmanuelsförsamlingens I Borlänge 90-
årsjubileum den 3-4 april 1971
Boberg Boktr. AB, Borlänge
- González, Justo L. 1999 Christian Thought Revisited
Orbiz, New York
- Hedin, Lars Håkan 1993 Spår av det förflutna
Nyvalls bokhandel, Falun
- Hauerwas / Willimon 1989 Resident Aliens, Life in the Christian Colony
Abingdon Press, Nashville
- Hybels, Bill & Lynne 2001 Kyrkan som rev murarna mot världen
HF's förlag /Bokförlaget Libris, Örebro
- Hurtig, Mansfield 1968 Metodistkyrkan I Sverige 100 år
Nya bokförlags Aktiebolag, Stockholm

Irenaeus 1997	Bevis för den apostoliska förkunnelsen Artos, Skellefteå
Jones, E. Stanley 1930	Den ofrånkomlige Kristus Nya Bokförlags Aktiebolag, Stockholm
Jones, E. Stanley 1935	Med Kristus i förtroliga samtal Nya Bokförlags Aktiebolag, Stockholm
Jones, E. Stanley 1942	Är Guds rike ett faktum? Nya Bokförlags Aktiebolag, Stockholm
Jones, E. Stanley 1972	Kyrka förnyad efter urkristet mönster Nya Bokförlags Aktiebolag, Stockholm
Malm, Magnus 1990	Vägvisare, en bok om kristet ledarskap. Förlags AB Nytt Liv / EFS förlaget
Malm, Magnus 1996	I Lammets Tecken Artos bokförlag/Bokförlaget Libris, Skellefteå/Örebro
Malm, Magnus 1999	Fotspår i Glastrappan Artos Bokförlag, Skellefteå
Mittelberg, Mark 2002	Den smittande församlingen Bokförlaget Libris, Örebro
Skog, Margareta 2001	Det religiösa Sverige – Gudstjänst- och andaktsliv under ett veckoslut kring millennieskiftet. Bokförlaget Libris, Örebro
Schwarz, Christian A. 2000	Naturlig församlingsutveckling – Åtta kvalitativa särdrag hos växande församlingar Svenska Baptistsamfundet, Sundbyberg)
Thidevall, Sven 2003	När kartan inte längre stämmer. Svenska kyrkans församlingar i ett samtidshistoriskt perspektiv Diakonivetenskapliga institutet, Uppsala
Wingren, Gustaf 1997	Människa och Kristen Artos, Skellefteå

««AddressBlock»»

Intervjuundersökning

För en tid sedan besökte jag BKSRS tillsammans med distriktföreståndare Peter Svanberg. Vi redogjorde för Metodistkyrkans tankar gällande Borlänge och den undersökning vi önskade utföra.

Den fråga Metodistkyrkan ställer sig är: Skall vi anse att vårt arbete i Borlänge är avslutat eller har vi fortfarande något att bidra med för människorna här och Guds rikes utbredande? Valet står mellan att lämna eller försöka igen. Vi tror att Gud kallar oss att på något vis vara kvar. För att kunna utreda förutsättningarna för detta önskar vi utföra en intervjuundersökning av församlingsledare i Borlänge och därför vänder jag mig till dig/er.

Intervjuundersökningens mål är att skapa en bild av vad den kristna församlingen gör och inte gör i Borlänge. Den handlar alltså inte om att kritiskt granska eller betygsätta kyrkornas arbete, utan istället om att finna möjligheter och vägar som idag inte används. Detta för att kunna se på vilket sätt Metodistkyrkan skulle kunna ha en uppgift i framtiden. Intervjun har två delar. Del A är av ifyllningskaraktär och innehåller i huvudsak faktafrågor. Denna del skickar jag med detta brev och kan med fördel fyllas i förväg. Del B är av mer kvalitativ art och frågornas svar kan med fördel vara utförliga. Utifrån det som kommer fram i undersökningen kan vi sedan forma ett förslag för Metodistkyrkans fortsatta arbete i Borlänge.

Möjliga vägar kan vara:

Att Metodistkyrkan drar igång ett pionjärarbete, själva eller i samarbete med en eller flera församlingar.

Att Metodistkyrkan samarbetar med någon befintlig församling för att stärka denna.

Att Metodistkyrkan erbjuder sina tjänster till kommun eller näringsliv på annat sätt.

Att Metodistkyrkan blir den drivande parten i någon ny ekumenisk satsning

Jag kommer inom de närmsta veckorna försöka nå dig för att kunna avtala en tid för möte och intervju. Om du anser att ni borde vara fler från er församling som deltar i samtalet är det bara bra. Jag bilägger det frågeformulär som kommer att vara utgångspunkten för samtalet

Med önskan om ett gott samarbete och Guds välsignelse över ert arbete

Metodistkyrkan i Sverige

P-O Byrskog

P-O Byrskog - pastor - Metodistkyrkan i Sverige

Adress Bjugg Görans väg 12, 784 56 BORLÄNGE
E-mail p-o.byrskog@metodistkyrkan.se
Telefon 0243-122 22, 0705-17 73 36

DEL A

Frågor i denna del är till för att ge allmänna data kring er kyrka/församling och ge en bild av den verksamhet ni bedriver. Frågorna är av ifyllningskaraktär. Det viktiga är inte att alla uppgifterna är exakta – meningen är att de skall ge en bild av hur ni uppfattar situationen. Om verkligheten vid en noggrann koll skulle visa sig vara lite annorlunda spelar ingen roll för denna undersökning.

Om ni skulle önska att ge några kommentarer till någon frågeställning får ni gärna göra det. Det kan ske skriftligt eller muntligen vid vårt samtal.

- 1.) Församlingens namn _____
- 2.) Samfund _____
- 3.) Antal anställda _____
- 4.) Hur många samlas till gudstjänst i snitt per gudstjänst?
0-20 st	☐	3.) Hur många barn och ungdomar samlas i er verksamhet per vecka?	0-20 st	☐
20-40 st	☐		20-40 st	☐
40-80 st	☐		40-80 st	☐
80-120 st	☐		80-150 st	☐
120-200 st	☐		150-300 st	☐
> 200 st	☐		> 300 st	☐
- 5.) Hur många lekmän med ledaransvar har ni?
1-5 st	☐	6.) Vilket är ert totala antal betjänade?	_____
5-10 st	☐		
10-20 st	☐	7.) Hur många medlemmar har ni?	_____
30-40 st	☐		
> 40 st	☐		

P-O Byrskog - pastor - Metodistkyrkan i Sverige

Adress Bjugg Görans väg 12, 784 56 BORLÄNGE
E-mail p-o.byrskog@metodistkyrkan.se
Telefon 0243-122 22, 0705-17 73 36

8.) Vilka aktiviteter bedriver ni?

gudstjänster	☐	_____	☐
barngrupper	☐	_____	☐
scout	☐	_____	☐
söndagsskola	☐	_____	☐
alpha	☐	_____	☐
studiecirkel	☐	_____	☐
syförening	☐		
missionsgrupp	☐	Kommentarer till ovan:	
cellgrupper	☐	_____	
bibelstudie	☐	_____	
konfirmationsarbete	☐	_____	
mansgrupper	☐	_____	
kvinnogrupper	☐	_____	
musikkår	☐	_____	
kör	☐	_____	
bönesamlingar	☐	_____	

6.) Till höger anges åldersfördelningen av Borlänges invånare. Stämmer denna procentuella fördelning ungefär överens med den ni har i er verksamhet? Markera om ni tror att ni har fler eller färre än angivet värde. Markera också om det är en grupp ni saknar

	04-01-01	fler	färre	saknas
0-6 år	6.8	☐	☐	☐
7-17 år	14.8	☐	☐	☐
18-24 år	8.8	☐	☐	☐
25-44 år	25.9	☐	☐	☐
45-64 år	26.4	☐	☐	☐
> 65 år	17.3	☐	☐	☐

P-O Byrskog - pastor - Metodistkyrkan i Sverige

Adress Bjugg Görans väg 12, 784 56 BORLÄNGE
E-mail p-o.byrskog@metodistkyrkan.se
Telefon 0243-122 22, 0705-17 73 36

Teologi

- 13.) Vad i Jesu gärning är det centrala som berättigar kyrkans existens?
- 14.) Att sprida evangelium – vad innebär det påståendet för er?
- 15.) Varför skall en ordinär icke kyrksam Borlängebo bli en aktivt bekännande kristen?
- 16.) Beskriv er förståelse om vad det innebär att vara kyrka?

Behov och möjligheter

- 17.) Vilken är er församlings största behov?
- 18.) Vad ser ni som er största möjlighet?
- 19.) Vilken är er viktigaste pågående satsning?

Borlänge

- 20.) Hur skulle du/ni vilja beskriva karaktären på Borlänge?
- 21.) Finns det något som är speciellt med Borlängebor om man generaliserar? Vad i så fall?
- 22.) Hur påverkar detta ert arbete?
- 23.) Vad tror du/ni det beror på att antalet människor som går i kyrkan under en helg i Borlänge bara är hälften mot riksgenomsnittet?¹

Framtiden

- 24.) Vilka utmaningar ser ni för framtiden?
- 25.) Vilken fråga anser ni vara viktigast för er församlings framtid?
- 26.) Har ni antagit någon vision för församlingens framtid?
- 27.) Planerar ni för någon ny verksamhet som syftar till att nå ”nya” människor?

¹ Skog M. (redaktör) Det religiösa Sverige. Gudstjänst och andaktsliv under ett veckoslut kring millennieskiftet, Örebro: Libris; 2001 (s. 320) Besökskvot Borlänge 2,9 % mot 6,2% i Hela riket (s.329)

Ekumeniska samarbetet

- 28.) Ser kyrkorna på varandra som konkurrenter eller medarbetare enligt er mening?
- 29.) Arbetar ni på något sätt för den bibliska visionen om ”kyrkans” enhet?
- 30.) På vilket sätt kan ni se att de olika kyrkorna/församlingarna bättre skulle kunna stödja varandra i framtiden?

Avslutande frågor

- 31.) Finns det något som du/ni tänker att det där borde ju någon kyrka ta tag i?
- 32.) Är det något ni önskar tillägga?

Än en gång ett stort tack för att du/ni tar er tid att genomföra denna intervju.

P-O Byrskog - pastor - Metodistkyrkan i Sverige

Adress Bjugg Görans väg 12, 784 56 BORLÄNGE
E-mail p-o.byrskog@metodistkyrkan.se
Telefon 0243-122 22, 0705-17 73 36